

Mátíyu

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Mátíyuwe téh táhkísi moné mewe arámbéhrúwana anehe Sísaga we kéro aní míankeheéna we omaq atowana wene táhkísi arámbéhrí suena Sísá kérowe. We mó awíqmé Áríwáie. Wega wenawahrah Asíú keyábé iwíáhéna mah pukú sehiranúwe. Asiu kegá mah pukú sáhnsahwe Sísane ehweh kawerue siahtebéra wensabé aiq pútare atageheéna Mátíyuga sehiranúwe. Asiu kegá iwíáhéra, Mókake Manikánka anotah aní omaq atahnana wega ite Asiu kené Wahnah míanieéna sinkehe uwe. Sísá Karáhéga ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka we omaq atena eqmarowe. Wenawahrah Asíú kéné sína Wahnáhmé íre mó aní míre. We Sísá wire éra Asiu kegá wensabé aiq pútare atageheéna Mátíyuga mah pukú sehiranúwe.

Mátíyuga mah kawéq éhwéh sehiranúwe.

Sísá Karáhéne aigaqnaréh síwíqmari kéh éhwéhne.

(Árúka 3.23-38)

- 1 **1** Sísá Karáhéne aigaqnaréh síwíqmari mahraue kéhre. Sísawe Tébiti kahnáhne. Tébitiwe Ébárahma kahnáhne.
- 2 Ébárahmawe Áhísáhkine abowáe. Áhísáhkiwe Sékópane abowáe. Sékópawe Súrareh ábárahnahnehne sibowáe.
- 3 Súrawe Pérésareq Sérareqne sibowáe. Mi aníténé sinowawé wenáwíq Támárie. Pérésawe Ésarónine abowáe. Ésaróniwe Árámine abowáe.
- 4 Árámiwe Ámínárápane abowáe. Ámínárápawe Násónine abowáe. Násóniwe Sámónine abowáe.
- 5 Sámóniwe Póásine abowáe. Póásine anowawé wenáwíq Áráhpae. Póásiwe Óbétine abowáe.

Óbétine anowa wenáwíq Árútie.

Óbétiwé Sésine abowáe.

6 Sésiwe Tébiti anotah wahnáhné abowáe.

Tébitiwé Sórómónine abowáe.

Sórómónine anowawé téhwe Úríane ahre míowe.

7 Sórómóniwe Áréóbóámáne abowáe.

Áréóbóámawe Ábíyane abowáe.

Ábíyawé Ásane abowáe.

8 Ásawe Séhósápátine abowáe.

Séhósápátiwé Séórámáne abowáe.

Séórámawe Úsíane abowáe.

9 Úsíawe Sótámáne abowáe.

Sótámawe Áhásane abowáe.

Áhásawe Ésekíane abowáe.

10 Ésekíawe Mánásene abowáe.

Mánásewe Émónine abowáe.

Émóniwe Sósáíane abowáe.

11 Sósáíawe Séhóíákínireh ábárahnahne sibowáe.

Mi tanáhráq Pábíróni marakóipéqté kégá Ísara ke táhtoqme meriqmera sene marakórapeq mórítówe. ¹²Pábíróni marakórapéq mórítówana

Séhóíákíniwe Séátíerane abowáe.

Séátíerawe Sérúbábérane abowáe.

13 Sérúbábérawe Ábíútime abowáe.

Ábíútiwe Éríákímáne abowáe.

Éríákímawe Ásórane abowáe.

14 Ásórawe Sárókine abowáe.

Sárókiwe Ékímáne abowáe.

Ékímawe Éríútime abowáe.

15 Éríútiwe Éréásane abowáe.

Éréásawe Mátánine abowáe.

Mátániwe Sékópane abowáe.

16 Sékópawe Sósépane abowáe.

Sósépawe Máhríane awehkawae.

Máhríaga Sísa maqmarowara mi anímé Karáhée atowe. Karáhéwé áwahewé ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka we omaq atowe.

¹⁷Ébaráhma míotaqtenu Tébititaq seuwekue airápété itaréitaré ábáhnínáhnah míowe. Tébiti míotaqtenu Pábíróni marakórapéq mórítótaq seuwekue mó airápété itaréitaré ábáhnínáhnah míowe. Pábíróni marakórapéq mórítótaqtenu Karáhéga marakóipeq tutaq seuwekue mó 14 se ábáhnínáhnah míowe.

Máhríaga Sísá Karáhé maqmaro ehwéhne.
(Árúka 2.1-7)

¹⁸ Sísá Karáhé maqmaro ehwéh teiníboq íráhro. Wenano Máhría Sósépaga ahreyabéútaq Sósépareq íre nogúyataq Manikáne Awanka iwíáh atowana kía míowe. ¹⁹ Sósépaga ahriahri peh kaweq sansánúwe. Wega meyanau ahrégá kía mío ehwéh irena wega iwíáhéna, Mó wehreq nogoye éna Máhría ayeहितéhneho éna wehuke míótaq íre ehweh atasa peh auwaníe iwíáhúwe. ²⁰ Mira iwíáhúwana Maniká itene Wahnah míéhrebeq íopeqté ánínká áónáh atena wensabé, Sósépaó, Tébiti kahnáh ánino, írátíahno. Manikáne Awanka iwíáh atéhrana Máhría kía míéhre. Minayabe we meweyabe íre áhreúno. ²¹ We animai maqmiahnana wega wehukene ahbabáq kaweraritena merirankéhe. Minayabe wenáwíq Sísae ato úwe.

²² Minayabe Manikánka iwíáh atowana wene ehweh irarú aninká mahraréna,

²³ Írátíáhro. Wehreq íre nogu ahrarígá kía ména animai maqmiahnara Émánúérae atagéhe úwe. (Aisaia 7.14)

Mi awíqme Émánúérawé áwahewé Maniká itereq mía míai áwíre.

²⁴ Sósépaga áónáhéna irigútaq itene Wahnah míéhrebeq íopeqté ánínká teawu ehwéh sehgiena Máhría meyowe. ²⁵ Wega mewena Máhríaga ani íre maqmiotaq Sósépaga peh míowana animai maqmarowana Sísae áwíratowe.

Ahtebia kégá Sísá kabaru ehwéhne.

2 ¹ Anotah wahnáh aní wenáwíq Éróti Súría marákórápéqté kéné wahnah míótaq Máhríaga Pétáriéma suwahpeq Sísá maqmiowe. Maqmiowara ío kiembogirabeqte ké ahtebia kégá Sarúsarama suwahpeq suwe. ² Segá mibeqté keyábé, Inahunahní Asiu kené anotah Wahnáh úkína animé eheq míehro? Ío kiembogirabeq wehyoqka, Anotah Wahnáh maqmarehre sokigi aínsábé wensabé iwíáh iwíáh ataneheeq súne uwe.

³ Uwana Érótiga mi ehwéh irena wene arupipeq iwíáh kikirúwara moke Sarúsarama suwahpeqte kéné sirupipeq moq iwíáh kikiruwe. ⁴ Érótiga moke Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnoro kereq síáhrabéna sensabé, Wehuke merirankeheéna Manikánka omaq ato aní eheq maqmianabo úwe. ⁵ Úwara sega wensabé, Súría marákórápéq Pétáriéma suwahpeq maqmianae éra minayabe Manikáne ehweh irarú aninká sehiranue mahraréna,

⁶ Pétáriéma suwahpeqte kéó, Súría marákórápéq moke mó kehiná suwahpeq iteruwahpeq kiotaikiro? Írakaumo. Pétáriéma suwahpeq anotah aní maqmarahnana mi anínká néne animarí Ísara ke wahnahnéna kaweq ah sokigi arinkéhe úwe. (Maika 5.2)

⁷Érótiga ío kiembogirabeqte ké kopéq síáhrabúwara sega weba suwana sensabé, Téhwe mi wehyóq aneq tanáhráq ábóraragurairo kasenúwara teawúwe. ⁸Teawúwana mi keyábé mahraréna, Mi kariq ánínsábé kawerue kogabaroro. Mi aní koábóraq márérhataq íné moq koiwíáh íwíáh ataníboq sereníéro éna Pétáriéma suwahpeq eqmaq suowe.

⁹Eqmaq suowara pokue ahtaqqeq míowana pópoqnah kiembogirabeq wehyoqka ebeq kure mi kariq ání mío nah kotaq abobóráhpeq kowara ¹⁰tagéra sirupipeq anotahtaq eyoyóuwe.

¹¹Nahupéq kibekéra mi kariq ánínseq wenano Máhriareq tagéra sirehunseraráq méra mi kariq ánínsábé iwíáh íwíáh atówe. Iwíáh íwíáh atera sene unahpípeqté péwe kóraakáq kaweq weriákáq kaweq kunkúni pahuráhákáq áwúwe. ¹²Manikánka mi ke áónáh aritena sensabé, Érótiba íre seuwekoro aritowara sega mó ahtápéqtáq sensuwahpeq pokuwe.

Sósépareh karírónánínká Ísípi marákórápéq poku ehwéhne.

¹³Ahtebia kégá mitaq suera pokuwana itene Wahnah Maniká míéhrapeq íopipeqté ánínká Sósépa áónáh atena wensabé, Irigue mi kariq ánínseq wenanoreq Ísípi marákórápéq pehbeheráh meriqme móríto. Érótiga mi aní subiq suanieéna kabarinaire. Teawéna tanáhráq seuwekinkehboq mibeq kowíahno úwe. ¹⁴Úwana Sósépaga irigéna inokáhpeq mitaq suena mi kariq ánínseq wenanoreq meriqmena pokue Ísípi marákórápéq pokúwe. Éróti íre pukú tanahráq Sósépareh karírónání Ísípi marákórápéq kowíówe. ¹⁵Minayabe itene Wahnahnka wene ehweh irarú ani iwíáh atowana sehiranue mahraréna,

Nénahni Ísípi marákórápéq míéhnsábé mitaq sue mahbeq súno atóge ire. *(Hosea 11.1)*

Mi ehwéh aiq pútaraginkeheéna Manikánka Sósépansabé Ísípi marákórápéq kowíahno atowe.

Káriq maigáú subiq súáhro arito ehwéhne.

¹⁶Ahtebia kégá Érótime ehweh íre sehgira mó ahtáqpéq pokue taqnobagunsabe Érótiga áyátó púana anotah abíáhnánúwe. Anotah abíáhnánéna Pétáriéma suwahpeqkakákáq wahtote kehiná suwahpeqkakákáq mó ke eqmaq suanaútaq sensabé, Moke náhtate kariq máigáú subiq súáhro aritowe. Ahtebia kégá wehyoq ehwéh teawú tanahráq Érótiga iwíáhéna, Mi anímé amahnága peh náh neh aníne éna moke náhtate kariq máigáú subiq súáhro aritowe. ¹⁷Érótiga miraúnka Sérémáiane naho éhwéh aiq pútaragúwe. Manikánka wene ehweh irarú ani Sérémáia iwíáh atowana wega sehiranue mahraréna,

¹⁸Áréma suwahpeqte kégá ibiséra áhnte ibítúnátúnánowara íráhwe. Áréséraga wene animárínsábé ibisehre. Moke subiq sutonsabé

wenawahrahga wene arupipeq íre kaweratahráhowana peh
ibisehre úwe.^a (Jeremaia 31.15)

Kehrari marákórápéq kowió ehwehne.

¹⁹Sósépareh karíronání Ísípi marákórápéq míówana Ęróti pukúwana íópeqté ánínká Sósépa áónáh atowe. ²⁰Áónáh atena wensabé, Irigüe mí anínseq wenanoreq meriqme iteruwahrah Ísara kené marákórapeq seuwekúno. Mí aní subiq suanehe íwíáhuro ke aiq pukuro puah meriqme kouwekúno úwe. ²¹Kouwekúno úwana Sósépa mi anínseq wenanoreq meriqmena Ísípi marákórápéq suena Ísara kené marakórapeq kouwekuwe.

²²Ęrótime ahninkáwá wenáwíq Ákéráúsae. Wega wenabone arambehri Súría marákórápéq Ísara keráq wahnah arámbéhrí awaq miowana Sósépa minayabe irena mi marákórápéq pokéyabe áhreúwe. Manikánka Sósépa áónáh atena wensabé, Súría marákórápéq íre pokúno éna Kehrari marákórápéq kowíahno úwana meriqmena pokue Kehrari marákórápéq kowíowe. ²³Kehrari marákórápéq kowéna Néhsara suwahpeq pokéna mitaq kaegaéúwe. Minayabe Manikánka wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara Sísansabé sehiranue mahraréra,
We Néhsara suwahpeqté áníne ataneherawoe éra sehiranuwe.

Sóni wání meri merinú anínká teriu ehwehne.

(Máhka 1.2-8; Áruká 3.1-18; Sóni 1.19-28)

3 ¹Mi tanáhráq wání meri merini aní Sóniga Súría marákórápéq séna mibeqté úwórápéq ména weba su ke ehweh teri terinúwe. ²Wega mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnirabeq aiq wahtotaq kéh púaq itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míáhro úwe. ³Manikánka wene ehweh irarú ani wenáwíq Áísáía iwíáh atowana Sóni éhweh sehiranue mahraréna,

We uworapeqté sawai sawaiéna mahraréna, Itene Wahnah sína ahmé aborisahro. Wene ah kaweraráhro ire úwe. (Aisaia 40.3)

⁴Sóniga kéhma áyórate kogahnia aneraneratiowe. Áú aréti wene ayahbataq konahnatiowe. Tábahnkákákáq sehenáhrabahnkákákáq nówe.^b ⁵Sarúsarama suwahpeqté kéreq moke Súría marákórápéqté kéhíná suwahpeqté kéreq Sorana aroipéq wahtotaq kehiná suwahpeqté kéreqka Sóniba suwe. ⁶Webá séra sene ahbabáqsabe Manikápa pahsúówana Sóniga Sorana aroipéq wání meriuwe.

^a 2.18 Árésérawe Sékópane ahre míowe. Áréséra akéqmé Súrarah ábárahnahne sinoibo. Súrarah ábárahnahnah airápété téhtaré káhnáh méra moke Ísara kené sigaqnaréhe. Mí tanáhráq Áréséra wewega íre ibisówe. Wene aigaqnaréh ininsónká ibisowe. ^b 3.4 Sóniwe Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Ęráisa tahnsa aníne. 2 King 1.8, Malakai 4.5, Mátíyu 11.13-14, 17.10-13 tagáhno.

Sóniga Péhrasi keyábé ehweh arito ehwehne.

⁷Péhrasi kereq Sáyúsi kereqka^c wání meaneheéra Sóniba suwana wega sensabé, Itewe wehene animárí móe. Insega teínsabé áhreue ínéba seo? Manikánka kamah inehoéq ínéba se mino. ⁸Aiq pútaq kaweqtaq míaneheqmúne íwíáhirataq itene ahbabáq sansa sueq kaweq sansánoro. Mirairataq Manikánka tagéna, Ite amahnága kaweq sansánowe aitankéhe. ⁹Ébárahma itene igaqna míéh púaq itewe Manikáne animárí méq kaweq ke míone éq iteítsabé iwíáh íwíáhiyeho. Manikánka mah ebáhmáritáté Ébárahmane anahwaréh mirarahráhire. ¹⁰Wehukeníká awanká áwaheraq tehsúme maréhrana kaweq será íre íyéh áwánká moke apiwe ira parianawire úwe.^d

¹¹Sóniga mó mahraréna, Itene ahbabáq sansa aiq súáhnsabé wání mei meinuge. Íné peh wání mei meinugana íné kiotaiki aní inehe sinawire. Inehe si anímé anotah aní púana ínéga wene súu meweyabe íre awehrari aní múge. Wega Wenawa eqmarahnana wehukeníká ira kekínserah Wenawanka iteba tuinkéhe. ¹²Wehukega ayu siqmíáhtáq sega kaweq ayú sene nahtapeq sáharera atutu ira paríáhwe. Mira onserah Manikánka kaweqtaq míáh keyábé, Néne mátaburapeq kiwíáhro aritena ahbabáq keyabé, Íre puinkorahi iraipéq pokoro aritanawire úwe.

Sóniga Sísá wání meawu ehwéhne.

(Máhka 1.9-11; Árúka 3.21-22)

¹³Sóniga mi ehwéh pahsuqme teriuwana Sísaga Kehrari marákórápéqté sure Sorana aroipéq Sóniga wání meawinkeheéna weba súwe. ¹⁴Sísaga wání meanieéna weba súwana Sóniga ahqáho atena wensabé, Aneqsabé ínéga wání meninkeheé seno? Arega íné wání menínaraqmé aiq kawerinae úwana ¹⁵Sísaga wensabé, Amahnága arega wání meninkéhe. Minawé Maniká awahbeh arámbéhríe úwana Sóniga wene ehwehnsabé kowe atowe.

¹⁶Kowe atena Sísá wání meawuwana Sísaga wánípipeqté kiutaq sabona sawekúwana Manikáne Awanka tunse kiboki tahnsanéna Sísaba márunsurahúwana tagówe. ¹⁷Tagówana íópeqté éhwéhniká mahraréna, Are niruní nénáhní móne. Arensabé nirutaboírige úwe.

Owainawanka Sísá áhwárawe tagó ehwehne.

(Máhka 1.12-13; Árúka 4.1-13)

4 ¹Manikáne Awanka Sísá abatapi móatowana owainawanka weba séna Sísaga ahbabárinkeheéna áhwárawe tagéna áwíoqnówe.

^c 3.7 Péhrasi kereq Sáyúsi kereqsabé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne ue kéhrabeq tagáhnó. ^d 3.10 Mah pabéqmé éhwéhmé ira paríéhnserah Manikánka íre kaweqtaq míáh ké kamah arinawire.

²Sísaga áhnte wehekáh, ⁴⁰wehekáh tópah awehriúnsabe anotah arúpíbíúwe. ³Anotah arúpíbíúwana owainawanka wensabé, Are Manikáne ahninkáwá míahna puah mah ebáhmárínsábé, Tópah úkúno ato úwe. ⁴Úwana Sísaga wensabé, Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Tópahnka wehuke íre oganúq sitahráhi nanere. Írakaumo. Peh morá Manikánka irari ehwéhnká oganúq sitahráhire ire úwe.

(Lo 8.3)

⁵Úwana owainawanka Sísá meqmena kaweq mapéq Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh nahnsorapéq móatena ⁶wensabé, Are Manikáne ahninkáwá míahna puah maraipéq ahkuagúno. Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Manikánka wene íopeqté kényábé are wahnahnatíáhro aritankéhe.

Ebahtaq arene aigará peraq míéhneho éra sene siyahnkaratáté are pankeragéhe ire úwe. *(Buk Song 91.11-12)*

⁷Úwana Sísaga ahqáho atena wensabé, Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Maniká arene anotah Wahnáh áhwárawe tagé áwíoqnéhneho ire úwe. *(Lo 6.16)*

⁸Owainawanka Sísá mó meqmena anotah sawéhrápéq kiena moke mah kawéq márákóákáq moke kéh náneqmarínkákáq sokigi awuwe. ⁹Sokigi awena wensabé, Káuqmunue ínénsabe iwíáh iwíáh aintéhnaraqmé moke tagahna naneqmarí awiníe ¹⁰úwana Sísaga wensabé, Owainawano, íné nuwe pokúno. Manikáne ehwehnka mahraréna,

Maniká itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh ateq webataq we awahbeh arámbéhrí miraoro ire úwe. *(Lo 6.13, 10.20)*

¹¹Úwana owainawanka Sísá auwena pokúwara íopeqté kégá Sísaba séra séhréh atówe.

Sísaga Kehrari marákórápéq wene arambehri áhwáro ehwehne.
(Máhka 1.14-15; Áríka 4.14-15)

¹²Sóni karábúsiipéq atárowe u ehwéh irena Sísaga Kehrari marákórápéq pokúwe. ¹³Pokéna Néhsara suwahpeq suena Kehrari kawéhú ayehráq Kápénéáma suwahpeq kowíowe. Mi marákówé Sébúrúna kahnáhnseq Nápátári kahnáhnseqqa téhwe aborisowe. ¹⁴Sísaga mitaq pokúnka Manikáne ehwehme aiq pútaragúwe. Manikánka wene ehweh irarú ani Áísáía iwíáh atowana sehiranue mahraréna,

¹⁵Sorana aroipéq seberaebéq Kehrari kawéhú kéhrabeq Sébúrúna kahnáhnseq Nápátári kahnáhnseqne marakó kéhre. ¹⁶Mitaqté kéwé sunkíkírirabeq mía míao kégá téhreh tagagehe. Puké marákó sunkíkírirabeq téhrankehe úwe. *(Aisaia 9.1-2)*

Sísaga itaréitaré wéhyábé, Íné séníráhro ú ehwehne.

(Máhka 1.16-20; Áríka 5.1-11)

¹⁷Mi tanáhráq Sísaga kaweq ehwéh síwáhnoré sansa áhwárówe. Wega mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime aiq wahtoni puq itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míáhro úwe.

¹⁸Sísaga Kehrari kawéhu ayehrápéq nogena se ábárahre Ehntarureq Sáimónireq tagówe. Sáimóniwe mó awíq Pítae. Se pah meyóya anité míóyansabé kahweraté wánípipeq uwe taga tagauyana tagówe. ¹⁹Tagéna sensabé, Íné séníráhtao. Amahnága itega kahweraté uwe taga tagaéta pah meyehe. Mina óyanserah wehuke ínéba meriqmeta sigehe. Minayabe íwáhnoriniboq séníráhtao úwe. ²⁰Séníráhtao úwara sene kahwe apubúue mitaq marera Sísá kéroye.

²¹Kéroýana Sísaga kure mó abárahre, Sébérine ahninkáwáráre Sémísireq Sónireq tagówe. Tagówara sereq sibowá Sébérireqka sípiipéq méra sene kahwewarí kawerarówe. Kawerarówana Sísaga mi abárahreyábé, Máhotao úwara ²²sega apubúue sípiakáq sibowánkákáq suera Sísá kéroye.

Sísaga síwáhnoréna áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

(Áríka 6.17-19)

²³Sísaga moke Kehrari marákórápéq ah nogéna Asiu kené momiwí nahmáritápéq síwáhnoréna Maniká wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teri terinéna moke náonkakáq kéreq awahre kereq kaweraritowe. ²⁴Sísá éhweh mitaq teri mahtaq terinuwara moke Síría marákórápéqté kéga írówe. Minayabe mi kéga moke awahre kereq owainawanka subiqmaq subiqmarú kereq iransá aruqaruru kereq aigará soriqnah kereq meriqmera Sísaba mórítówana wega moke mi ke kaweraritowe. ²⁵Kehrari marákórápéqté kéreq Tékápórísa marákórápéqté kéreq Sarúsarama suwahpeqte kéreq Súría marákórápéqté kéreq Sorana aroipéq seberaebéqté kéreq, peh íregáritaq kéga Sísá kérowe.

Sísaga sáwéhrapeq síwáhnorú ehwehne.

5 ¹Sísaga mi ke tagéna sáwéhrapeq kiwéna tútuue mówaq ite we kérahwána kéga weba sewane.

Sísaga iwíáh iwíáhoró ú ehwehne.

(Áríka 6.20-23)

²Sísaga íwáhnoréna mahraréna, ³Tabonah keo, itega Manikánsabe, Iteriahríáh íre miraorahúne éq séhréh aito iwíáhéra íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miahráhonsabé iwíáh iwíáhoró.

⁴Amahnága irupipeq umehiraq ibisah keo, Manikánka séhréh aitena itene iru ukiq itankéhe. Minayabe iwíáh iwíáhoró.

⁵Íre píribahria peh uwaresa kéo, mah marákó márákó awaq miahráho puaq iwíáh iwíáho.

⁶Kaweqtaq mé sansa sehgieyabe suwahbeh keo, ite arupibii aní tahnsa móe. Wání tahbobói aní tahnsa móe. Manikánka ite tabonaho naneq náinkéhe. Minayabe iwíáh iwíáho.

⁷Mó keyábé irutaboairiteq séhréh arítáh kéo, Manikánka itensabé moq arutaboairaitena séhréh aitahna puaq iwíáh iwíáho.

⁸Irupipeq kaweq iwíáh aruqaruro keo, Maniká tagahraho puaq iwíáh iwíáho.

⁹Morá ké tahnsanue tobek ehweho sansá sueq pehwehribeq míáho iwíáho keo, Manikánka itensabé, néne animárí móe aitahna puaq iwíáh iwíáho.

¹⁰Manikáne kaweq sansá sehgiónsábé mó kegá íwioqnah keo, Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miahráho puaq iwíáh iwíáho.

¹¹Néne animáríno, néne animárí míáh púara mó kegá íre kaweq ehwéh aitera íwioqnéra péhepehe ehwéhnué íéhruruirataq iwíáh iwíáho.

¹²Sega miraonka íopeq itene ápeq anotah úki puaq iru eyoyóeq iwíáh iwíáho. Sega ite íwioqnahserah Manikáne ehweh iraru ke naho síwioqnowe úwe.

Ite sóreq tahnsá ké wóe ú ehwehne.

(Máhka 9.50; Áruka 14.34-35)

¹³Sísaga pabeqme ehwéh mó mahraréna, Itewe mah kehiná kéhínáné sóreq tahnsá móe. Sóreq auqmah naneq úkínaraqmé kaweraranéhnkono? Írakaumo. Auqmah soréq íre tei puara wehukega sigárátáté abasawe seraweh keragéhe úwe.

Ite téhreh tahnsá ké wóe ú ehwehne.

(Áruka 8.16-18)

¹⁴Sísaga mó pabéqmé éhwéh síwáhnoréna, Mah kehiná kéhínánká tagageheeq ite téhreh tahnsá ké wóe. Sáwéhrapeqté náhmári kopípéq íre kahrahire. ¹⁵Mina inserah wehukega áráhmu keqmaráhtáq páhkétiraté íre akariaráhwe. Írakaumo. Peh tahberaq máráhwana téhráhnara moke nahupeq míáh kegá kawerue tagahrahowe. ¹⁶Wehukéninká áráhmu tahberaq méréhnserah wehukega tagehrataq kaweq sansánoro. Mó kegá itene kaweq sansá tagéra Maniká Iteribo íopeq míéh ánínsábé iwíáh iwíáh atagéhboq kaweq sansánoro úwe.

Mósísiga sehgióro ú ehwehne.

¹⁷Sísaga mó mahraréna, Ínénsabewé Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikákáq sabiruanieéna sire iwíáho?

Írakaumo. Íre sabiruanieéna suge. Peh mi ehwéh áwahe sokigi ainieéna suge. ¹⁸Teí éhwéh ahtebagehboq íráhro. Íópeqkákák mah marákó márákóákákq peh kahnaraq Mósísiga sehgióro ú ehweh íre parabagia peh kagainae. Mi ehwéhmé pehgáriq íre parabagia peh moke kagainawire. Mi ehwéhnká moke aiq pútaragínana anehe íópeqkákák mah marákó márákóákákq parabaginawire. ¹⁹Minayabe wehukenínká mi ehwéh pehgáriq anteruena mó keyábé, Ínéga unserahnoró éna pagu pagunínaraq mi anímé Manikánka wahnah wahnahnirabeq pehgáriq aní míankehe. Mó anínká mi ehwéh sehgiena mó keyábé, Kawerue sehgióro síwáhnorínaraq mi anímé Manikánka wahnah wahnahnirabeq anotah aní míankehe. ²⁰Teiníboq írátíáhro. Itega Manikáne sansá sehgiironka Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqne arambehri íre kiotaikínaraqmé Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráho? Írakaumo. Íre kioráhowe úwe.

Apubúue insahwé ato ú ehwehne.

(Árúka 12.57-59)

²¹Sísaga mó mahraréna, Naho naho síwáhnoruro kegá itene igaqnaréhyabe teríú ehweh itega aiq íráhwe. Sega síwáhnoréra, Wehukení subiq sueho. Subiq suahna anímé kotiorabeq móatagéhe úwe. *(Kisim Bek 20.13, 21.12)*

²²Sega miraue iraruwana amahnága ínéga teiníboq írátíáhro. Wene iyahnabo anínsábé abiahnsa atahna anímé kotiorabeq móatagéhe. Wene iyahnabo anínsábé íre kaweq ehwéh atahna anímé kaunsíri kebá móatagéhe. Wene iyahnabo anínsábé múguwahgu uwoyansa aní móne atahna anímé iraipéq pokinae.

²³Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéqté táhbérápéq irigé, Mahna Maniká náwiníe íwíáhóne. Are mitaq irigé arene iyahnabo anínká arensabé abiahnsa atéhnsábé ahreraq matiahnawe ²⁴arega awinieina naneq tahbe áwaheraq maro. Áwaheraq mare apubúue arene iyahnabo anípá pokue insahwé ato. Insahwé ate kouwekue mitaq marahna naneq mewe Maniká náwo úwe.

²⁵Sísaga mó mahraréna, Mó anínká are ehweh atanieéna anotah sahsí móatanafínaraq ahtapeq kirataq apubúue insahwé ato. Kotiorabeq kirataq wega anotah sahsí are móatahnana wega párisiba móatahnana karábúsiipéq móatehnehboq apubúue insahwé ato. ²⁶Teiníboq írátíáhro. Karábúsiipéq móatahnara pehipi íre soraq auwagéhe. Ebeqme anotah apéq paiqmaréhnaraqmé anehe soraq auwagéhe úwe.

Sísaga mó aniné ahre weh abariiyeho ú ehwehne.

²⁷Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna, Mó aniné weh ahre abariiyeho ire. *(Kisim Bek 20.14)*

²⁸Mi ehwéh írátówana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Arene auranka mó aníné ahre tagé, Íné mi iní abariéyabe níre íwíáhónawe arene arupipeq abarié ahababáq aiq miraóne.

²⁹Minayabe arene auranka are ahabáratana ínaraq mi aurá piruo. Peh morá áúránkákáq míéhnaraq pehgáriq íre kawerinae. Téhtaré áúránkákáq míéhnaraq kagai iraipéq pokinaraq anotah íre kawerinae.

³⁰Arene púpeqte áyáhnkáránká are ahabáratana ínaraq mi ayáhnkárá kiraqsuo. Peh morá áyáhnkáránkákáq míéhnaraq pehgáriq íre kawerinae. Téhtaré áyáhnkáránkákáq míéhnaraq kagai iraipéq pokinaraq anotah íre kawerinae úwe.

Sísaga, Ahre kaqsúého ú ehwehne.

(Mátíyu 19.9; Máhka 10.11-12; Áruká 16.18)

³¹Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna, Arene ahre kaqsuaníe ínaraqmé minayabe tíkéti pepáhq kowewe móawo úwe.

³²Minayabe amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Arene ahrega mó wehreq ahabárirataq mi tanáhráq kaqsuankéhe. Pehipi kaqsúéhnaraq wega mó wehkínaraq mi tanáhráq ahabárinae. Mi iní meyahna anínká moq mi tanáhráq ahabárinae. Minayabe arene ahre pehipi kaqsúéhneho uge úwe.

Sísaga peh koweakáq ahqáhoakáq irarero ú ehwehne.

³³Sísaga mó mahraréna, Itega mó ehwéh írátó ehwéhmé itene igaqnaréhyabe teríú éhwéhnká mahraréna,

Arega iraré, Manikánka tagaríéhtáq ínégá teawú éhwéh mirainauge énaewe péhenineho. Arene ehweh kawerue sehgio ire.

(Namba 30.2)

³⁴Sega miraue iraruwana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Arega mirainauge inaraq Manikánka tagaríéhtáq mirainauge íre úno. Íopeqmé Manikánka wahnah wahnahni puah, Íónka tagaríéhtáq mirainauge íre úno. ³⁵Mah marákówé Manikáne tahbe tahnsá púah, Marakóga tagaríéhtáq mirainauge íre úno. Sarúsarama suwahpeqme itene anotah Wahnáhné mátabu púah, Sarúsaramaga tagaríéhtaq mirainauge íre úno.

³⁶Arega irarénaga peh morá arene tontonah ayáhránká pabusa ayáhrá íre úkorahi puah, Niyahqnonka tagaríéhtáq mirainauge íre úno. ³⁷Arega, Ahqáho. Íre mirainauge íwíáhónawe peh, Ahqáho úno. Arega, Kowe. Mirainauge íwíáhónawe peh, Kowe úno. Owainawanka ahababáq ehweh atahnah áhnte irarinehboq peh morá ahqáhoakáq koweakáq irarúno úwe.

Sísaga, Ahababáq íre ayahqmaro ú ehwehne.

(Áruká 6.29-30)

³⁸Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna,

Mó anínká arene aura piauwahnah arega moq wene aura piruo.

Mó anínká arene áwéh sehqauwahnah arega moq wene áwéh sehqauwo ire. (Lo 19.21)

³⁹Mi ehwéh írátówana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Are áwíoqneh anímé íre ayahqmaro. Mó anínká are ahsuehinahwe éberiopeq pabeq suehnana ahsuehino. ⁴⁰Mó anínká are ehweh atena síóti meaníe ínaraqmé arene síótiakáq arene sáhkétiakáq náwo. ⁴¹Wahnah anínká wene ménsámehnsá abaqme ákáhtaq wahtotaq morá kírómítá kúno atahnahwe ákáhtaq íre wahto téhtaré kírómítá mewe móato. ⁴²Mó anínká arensabé aneqpopoq nánio ínahwe náwo. Mó naneq átárianiboq nánio ínahwe náwo úwe.

Arene naruoyabé irutaboiroro ú ehwehne.

(Árúka 6.27-28,32-36)

⁴³Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhkná mahraréna, Arene iyahnaboyabé arutaboiré arene naruoyabé íre arutaboiroro ire.

⁴⁴Mi ehwéh írátówana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Íre peh morá itene iyahnaboyabé irutaboiroro. Itene naruoyabé moq irutaboiroro. Íwíoqnah keyábé púrerarítáhro. ⁴⁵Íopeqté Ítéribóné animárí méq ite íwíoqnah ke púrerarítáhro. Manikánka ahbabáq kereq kaweq kereqne marakóraq monseráhnue, Patahúno atéhre. Wegá kaweqtaq míáh kéreq ahbabáq kereqne marakóraq monseráhnue, Ibonsúno atéhre. ⁴⁶Peh morá itensabé sirutaboiro keyábé irutaboirirataqmé Manikánka ápeq awinkéhbo? Írakaumo. Ahbabáq kereqka moq sensabé sirutaboiro keyábé sirutaboirowe. ⁴⁷Peh morá itene iyahnaboyabé mehweh arítéhrame anotah kawéq sánsápo? Írakaumo. Maniká íre tagaríáh kégá mi sansá mirao mino. ⁴⁸Íopeqté Ítéribógá kaweqtaq mía míainserah ite moq kaweqtaq mía míaooro úwe.

Sísaga mó ke séhréh arite sansansábé teí éhwéhne.

6 ¹Sísaga mó mahraréna, Peh mó kegá itene kaweq arámbéhrí tagéra, Kaweq kee íwíáhigeheéq mi arámbéhrí ábóraq miraonsabé íre kawerowe. Mirairataq mókake íopeqté Ítéribógá mi arámbéhríyábé ápeq íre nánawire.

²Minayabe arega tabonah ke nárínaraq mó kegá tagagehboq ebeq pembíáh póbíéh ání íre eqmaro. Mó kegá momiwí nahtápéqkákáq wahba ahtápéqkákáq pembíáh póbíéh ání eqmarera anehe mitaq séra tabonah ke náríéwe. Tabonah keyabé íre sirutaboirue náríera péhepehe sansánowara mó kegá tagéra kaweq ke wóe íwíáh aitageheéra ábóraq náríéwe. Teiníboq írátíáhro. Mi sansáno kegá ábóraq náríe púra tagah kegá sensabé iwíáh íwíáh arítáhnshábé mókake mó apéq íre meyangéhe.

Sega mira onserahniyeho. ³Arega tabonah ke nárínaraqmé mó kegá tagehboq peh kopípéq nário. ⁴Kopípéq nárínaraqmé Iteriboga tagéna ápeq náwinkéhe úwe.

Sísaga púreré sansansábé teriu ehwéhne.

(Árúka 11.2-4)

⁵Sísaga mó mahraréna, Táhmaro kegá ábóraq kaweq sansánéra peh kopípéqmé íre kaweq sansánéra kopéráhpéro ke wóe. Itega púrerirataqmé mi kegá púrero serahniyeho. Sega momiwí nahtápéqkákák wahba áhtápéqkákák mó kegá tagehrataq, Kaweq ke wóe íwíáh aritageheéra ábóraq iriwe méra púrerowe. Teiníboq írátíáhro. Mi sansáno kegá ábóraq púrerotaq tagah kegá sensabé iwíáh íwíáhonsabé mókake mó apéq íre meyagéhe.

⁶Arega púrerinaraq arene paqnahipeq kibekue onsa paiqmare kopípéq mé púrerúno. Iteribo íre ábóraq míéh ánínéna moke kopípéq árámbéhrí tagehre. Minayabe kopípéq mé púrerinaraq mina tagéna arene púreq ehwéh irena náwinkéhe.

⁷Maniká íre tagaríáh kégá iwíáhéra, Manikánka itene ehweh kawerue irankeheéra mónkakák mónkakárue íre wahto ehwéh teawenéhe íwíáhowe. ⁸Sega mira onserahnue púreriyeho. Itega íre teawétáq Maniká Iteriboga ite tabonaho naneq tagaríéhre.

⁹Minayabe púrerirataq mahraréq,
Íópeqté Ítéribóo, arenáwíq pankerone.

¹⁰Arega mah kehiná kéhíná wahnah wahnahnaritahna tanáhráq
apubúue ábóraragúno ato.

Moke íópeqté ké are awahbeh sansánonserah mah marákóipéqté ké
moq are awahbeh sansá miraoro aito.

¹¹Ibora itene táhutahuq awehraq kirabo aito.

¹²Mó kegá ahabáraitáhtáq itega mina íre iahreraq masa peh suone.
Itega miraúnanserah itene ahabábq moq íre ahreraq matiahno.

¹³Ahabábqka ite saiqnariahrahirabeq íre móito. Owainawanka
saiqnariahrahirabeqte meiqme móbeq móito.

[Arega ahriahri wahnah wahnahnaite págege kiotaikóna aní
míahnaq arensabé iwíáh íwíáh atone. Aiq míre.] Miraue púreroro
úwe.

Mó kené ahabábq íre ahreraq matíáhro ú ehwehne.

¹⁴Sísaga mó mahraréna, Mó kegá ahabáraitéhraq íre iahreraq
matíéhrataqmé íópeqté Ítéribógá itega onserahninkehe. Wega itene
ahbabábq íre ahreraq matiankehe. ¹⁵Mó kegá ahabáraitéhraq iahreraq
matíáhnaraqmé íópeqté Ítéribógá moq itene ahabábq ahreraq matiankehe
úwe.

Sísaga táhutahuqsabé awehrié sansa teriu ehwehne.

¹⁶Sísaga mó mahraréna, Itega táhutahuq awehriirataq péhepehe sansáno kegá abiah marera mirao serahniyeho. Mó kegá se tagéra, Kaweq ke wóe íwíáhigeheéra mi kegá awehriotaq abiah máráhwe. Teiníboq írátíáhro. Mi sansáno kegá awehriotaq tagah kegá sensabé iwíáh íwíáhonsabé mókake mó apéq íre meyagéhe. ¹⁷Arega táhutahuq awehriinaraq arene auranabiah pabeq paberé arene ayahra kaweq komúúno. ¹⁸Mirainaraq are tagehra kegá táhutahuq awehriionayabé íre ahtebahrahowe. Iteribo íre ábóraq míéh ánínéna moke kopípéq árámbéhri tagehnsabé ápeq náwinkéhe úwe.

Sísaga kaweq naneq morábí sáhonsabé teriu ehwehne.

(Árúka 12.33-34)

¹⁹Sísaga mó mahraréna, Mah marákóipéq kaweq naneqmarínsabé irutaboírég morábí sáhiyeho. Mah marákóipéq sáharáh náneq sósahbahrankírana abehq náneq ka sóirara aebó kegá aebóowe. ²⁰Peh morá íopeq kaweq naneqsabé irutaboírég mitaq morábí sáharáhró. Mitaq íre sósahbahrankinae. Íre abehq náneq ka sóinae. Aebó kegá mitaq íre aebóorahowe. ²¹Itene kaweq naneq morábí sáharáhrabeqsabé irutaboíroneheqmóe úwe.

Itene iurame inonkataq kéh áráhmú tahnsane ú ehwehne.

(Árúka 11.34-36)

²²Sísaga mó mahraréna, Arene aurame arene anonkataq kéh áráhmú tahnsáne. Arene auranka kaweq naneq tagehnaraq arene arupipeq téhranae. Arene auranka ahabárorahi naneq tagehnaraq arene arupipeq sunkíkírinae. ²³Arene arupipeqté téhrehme sunkíkíragínaraq kaweq sansá íre miraorahé peh ahabábq sansanorahóne úwe.

Téhtaré wáhnáhné arambehri moráráq íre sehgioráhi ehwéhne.

(Árúka 16.13)

²⁴Sísaga mó mahraréna, Arambehri anínká téhtaré wáhnáhné arambehri íre moráráq sehgioráhire. Wega mó wahnáhnsabé awahbéna mó wahnáhnsabé íre awahbanae. Wega mó wahnáhné arambehri kawerue sehgiena mó wahnáhné arambehri áhwára áhwárainae. Mina inserah itega Manikánsabe irutaboíro sansánkákákq móneyabé irutaboíro sansánkákákq íre moráráq sehgioráhowe úwe.

Iwíáh kikiriyeho ú ehwehne.

(Árúka 12.22-31)

²⁵Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Ite mah marákóipéq mé tanahráq itene táhutahuqkakákq itene inonkataq inerinere

naneqkakáqsábé iwíáh kikiriyeho. Oga méwé íre peh morá tópah nahnagae. Itene inonkame íre peh morá inerineré naneq mire.

²⁶Kabarane sánsá iwíáhue tagahro. Mi kanká ménsúmehsú uqmarena nera kéhtáq koawaqmena nahupeq sahiro? Írakaumo. Íópeqté Ítéribógá mi kansábé iwíáhéna pehipi kiraboire. Itewe wehuke puana Maniká Iteriboga itensábé anotahtaq iwíáhéna kawerue kirabo aitéh mino.

²⁷Arega arene oga mé tanahráqsábé iwíáh kikirinaraqmé ábátáq mérearahráhiro? Ahqáho. Írakaumo úwe.

Íre mationa naneq náinkéhe ú éhwéhne.

²⁸Sísaga mó mahraréna, Aneraneré naneqsabé aneqsabé iwíáh kikiroo? Uworapeqté árá íyéh náneqsabé iwíáhue tagahro. Uworapeqté náneqka íre arambehrire. Korósi íre kogahnire. ²⁹Anotah wahnáh aní Sórómóni naho ména we áhnte mensáméhsá matawéna áhnte kawéq awahriq korósi matiowe. Uworapeqté kawéq árá íyéh náneqka moke Sórómónine kaweq awahriq naneq kiotaikire. ³⁰Uworapeqté náneq íre kagai naneq mire. Ibora íyéhrana ahbiah tahnsá kekírataq tagire. Manikánsabe pehgárita q aiq pútare atáh kéo, Manikánka mi kawéq árá sukiwíéhnsábé wega ite moq sukitahtáhi mino. ³¹Aneq nanehnkono? Né waní eheqte tuiro? Aneqtaté aneranerue míanehnkono éq iwíáh kikiriyeho. Ahqáho. ³²Maniká íre tagaríáh kégá minayabe iwíáh íwíáhéra sene sirupipeq iwíáh kikirowe. Iteriboga ite íre mationa naneq aiq tagaríéhre. ³³Ahriahri Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsánsábé irutaboireq sehgióro. Sehgieq we kaweqtaq míéhnserah ite moq kaweqtaq míaneheqmúne éq iwíáhoró. Mirairataq Manikánka ite íre mationa naneq náinkéhe. ³⁴Ahbiah sína naneqsabé iwíáh kikiriyeho. Ahbiah sína naneqsabé mi tanáhráqsábé iwíáhigehe. Irupipeq umehorahi naneqsabé ibora aiq awehra q kéhranawe ahbiah sína naneqsabé iwíáh kikiriyeho úwe.

Mó kené sánsá íre saraq sitáhro ú ehwehne.

(Árúka 6.37-38,41-42)

7 ¹Sísaga mó mahraréna, Mó kené sánsá saraq siteq ahababáq ke woe íre oro. Mirairataq Manikánka itene sánsá moq saraq itena ahababáq ke woe aitankéhe. ²Itega mó kené sánsá saraq sitáhnserah Manikánka itene sánsá moq saraq itankéhe. Itega mó kené sánsá saraqme náriénserah Manikánka moq mina tahnsanue saraqme náinkéhe.

³Arenawahrah aniné aurapi pehgáriq átútú tagé arerene aurapi anotah sehikará kéhnsábé aneqsabé arerene auransábé íre iwíáhonó? ⁴Arene aurapi anotah sehikará kéhrahwe aneqsabé arenawahrah anínsábé, Arene aurapite átútú meuwanínkono eno? ⁵Are ahababáq kopéráhpéróna aní móné. Téhwé arerene aurapite séhikará merue anehemé arenawahrah aniné aurapite átútú kawerue tagé meuwahráhóne.

⁶Manikánsabe suwahrieh kewé Manikáne epéqté éhwéh íre teriéro. Mirairataq ianká wehukení pehnserah sega ite íwioqnagehe. Póeráhqka kaweq naneq segarúpípeq abasawe maisarúéhnserah sega mi ehwéh íre irasa peh awiréh aitaneherawoe úwe.

Págageue púreroro ú ehwehne.

(Árúka 11.9-13)

⁷Sísaga mó mahraréna, Itega púrerirataqmé náio ira naneq náinkéhe. Págageue kabarirataq ábórarínaq taganeheqmóe. Onsaraq pako pakoirataq sitankéhe. ⁸Nánio i anínká meyankéhe. Kabari anínká ábóraq marankéhe. Onsaraq pakobakoi anímé Manikánka siatahnana nahupeq kibekinkehe úwe.

⁹Sísaga mó mahraréna, Arenahninká arensabé, Tópah nánio ínaraqmé arega ebah náwiníbo? Írakaumo. ¹⁰Wega, Paseh nánio ínaraqmé wehe náwiníbo? Írakaumo. ¹¹Ite sibowáreh ahababároraho keeq itene animári peh kaweq naneq nári nárino mino. Íópeqté Ítérbógá wensabé, Nánio e kewé peh kaweq naneq nárinkéhe. ¹²Mó kegá ite iuwahbeh sansánue ite kaweritáhnserah itega moq mina tahnsanue se kawerarítáho. Mi sansámé Mósísine ehwehnikakáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikakáq áwahe wíre úwe.

Sobuya méhpéhpéq kibekoro ú ehwehne.

(Árúka 13.24)

¹³Sísaga mó mahraréna, Sobuya méhpéhpéq kibekoro. Iraipéqté méhpéh anotah abáé méhpéh míre. Iraipéqté áh moq abae ah marapeq tunsíá áh kéhrara áhnte kegá mi ahtápéq poku pokuowe. ¹⁴Oga mérapeqté méhpéhmé sobuya méhpéh míre. Oga mérapeqté áhmé moq sobuya ah senahpeq kiríéh áh kéhrara mibeq kieyabe umehi puara íre áhnte kegá mi ahtápéq kiegieowe úwe.

Péhe éhwéh irare keyábé aiq pútare arítého ú ehwehne.

(Árúka 6.43-44, 13.25-27)

¹⁵Sísaga mó mahraréna, Íre Manikáne ehweh peh seyene péhe éhwéh irare keyábé aiq pútare arítéhboq mi kené arambehri tagaríáho. Ábóraq se sipisípiq tahnsá méra peh sirupipeqmé úrinsi iá tahnsa míáhwe. ¹⁶Sene arambehri kawerue tagarawéq sene sánsá ahtebahrahowe. Ógaranká inunara íre íyéhre. Káránkáránsáhnka pópo íre íyéhre. ¹⁷Kaweq awánkánká kaweq será íyéhranawe abehq áwánkánká íre kaweq será íyéhre. ¹⁸Kaweq awánkánká abehq será íre iyahráhire. Abehq áwánkánká kaweq será íre iyahráhire. ¹⁹Kaweq será íre íyéh áwánkámé apiwe ira paríéhre. ²⁰Minayabe péhe éhwéh irare kené arambehri tagarawéq sene sánsánsábé iwíáhorahowe úwe.

²¹Sísaga mó mahraréna, Áhnte kegá ínénsabe, Néne Wahnah mone aintáhwe. Íre mi ehwéh irarenka Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhowe. Írakaumo. Ílopeqté Náníbó awahbeh arámbéhrí mirao kegá sebataq mitaq kioráhowe. ²²Sainsuahna tanáhráq áhnte kegá ínénsabe, Néne Wahnah mone aintera, Arenáwírue Manikáne ehweh iraruraue. Arenáwírue owainawamarí kaqsuq kaqsururaue. Arenáwírue ótaq sansámárrí miraurage irarigehe. ²³Irarirataq ínégá sensabé, Itewe íre tagaríóge. Ite ahbabáq ke puaq íné nueq pokoro aritaníe úwe.

Nah piehya anitéyábé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 6.47-49)

²⁴Sísaga mó mahraréna, Néne ehweh irena sehgi ánimé ahtebia ání wene nah págege marákórácq pearéh ání tahnsane. ²⁵Págege marákórácq pearéh púana anotah ibónsirana wání períéhraha sóiririrana wene nah íre kúrugúruue sokogia peh págegeue kéhre. ²⁶Néne ehweh irena íre sehgi ánimé múguwahgu aní wene nah mareqmareq marákórácq pearéh ání tahnsane. ²⁷Anotah ibónsirana wání períéhraha sóiririrana wene nah kúrugúruue sokogire. Sokogirana moke íre kaweragire úwe.

²⁸Sísaga mi ehwéh síwáhnorue parabaruwara író kega wene ehwehnsabé áhtenuwe. ²⁹Mósísine ehweh síwáhnoro kegá síwáhnorunserah Sísaga íre úwe. Wega ahtebia ánínká tahnsa síwáhnorú púara wene ehweh író kega áhtenuwe.

Sísaga anotah naonkákácq ání kawerato ehwéhne.

(Máhka 1.40-44; Árúka 5.12-14)

8 ¹Sísaga sáwéhrapeqté tuwara peh íregárita q kegá we kérowe. ²Kerówana anotah naonkákácq ánínká weba séna áhtenu púana arehunserarácq ména wensabé, Anotah aníno, are awahbáhnaraqmé kaweraintahráhone úwe. ³Úwana Sísaga ayahnkahkahrué wenaneq táhtorena wensabé, Aiq mirauge. Are awaho ani míahno atowana mina irarútaq wene náonaba apubúue wagúwana kaweragúwe. ⁴Kaweragúwana Sísaga wensabé, Írátíahno. Mó ke teríneho. Írakaumo. Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánípá pokue arene anonka móreawo. Are awaho ani úkire ígehboq Mósísiga irarúnserahnue Manikánsabe titirúno úwe.

Kíápéténine arambehri aní kawerato ehwéhne.

(Árúka 7.1-10)

⁵Sísaga Kápénéáma suwahpeq sítaq 100 Aroma sontiá kéné kíápéténiga weba séna, Séhréh ainto éna, ⁶Anotah aníno, néne arambehri aní néne nahtapeq ména anotah erirana íre nogoráhire úwe. ⁷Úwana Sísaga wensabé, Ínéga arene nahtapeq kogawerataníe ⁸úwana

kiápéténiga wensabé, Íné pehgáriq aní múge. Are anotah aní míahna puah néne nahtapeq íre súno. Peh mahtaq mé ehweh irarinana néne arambehri aní kaweragíno. ⁹Íné moq wahnah sansá tagaríoge. Néne wahnah aiq miéhrana íné moq wahnah anínéna sóntía ke wahnahnuge. Ínéga mó sontía ánínsábé, Pokúno atótáq wega apubúue pokire. Mó sontía ánínsábé, Mahbeq súno atótáq wega apubúue ínéba sire. Néne arambehri ánínsábé, Miraúno atótáq wega apubúue miraire úwe. ¹⁰Úwana Sísaga mi ehwéh irotaq áhtenána we anehe su keyábé, Teiníboq írátíáhro. Mah anínká ínénsabe anotahtaq aiq pútare aintena ínéga mirainawire íwíáhíre. Nánuwahrah Asíu kégá ínénsabe mina tahnsanue íre aiq pútare aintáhwe.

¹¹Teiníboq írátíáhro. Ío kiembogirabeqte kéreq ío tupekirabeqte kéreqka séra Manikánka wahnah wahnahnirabeq kibekéra tútuue méra Ébáráhmareh Áhísáhkireh Sékópáreh moráráq táhutahurigehe. ¹²Manikánka nánuwahrah Asíu keyábé, Ínéga wahnah wahnahnurabeq máhoro irara sega ahqáho atonsabe máhpeq sunkíkírirabeq kaqsuankéhe. Kaqsuahnaraq sega mitaq uwo uwo éra íbisagehe.

¹³Minayabe, Íráhro éna kíápéténinsabé, Arene nahtapeq pokúno. Arega aiq pútare aintahnanserah inkehe úwana mi tanáhráq wene arambehri aní kaweragúwe.

Sísaga Pítane ahrahnawa kawerato ehwehne.

(Máhka 1.29-31; Árúka 4.38-39)

¹⁴Sísaga Pítane nahupeq kibekúwana Pítane ahrahnawa osoro awáhrééna máhriqtaq míowana tagówe. ¹⁵Sísaga mi iníné ayahnkara táhtorowana wene awahre kaweragúwana irigéna táhutahuq tíwe náwuwe.

Sísaga áhnte awahré ké kawerarito ehwéhne.

(Máhka 1.32-34; Árúka 4.40-41)

¹⁶Ío tupekútaq wehukega owainawanka subiqmaq subiqmarú ke meriqmera Sísaba mórítówe. Mórítówana Sísaga peh ehweh irarúnka owainawamarí kaqsuena moke awahre ke kaweraritowe.

¹⁷Kaweraritonsabe Manikáne ehweh aiq pútaragúwe. Wene ehwéh irarú ani Áísáiaga Manikáne púkuipéq naho sehiranue mahraréna,

Wega moke itene awahre meyéhre úwe. *(Aisaia 53.4)*

Sísaga we kéreyabe irarú ehwehne.

(Árúka 9.57-60)

¹⁸Sísaga peh íregáritaq weba sáhurío ke tagéna ite we kérahwána keyábé, Mah kawéhú seberaebéq pokonehe ¹⁹úwana Mósísine ehweh síwáhnorú anínká weba séna wensabé, Íwáhnoraníno, are poku

pokuónarabeq k éraníe úwe. ²⁰Úwana Sísaga wensabé, Úrinsi iá wene nahme ebahnarahpipeq kéhre. Kabarane nahme sehwerapeq kéhre. Íné wehukení úku aniné nahme íre kéhre ²¹úwana mó aní we kéro anínká wensabé, Ebeqme nánibo pukinana komaisarena anehe are k éraníe ²²úwana Sísaga wensabé, Pusa kégá pukira ke maisaragéhboq íné séniro úwe.^e

Sísaga irarúnka sóiriq táqnáigú ehwehne.

(Máhka 4.36-41; Áruka 8.22-25)

²³Sísareq ite we k érahwána kereqka sípiipéq kibekue kure kure ²⁴káwehu ákáhtaq kowana Sísá sípiipéq sugowana apubúue anotah soirírúnka anotah nonaburórúwana wánínka kiegambegue sípi wánípipeq tupekinaúwe. ²⁵Tupekinaútaq ite we k érahwána kega Sísá iriateq wensabé, Wánípipeq tupekue pukonehboq kaweraito ewanana ²⁶wega itensabé, Aneqsabé áhreoo? Itega ínénsabe pehgáriqtaq aiq pútare aintáhwe éna irigéna sóiriqsabé, Táqnáigúno éna wánínsabe, Túbáh agúno úwana sóiriqka táqnáigúwana wánínka moq túbáh agúwe. ²⁷Túbáh agúwaq itega áhtenéq itete náhenéq, We aneq anípo? Sóiriqkakáq wánínkakaqká wene ehweh íréhre ewanae.

Sísaga owainawamarí kaqsuo ehwéhne.

(Máhka 5.1-17; Áruka 8.26-37)

²⁸Sísaga sípi kéwewena kure Kehrari kawéhu seberabéq Kárára kené marakórapeq kúwe. Mitaq wehuke maisia ónápípeq kaegaeuya anitéreq piehgúwe. Sirupipeq mío owáínáwámárínká mi anité subiqmaq subiqmaru puara anotah uwóyánsá aruqaruruyara mó kegá sensabé áhreéra mi ahtápéq íre nogoráhúwe. ²⁹Sega Sísá tagéra apubúue kareéra wensabé, Manikáne ahninkáwá wóne. Aneraitaníbo? Kamah aina tanáhráq íre sinsabé ite kamah ainie seno uye. ³⁰Se míórabeq ákáhtaq wahtotaq íregáritaq poeráhqmárínká uworapeq náwe sahtaqme nowe. ³¹Nonsabe owainawamarínká Sísansabé, Ite eqmaq íuwéhnaraqmé mi poeráhqmáríné sirupipeq eqmaq iuwo éra pagu pagunuwe.

³²Pagu pagunuwana Sísaga sensabé, Pokurero aritowara sega mi anité suera póeráhqmariné sirupipeq kowíowara mi kamárínká sáwéhrapeqté pehbeheráh tunse mentúpipeq tunse wánínkue pukuwe. ³³Póeráhqtaq wahnahnu kegá tagéra sensuwahpeq pehbeheráh pokéra owainawanka subiqmaq subiqmarú anité éhweh teriera moke tago naneqsabé éhwéh sensuwahrah teríúwe. ³⁴Teríúwara moke mibeqté kégá Sísaba kure wensabé, Itene marakó sue pokúno éra pagu pagunuwe.

^e 8.22 Sísaga pusa keyábé irarúme áwahewé sene sirupipeqté síwá pusa ké tahnsa míáh keyábé irarúwe.

Sísaga aiayah pukia ání kawerato ehwehne.

(Máhka 2.1-12; Áríka 5.17-26)

9 ¹Sísaga sípiipéq kibekéna káwehu seberaebéq wenawahpeq pokúwe. ²Mó kegá íre ah nogoráhú aní aiayah pukia ání wene máhriqkakáq sehitaqmaqme sehgiwera Sísaba móátówe. Segá iwíáhéra, Sísaga kaweratanawire íwíáhuwana Sísaga sene iwíáh tagéna aiayah pukia ánínsábé, Náníbáq móne. Arene ahbabáq aiq kawerató púah arene arupipeq eyoyóue míahno úwe.

³Úwara Mósísine ehweh síwáhnoru kegá seye náhenéra, Mah anímé, Íné Maniká míóge íwíáhéna anotah ahbábárire uwe.

⁴Uwana Sísaga sene iwíáh tagéna sensabé, Irupipeqmé aneqsabé ahbabáq iwíáho? ⁵Aiayah pukia ánínsábé aneq ehwéh teawinínkono? Arene ahbabáqsabe kaweratóge teawinínkono? Are irigue arene máhriq mewe ah nogo teawinínkono? Íre págege ehwéhmé ahnabo?

⁶Íné wehukení úku anínká mah marákó marákó wehukene ahbabáq kaweraritahráhuge. Sokigi ainíboq tagaríáhro éna aiayah pukia ánínsábé, Irigue arene máhriq mewe arene nahtapeq pokúno úwana ⁷mi anínká irigue wene nahtapeq pokúwe. ⁸Pokúwara tago kegá áhtenuwe. Manikánka wehukení págege atowana ótaq sansá miraúnsabe sega áhtenéra Manikánsabe iwíáh íwíáh atówe.

Sísaga Mátíyunsabé, Íné séniro ú ehwehne.

(Máhka 2.13-17; Áríka 5.27-32)

⁹Sísaga mitaq suena ahtaqqeq nogutaq táhkísi moné méyáhwa aní néníwíq Mátíyu íné tagówe. Tagówana íné táhkísi moné méyáwharabeq néne ópísirapéq tútuue míáhwana tagéna ínénsabe, Íné séniro úwana irigue kэрáhwae.

¹⁰Sísaga nahtapeq táhutahurútaq áhnte táhkísi moné meyó kereq mó ahbabáq kéreqka mitaq séra Sísareq ite we kэрáhwána kereq moraráq táhutahurowane. ¹¹Táhutahurowanara Péhrasi kegá mina tagéra ite Sísá kэрáhwána keyábé kasenéra, Ite íwáhnori anínká aneqsabé táhkísi moné aebóo kereq mó ahbabáq kéreq moraráq táhutahuriro uwe.

¹²Uwana Sísaga mi ehwéh irena sensabé, Sótegha awaho ke máráhsíni íre náriasa peh morá awahre ke náríre. ¹³Mina inserah ínéwé kaweqtaq míáh ké siahrabéna séhréh aritanieéna íre sugé. Peh ahbabáq ke siahrabéna kaweraritanieéna sugé. Minayabe Manikáne ehwehna mahraréna,

Titiré sansansábé íre nuwahbena peh arutaboire séhréh arite
sansansábé nuwahbehre ire.

(Hosea 6.6)

Mi ehwéhmé iwíáhue tagéq ahtebahro úwe.

Sísaga táhutahuq awehrio sansánsábé síwáhnorú ehwehne.

(Máhka 2.18-22; Áruká 5.33-39)

¹⁴Sóni kéro kega Sísaba séra wensabé, Itereq Péhrasi kereqka mó tanáhráq mó tanáhrárue táhutahuq awehriúnara árahinsabé are kéréh kégá táhutahuq íre awehrioo uwe.

¹⁵Uwana Sísaga sensabé pabeqme ehwéh teriena, Pahuwirotaqmé o menáhwénká wene iyahnaboba míéhtáqmé sega íre íbisia peh iwíáh íwíáhowe. Mókake o menáhwé seba íre míahnaraqmé mi tanáhráq wene iyahnaboga wensabé sirutaboirá táhutahuq awehrigehe úwe.^f

¹⁶Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Wehukéníká nahonáh sáhkétí kawerinieéna o ambántaráté íre párúwe kawerire. Miraitaq tahirímé nahonáh sáhkétí mó subanki irino. ¹⁷Wehukéníká o nahníáq sera ano naho naho mémene áúyahwa antéhyápípéq íre ahkíre. Miraitaq tahirímé sera anonka muinaraq nahonáh antéhyá tapoagirana sera ano marakóraq antigi irino. Wehukéníká o será ano o antéhyápípéq ahkíre. Wehukega ahkírataq mi tehtaré náneqme kawerue kanae. O será anome kawerue kanae. Antehyamé moq kawerue kanae úwe.^g

Sísaga awahre iní kaweratena ahrari oganúq ato ehwehne.

(Máhka 5.22-43; Áruká 8.41-56)

¹⁸Sísaga mi ehwéh síwáhnorútaq Asiu kené wannah anínká Sísaba séna áhtónsabe arehunseraráq ména wensabé, Nániyahu peh amahnága putíéhre. Arene ayahnkaratáté koráhtoréhnaq we oga úkinae ¹⁹úwana Sísaga irigue mi aní kérowaq ite we kérahwána kegá moq kérahwáne.

²⁰Ahtapeq kowanana awahre iní, airápété téhtaré ópéq wene korahq íre taraqnagú inínká Sísá anehepeq kúwe. ²¹Anehepeq kure wewe náhenéna, Íné peh wene korósi koráhtoráhnaraqmé kaweraintankéhe éna wene korósi ayehrápéq koráhtorowe. ²²Táhtorowana Sísaga pabeqme we tagéna wensabé, Arega ínénsabe aiq pútare aintahna puana aru ukíq atóge úwana mi tanáhráq mi iní awaho ini úkúwe.

²³Sísaga pokue wannah aniné nahtapeq kibekúwara pembíáhnú kereq ibitunátúnánu kereq míówana tagówe. ²⁴Tagéna sensabé, Mi ahrárwé íre airaiq pukia peh sugéhre. Máhpeq túmíáhro úwara wensabé awiréh atówe. ²⁵Awiréh atówana wega moke míó ke kaqsuena mi ahráriné máhriqtapéq kowéna wene ayahnkara táhtorowana irigúwe. ²⁶Irigú ehweh mitaq teri mahtaq terinuwara moke mi marákórápéqté kégá írówe.

^f 9.15 Mi ehwéh áwahewé Sísá o menáhwé tahnsa aní míre. O menáhwéné iyahnabowe Sísá tagáriáh ké tahnsane. ^g 9.17 Ahwa inínká tátúbi awera íre tíríre. Tírítáq tahirímé osoréh áwérá anonka muwe tátú tapoue awera téhpipeq sáhagi irino. Mina inserah Sísane o ehwéhmé wehukene naho sánsánká íre awehraq kéhre.

Aura pira ánitéreq ahkambu anínseq kawerarito ehwéhne.

²⁷Sísaga mitaq suena ahtapeq kútaq aura pira ánitégá we kéréra wensabé, Tébitine anahwao, arutaboairaito uye. ²⁸Sísaga nahupeq kibekúwara mi anitégá weba suyana Sísaga sensabé, Itene iura kawerairahunsabé aiq pútare aintehyo úwara sega wensabé kowe atera, Are aiq miraorahóne uye. ²⁹Uyana Sísaga siura táhtoqme sensabé, Itega ínénsabe aiq pútare aintehyanserah mirainauge úwara ³⁰mi tanáhráq siura tagahrahuye. Tagahrahuyana wega sensabé págegeue iraréna, Miraunsabé mó ke teríyeho aritowara ³¹sega wene ehweh íre sehgira Sísaga miráú ehweh teríuyana mi ehwéh moke mi kehiná suwahpeq abae agúwe.

³²Mi anitégá pokuyataq mó kegá owainawanka subiqmaq subiqmarú ani, ehweh íre orahú ani meqmera Sísaba móátówe. ³³Sísaga owainawa kaquwowana mi anínká ehwehnúwara moke tago kegá áhtenéra, Ísara marákórápéq morá ibora mahna tahnsa tagóne uwe. ³⁴Uwara Péhrasi kegá mahraréra, Owainawamaríné wahnahnka Sísá págege atéhnsabé owainawamarí kaqsuahráhire uwe.

Sísaga tagó ke arutaboairarito ehwéhne.

³⁵Sísaga moke mi ke suwahpeqkakáq áhnte kehiná suwahpeqkakáq nogena Asiu kené momiwí nahmárítápéq Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh síwáhnoréna moke awahre kereq kaweraritowe. ³⁶Sísaga sáhurío ke tagéna sensabé arutaboairaritowe. Se íre wahnahnkakáq sípísípíq tahnsa méra kaweqtaq íre míahrahéna sirupipeq iwíáh kikiru puana sensabé arutaboairaritowe. ³⁷Minayabe ite we kérahwána keyábé mahraréna, Nera kéh táhútáhúq áhnte kéhnserah Maniká íre tagaríáh ké áhnte míáhwe. Táhutahuq koawaqmíáh ké peh táhmaro míáhnserah Manikáne ehweh korerié ké peh táhmaro míáhwe. ³⁸Minayabe, Maniká Iteribonsabé, Arene sotápéq koawaqmiahráho ke eqmaq suo ue púreroro.

Eqmaro ke airápété téhtaré kéné síwíq kéh éhwéhne.

(Máhka 3.13-19; Áruka 6.12-16)

10 ¹Sísaga airápété téhtaré ké we kérahwána keyábé íáhrabéna owainawamarí kaqsuera moke awahre ke kaweraritageheéna págege aitowe.

²Ite eqmaq iuwo kewe iteíwíqmari mahraue Sáimóniwe mó awíq Pítæ. Pítæne ábáqkawawé Ehntarue. Se ábárahre Sébérine ahninkáwáraré Sémísireq Sónirere. ³Mó anímári iteíwíqmari mahraue Pírípi, Pátórómíyu, Tómáhsi, íné Mátíyue. Sísá íre kérena íné Mátíyuwe táhkísi moné meyáhwa aní míáhwæ. Mó eqmaq suo anité sensíwíqmé

Ápíásane ahninkáwá Sémísireq Táriásarere. ⁴Mó eqmaq suo aní Kénáni marakórápéqté ání wenáwíq Sáimónie. Mó aní Sísane naruo koweriranaú aní wenáwíqtare Súrása Ískáriótie. Iteíwíqmé mirauée.

Sísaga we kéro ke arambehriraq eqmaq suo ehwehne.

(Máhka 6.7-13; Árúka 9.1-5)

⁵Sísaga ite airápété téhraníte eqmaq iuwanaútaq itensabé mahraréna, Wáhnaupéqté kéné marakórapeqkákáq Sámária ke suwahpeqkákáq íre pokoro.^h ⁶Peh morá Ísara kebá pokoro. Se tanahraipéq tabanagi sipísípiq tahnsa kée. ⁷Seba pokue mahraréq, Manikánka wahnah wahnahnime aig wahtonagire teriéro. ⁸Awahre ke kawerariteq pusa ké iririteq náonkakákáq ké kawerariteq owainawamarí kaqsúáhro. Págege aitónsábé ápeq íre méyáhro. Pehipi séhréh ariteq kawerarítáhro.

⁹Pokonehe irataq ebah monéákáq sehenáh monéákáq kahnarag mitaq mareq pokoro. ¹⁰Unah íre mewe pokoro. Téhtaré síótí súu pegiqnáhnkarankákáq íre mewe pokoro. Séhréh aritéh kéga arambehri aní awehraq apéq náwígéhe. Minayabe ite íre matíéhra naneq náigéhe úwe.

¹¹Sísaga ite we kérahwána keyábé mó mahraréna, Mó ke suwahpeq kirataq Manikáne ehwehnsabé awahbeh aní kogabaroro. Ábóraq maréhrataq wega itensabé, Néne nahtapeq segáéro ínaraqmé wene nahtapeq kogáéro. Moke mi ke suwahpeq míéhra tanáhráq peh morá mitaq kaegaeoro. ¹²Wehukene nahtapeq kirataq mi karíronánínsábé, Manikánka iru ukiq itankéhe teriéro. ¹³Terírataq sega ite mehweh aitéhrataq seba míáhro. Sega íre mehweh aitéhrataqmé mah ehwéhme mewe mó kené nahtaqqeq pokoro. ¹⁴Mó anínká ite íre mehweh aitena itene ehwehnsabé iuwahriehre ínaraqmé wene nah sueq itene igárátáq kahna tanáhúq poruarueq pokoro. ¹⁵Teiníboq írátíáhro. Sóróma suwahpeqte kéreq Kómóra suwahpeqte kéreqka naho ahbabáruwe. Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi kegá miraunka ákáhtaq kamah arinkéhe. Ite íre mehweh aitera itene ehwehnsabé iuwahriehre ira kegá mirairanka Manikánka anotahtaq kamah arinkéhe úwe.

Íwíoqnagehe ú ehwehne.

(Máhka 13.9-13; Árúka 21.12-17)

¹⁶Sísaga itensabé mó mahraréna, Írátíáhro. Sipísípiqka úrinsi iápá míéhnserah íwíoqnehra kebá eqmaq iuwaníe. Wehe ahtebia ká míéhrana kiboki uwaresa ká míéhre. Mi katáre míehya serahnoro. Ahtebia ánímárí méq uwaresa ánímárí míáhro. ¹⁷Wehukega ite íre kaweraitéhboq kawerue

^h 10.5 Sámária keyabé éhwéhme píku anehepeqte séhíramé Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne ue kéhrabeq tagáhno.

auráq matíáhro. Segá ite kaunsíri ke kotiorabeq móitera sene momiwí nahtápéq áréti sahtáté iubigéhe. ¹⁸Néne sánsá sehgiónsábé ákáhtaq wahnáh kéreq anotah wahnáh kéreqka ehweh aitageheéra seba móitagéhe. Mi tanáhráq sereq mó nahnsó kéreq néne ehweh terigéhe. ¹⁹Segá ehweh aitéhrarabeq móitéhrataq aneq ehwéh irarenehnkono éq árahue terienéhnkono éq iwíáh kikiriyeho. Írakaumo. Mi tanáhráq Manikáne Awanka iwíáh aitahnaq ehwéh irarero. ²⁰Mi tanáhráq íre iteitene ehweh irarigehe. Manikáne Awanka iwíáh aitahna ehwéh irarigehe úwe.

²¹Sísaga mó mahraréna, Mó anínká wenawah wenábáq kotiorabeq mórítene sáhsi keyábé, Subiq suahro aritankéhe. Sibowárehga moq sene animárínsábé mina tahnsanigehe. Sene animárínká sinoibone naruo úkéra mó keyábé subiq suahro aritagéhe. ²²Néne sánsá sehgió púara ómi kegá itensabé iuwahriehre aitagéhe. Itega néne sánsá íre susa anehe tanahráqkákákáq kawerue sehgiúrateq Manikánka meirena airaiq kaweraitankéhe. ²³Mó ke suwahpeq íwíoqnehrataqmé mitaq sueq pehbeheráhnue pokue mó ke suwahpeq kowíáhro. Teiníboq írátíáhro. Ísara kené táhúnipéq itene arambehri íre parabarúéhataq íné wehukení úku anínká kouwekinauge.

²⁴Sigaru anínká wene tísa íre kiotaikire. Arambehri anínká wene wahnah íre kiotaikire. ²⁵Sigaru anínká wene tísa mía míairana arambehri aní wene wahnahpa mía míainserah itega ínéba mía míao. Mó kegá íné iteruwahnsabé owainawane wahnah wenáwíq Pésébúrie aintáronsabé sega ite ínéba mía míao ke moq íre kaweq ehwéh aitagéhe úwe.

Peh Manikánsabe áhreoro ú ehwehne.

(Árúka 12.2-7)

²⁶Sísaga mó mahraréna, Íwíoqnah keyábé áhreiyehe. Amahnága moke kopípéq kéh náneq mókake ábóraraginae. Moke epéqté éhwéh ábóraraginae. ²⁷Ite sunkíkírirabeq teiú éhwéh téhrehrebeq teriéro. Epéq íráh éhwéh nahnsorapéqté sawai sawaiue teriéro úwe.

²⁸Sísaga mó mahraréna, Peh morá itene inonka subiq suahráho keyábé íre áhreoro. Mi kegá iteyuwa íre subiq suahráhowe. Írakaumo. Minayabe sensabé íre áhreoro. Peh morá Manikánsabe áhreoro. Wega ebeq itene inonka subiqmarena anehe iteyuwa iraipéq suahráhire.

²⁹Peh morá pabusa mónératé téhtaré káriq kabará máhkétirapéq paiqmaráhwe. Iteriboga moke kabaramarínsábé iwíáhue tagéna íre kowe atahnaraq mi káriq kabará marakóraq pehipi íre márunsurahorahire. ³⁰Mina inserah Maniká Iteriboga ahriahri itensabé iwíáhue tagehre. Itene iyahqnopeqte íyáhrámé sáhnshahwe tagariéhre. ³¹Wega ite aiq moke tagariéh púaq íre áhreoro. Itega kabaramarí kiotaiko puana Manikánka ite íre abitaruanae.

Íné Sísane ani múge iraréyabe ayehitéhneho i ehwéhne.
(Árúka 12.8-9)

³²Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká mó keyábé, Sísane ani múge terinaraq mókake Nánibonsabé, Mi animé néne ani míre teawinié.
³³Mó ke míáhtáq ínénsabe ahqáho aintéh ánimé ínégá mókake Nánibo míéhrabeq wensabé ahqáho ataníe úwe.

Sísansabé anotahtaq arutaboirono i ehwéhne.
(Árúka 12.51-53, 14.26-27)

³⁴Ínéwé sainkue míáh ké insahwé aitanieéna marakóipeq tutaire iwíáhoo? Írakaumo. Peh sainsuanieéna tutaige. ³⁵Íné tutau puana ahninkáwágá abowánsábé abiahnsa atankéhe. Ayahunkawagá anowansabé abiahnsa atankéhe. Anahbukawagá ahranawansabé abiahnsa atankéhe. ³⁶Wenawahrah anímáriníká wene naruo úkigehe.
(Maika 7.6)

³⁷Wenanoibonsabé anotahtaq arutaboirona ínénsabe peh ákáhtaq arutaboirahtéh ánimé íre néne ani míahrahire. Wene ahninkáwáreq ayahunkawareqsabé anotahtaq arutaboirona ínénsabe peh ákáhtaq arútábóirahtéh ánimé íre néne iyahnabo aní míahrahire. ³⁸Nánibone arambehri miraunsabé íné awankátaq táhpawe nubi q suagéhe. Ínéga miraunserah miraué séníráhro. Minayabe néne arambehriraq túbáh agéna peh we awahbeh arámbéhrí sehgi ánimé íre néne ani míahrahire. ³⁹Wewensabé arutaboirona peh wewe awahbeh iwíáh mira aruqaruri animé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri animé oga mérapeq awaq miankéhe úwe.

Sísa tagariáh ké séhréh aritéh ániné ápeqsabé éhwéhne.
(Máhka 9.41)

⁴⁰Sísaga mó mahraréna, Ite mehweh aítáh kégá íné moq mehweh aintáhwe. Ínénsabe mehweh aintáh kégá íné eqmaq núwéh aní moq mehweh atáhwe. ⁴¹Manikáne ehweh irari anínká sitaq mó anínká iwíáhéna, We Manikáne ehweh irari aní púana séhréh ataníe ire. Séhréh ataníe éna mi anínsábé mehweh atena kiraboime kaweq sansánire. Manikánka wene ehweh irari aní ápeq awinanserah we mehweh atéh aní moq ápeq awinkéhe. Kaweqtaq mía míai anínká sitaq mó anínká iwíáhéna, We kaweqtaq mía míai aní púana séhréh ataníe ire. Séhréh ataníe éna mi anínsábé mehweh atena kiraboime kaweq sansánire. Manikánka kaweqtaq mía míai aní ápeq awinanserah we mehweh atéh aní moq ápeq awinkéhe. ⁴²Teiníboq írátíáhro. Pehgáriq aní íné séníréh aní míéh púana mó anínká né waní náwinana Manikánka mi aniné ápeqme íre tabanagia peh ahreraq kanawire úwe.

Sóniga we kéroya anité Sísaba eqmaq suo ehwéhne.
(Árúka 7.18-35)

11 ¹Sísaga moke mi ehwéh ite we kérahwána ke teiuwe. Wega ite airápété téhranité we kérahwána keyábé itene arambheryabé íwáhnoréna mitaq suena wahtotaq kehiná suwahpeq mó ke síwáhnorinieéna pokúwe.

²Sóni wání meri merini aní karábúsiipéq ména Sísá Karáhéga mirau ehweh irena we kéroya anitégá Sísá kasenigeheéna weba eqmaq suowe. ³Eqmaq suowara Sísaba kéra wensabé, Sóniga, Arewe Manikánka eqmaraníé ú anípo? Ité mó anínsábé áwénunonehknono ire uye.

⁴Uyana Sísaga sensabé, Irehya ehwéhnikákáq tagéhya naneqkákáq Sóni koreawétao. ⁵Ínéga miraunka aura pira kégá tagahwara aigará soriqnah kega ah nogówara náonkakákáq kéné náo wagirara ahre parosa kégá ehweh irahwe. Pusa ké iriwe oganúq sitena tabonah ke Manikáne kaweq ehwéh síwáhnoruge. ⁶Ínénsabe árahinabomo íwíáh íre iwíáhia peh ínénsabe kawerue aiq pútare aintéh ánímé aru ukiqme aní míéhre. Mah ehwéh Sóni koreawétao úwe.

⁷Úwara Sóni kéroya anitégá mitaq suera pokuyataq Sísaga weba sáhurió ke Sóni éhweh teriuwe. Wega mahraréna, Sóniga uworapeq íwáhnoruraitaq koraganehe urotaqmé we inse wíre íwíáhuroo? Sóririrana onega míu míu inserah Sóni mó iwíáh mó iwíáhi aní míre íwíáhéq koragaroo? Írakaumo. Sóniwe íre mina tahnsa aní míre. ⁸Sóni koraganehe urotaqmé we inse wíre íwíáhéq koragaroo? Kaweq korósí aneraneria aní koragaroo? Írakaumo. We íre mina tahnsa aní míarairara kaweq korósí aneraneria kéwé uworapeq íre mía peh wahnah kené nahtapeq mía míaowe. ⁹We inse wíre íwíáhéq koragaroo? We Manikáne ehweh irari aníne íwíáhuroo? Aiq pútaq iwíáhowe. Írátíáhro. We Manikáne ehweh irari anínéna moke mó ke áwáhu ke kiotaikuraire. ¹⁰Sóni éhwehme Manikáne ehwehnka mahraréna,

Néne ehweh korerina anímé ebeq eqmarahnana are sina ah kawerankéhe ire úwe. (Malakai 3.1)

¹¹Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Sóni wání meri merini aní anotah anínirara moke mó kegá we íre kiotaikowe. Íre kiotaikowana Manikánka wahnah wahnahnirabeq íópipeq kibeki aní pehgáriq anínká Sóni kiotaikire.

¹²Sóniga ehweh iraruraitaqkákáq amahnágaákáq págege sansáno kegá íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kibekoneheqmúne éra sene págege sansánowe. ¹³Manikáne ehweh iraru kereq Mósísireqka Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teiúwana Sóniga suraire. ¹⁴Sene ehweh aiq pútare arítáhmé kawerowe. Segá pabeqme ehwéh irarume Éráisa mónkakákáq sinae ewe. Sóniga menah surainsabé sene ehweh aiq pútaraguraire. ¹⁵Íre parosa áhréákáq kéó, írátíáhro úwe.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Amahnága oga miáh kéwé ite aneq tahnsá kée teininkono? Itewe káriq anímárinká máhkétirapéq ogi ogionserah tahnsá ké wóe. Mó anímárinká mó anímárinábé abiahnsa aritera sensabé, ¹⁷Igonkónúnaraq itega íre ábáhrowe. Ibitunántúnánúnaraq itega íre ibisahwe ewe. ¹⁸Sóniga suraitaq wega táhutahuq awehriéna náhníaq sera ano íre narainsabé sega abiahnsa atera, Owainawanka iwíáh atéh ání míre atárówe. ¹⁹Íné wehukení úku anínká surautaq táhutahuqkákáq náhníaq sera anonkakaq pehipi nogara sega ínénsabe abiahnsa aintera mahraréra, We kobuq kahburi uwoyansa aní míre aintera táhkísi moné meyáh kéreq mó ahbábáq kéreqne iyahnabo aní míre aintáhwe. Sega ínénsabe mi ehwéh irarewara Maniká tagariáh kégá ahtebé sansánirataq mó kegá tagéra, Se aiq pútaq sansánowe ewe úwe.

Sísaga, Kamah ainehboq kawerurero ú ehwehne.

(Árúka 10.13-15)

²⁰ Sísaga mó kehiná suwahpeq áhnte otáq sánsánúwara tago kegá sene ahbabáq sansa íre súónsabe Sísaga mi keyábé ehweh aritowe. ²¹Wega mahraréna, Kórásíni suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kéréro, kamah ainehboq kawerurero. Iteruwahpeq áhnte otáq sánsá miraurage. Táíya suwahpeqte kéreq Sáíróna suwahpeqte kéreqka mina tagotaq tahirímé sene ahbabáq naho suera kaweqtaq mío irino. Sega mina tagotaq tahirímé sene ahbabáq aiq súónsabe Manikánka tagankeheéra nahonáh kórósí aneranerue tanah abaq marera sene ahbabáqsabe tútuue ibiso irino. ²²Teiníboq írátíáhro. Manikánka ehweh aitanhá tanáhráq mi keyábé peh ákáhtaq kamáh arinkéhe. Mi tanáhráq ite Kórásíni suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kéreq anotahtaq kamah ainawire.

²³ Kápénéáma suwahpeqte kéó, ite kaweq ke míone éq minayabe íópeqté mátábúrápéq kioneheqmúne iwíáhoo? Írakaumo. Mibeq íre kioneheqmóe. Peh iraipéq kowíáhro aitanawire. Ínéga págege otáq sánsá iteruwahpeq mirauragaq tagarowe. Mirauraunserah Sóróma suwahpeq miraowataq tahirímé mi kegá sene ahbabáq sansa suera kaweqtaq mío irino. Sene ahbabáq súótaq tahirímé Manikánka sensuwahpeq íre kekira peh kéh irino. ²⁴Amahnága teiníboq írátíáhro. Manikánka ehweh aitanhá tanáhráq wega Sóróma suwahpeqte keyábé arutaboirena peh ákáhtaq kamáh arinkéhe. Mi tanáhráq ite anotahtaq kamah ainawire úwe.

Sísaga, Ínéba sero éna ahrenahro aitaníe ú ehwehne.

(Árúka 10.21-22)

²⁵ Sísaga púrerue mahraréna, Nániboo, arega moke íópeqkákákáq mah marákó marákóákáq wahnahnóne. Wehukene sánsá ahtebah kewé arene sánsá íre sokigi

ariasapeh morá káriq aní tahnsa ké arene sánsá aiq sokigi aiene. Minayabe arensabé iwíáh iwíáh atóge. ²⁶Nániboo, arerega iwíáhue aiq miraóne úwe.

²⁷Sísaga mitaq mío keyabé mó mahraréna, Nániboga moke nánire. Mó kegá íné Manikáne ahninkáwá íre tábúsoqme tagariáhwana Nániboga webataq íné wenahni tagariéhre. Mó kegá Nánibo íre tagariáhwana ínébataq wenahninká we tagarióge. Íné wenahninká sokigi aiéna kegá moq Maniká Iteribo tagariagehe úwe.

²⁸Sísaga mó mahraréna, Págege arámbéhríeq irupipeq umehi keo, ínéba sero. Ínéba sirataq ahrenahro aitená iru ukiq itaníe. ²⁹Néne arambehri sehgieq néne sánsá ahtebahro. Íné uwaresa ánínéna pehwehrue mía míau aní púaq ínéba sirataq irupipeq ukiq itahnaq ahrenagehe. ³⁰Néne arambehriwe irupipeq íre págegeorahi arámbéhrí wíre. Mi arámbéhrí sehgirataq irupipeq eyoyó aitaníe úwe.

Sísaga ahrena ahrena wehekáh arambehriéyabe irarú ehwehne.

(Máhka 2.23-28; Áruká 6.1-5)

12 ¹Mi tanáhráq ahrena ahrena wehekáh Sísareq ite we kérahwána kereqka páréti mirao naneq será sotápéq kótaikowanaraq irupibiúwaq itega mi será késabariqme késabariqme ue kure nahwane. ²Nahwanara Péhrasi kegá tagéra Sísansabé, Tagáhno. Are kэрáh kegá ahrena ahrena wehekáh íre mirao naneq sansánowe. Minayabe sega ahbabárowe uwe. ³Uwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté sehíramé Tébitireq we kéro kereqka sirupibiútaq mirau sansámé íre sáhnsahwe ahtebaho? ⁴Tébitiga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekéna Manikánka tagankeheéra máró paréti mewe nówara we kéro kega moq nowe. Nonsabe íre mirao naneq miraowe. Mósísine ehweh irarunka mi parétiwé pehipéqté kegá íre nah nanere. Peh morá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá nahrahowe ire. *(1 Samuel 21.1-6)*

⁵Mósísine ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné ehweh aiq sáhnsahona wino. Mi ehwéhnká teimé ahrena ahrena wehekáh sega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq arambehriuwana Manikánka íre abiahnsa aritowe ire. ⁶Teiníboq írátíáthro. Íné mahtaq ména Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kiotaikuge. ⁷Manikáne ehwehnka mahraréna, Titiré sansansabé íre nuwahbehrana peh arutaboire sansa séhréh arite sansansabé nuwahbehre ire. *(Hosea 6.6)*

Itega mi ehwéh ahtebahtaq tahirimé íné séniráh ké kaweqtaq miáh keyábé, Ahbabárowe íre aritewáh irino. ⁸Íné wehukení úku anínká ahrena ahrena wehekáh wahnah wahnahnuge úwe.

Sísaga ahrena ahrena wehekáh sawenkahnia áyáhnkákáq

ání kawerato ehwehne.

(Máhka 3.1-6; Áruká 6.6-11)

⁹Sísaga mitaq suena Asiu kené momiwí nahtápéq kibekúwana ¹⁰sawenkahnia áyáhnkákáq aní míowe. Péhrasi kegá Sísá ehweh

ataneheéra we kasenéra, Ahrena ahrena wehekáh wehuke kaweratewé Mósísine ehwehnka ahqáho atehro uwe. ¹¹Uwana Sísaga sensabé, Ahrena ahrena wehekáh itene ka íre wahto matáipép tupekitaq mi ka tumeyáh mino. ¹²Wehukenínká ménkámehnká aiq kiotaiki mino. Minayabe ahrena ahrena wehekáh Mósísine ehwehnka kaweq sansánsábé íre ahqáho atéhre. ¹³Íre ahqáho atéhre éna sawenkahnia áyáhnkákák ánínsábé, Arene ayahnkara obariro úwana wene ayah obarirowana kaweragúwana ébeq ayáhnkárá tahnsa úkúwe. ¹⁴Péhrasi kegá tueague sío síoéra, Sísawe árahue subiq suanéhnkono uwe.

Sísawe Manikáne arambehri anínsábé éhwéhne.

¹⁵Árahue subiq suanéhnkono u ehwéh Sísaga irena mitaq suena pokúwara áhnte kegá we kérówe. Áhnte kegá we kérówana moke awahre ke kaweraritena ¹⁶sensabé, Íné éhweh mó ke teriyeho aritowe.

¹⁷Sísaga áhnte awáhré ké kaweraritionsabe Manikáne ehweh irarú ani Áísáíaga sehiranú ehwehnká aiq pútaragúwe. Mi ehwéhmé Manikánka irarú ehweh wega sehiranue mahraréna,

¹⁸Néne arambehri mirai aní ínégá omaq ató aní aiq míéhre. Wensabé nirutaboirána wene arambehriyabé nuwahbehre. Ínéniwanka weba mía míaínana wega nahnso ke kaweq sansá terínkéhe.

¹⁹Wega íre ehwehinae. Wega íre anotahtaq ehwehninae.

Ahtapeqté íre sawai sawaiinae. ²⁰Wega mareqmaraq sah íre airaiq piteruanae. Áráhmu pehgáriq téhráhnaraq íre puinsuanae. Ahqáho. Mirainaga kaweq sansánká ahbabáq sansa kiotaikinae.

²¹Nahnso kegá wene ehweh irera, Ite kaweraitankéhe íwíáhigehe úwe.

(Aisaia 42.1-4)

Owainawanka Sísá séhréh atéhre éra péhe éhwéh iraru ehwéhne.

(Máhka 3.20-30; Áruká 11.14-23, 12.10)

²²Mó kegá aura pira aní, íre ehwehnorahú aní meqmera Sísaba móátówe. Wene arupipeq owainawa mío púana we íre ehwehnorahú aní, aura pira aní míowe. ²³Sísaga mi aní kaweratowana ehwehnéna aura tagówe. Mina tago kegá áhtenéra seye náhenéra, Kaweratéh ánímé Tébitine anahwabómo uwe. ²⁴Péhrasi kegá kawerato ehweh irera, Pésébúri owainawane wahnahnka Sísá págege atena séhréh atéh púana Sísaga owainawamarí kaqsuahráhire éra seye náhenéra ehmuníq éhmúníruwe.

²⁵Ehmuníq éhmúníruwana Sísaga sene iwíáh tagéna sensabé, Wahba marákórápéqté kégá seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe. Sensuwahraheq seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe.

²⁶Owainawanseq wenawahraheq ebehotaq tahirímé se sainkéra

págegeue morá ké íre míahraho irino. ²⁷Ínéga owainawa kaqsúótáq owainawane wahnahnka séhréh aintéhtáq tahirimé ite kéiráh kégá owainawa kaqsúáhtáq insega séhréh aritéh iripo? Ite kéiráh kégá itene ehwehnsabé íre tábúsoréhre aitáhwe. ²⁸Manikáne Awanka págege aintena séhréh aintéh púana owainawa kaqsuq kaqsuruge. Mina tagéq Manikánka wahnah wahnahni sansá iteba aiq sire éq tagaríáhwe úwe.

²⁹Sísaga mó mahraréna, Wehukeníká ayahnsa kira wéhné ménsámehnsá meyanieéna wene nahupeq árahue kibekorahiro? Ebeqme ayahnsa kira wéh táhtoqme táhru táhruarena anehe wene nahtapeqté ménsáméhnsá pehipi meyahráhire úwe.

³⁰Sísaga mó mahraréna, Wehukeníká íre néne iyahnabo aní míéhmé néne naruo aní míre. Wehukeníká ínéreq íre soruparítéhraqmé wega wehuke karegaráh aruqarurire.

³¹Peh morá Manikáne Awansabe abehq éhwéh atáh kéwé Manikánka mi ke íre insahwé aritankéhe. Mi ahbábáq peh ahrreraq matiankehe úwe. ³²Íné wehukení úku anínsábé níéhuru aintéh ánimé Manikánka insahwé atahráhire. Manikáne Awansabe éhruru atéh ánimé Manikánka amahnágaákáq mókakeakáq mi aní íre insahwé atena wene ahbabáq peh ahriahri ahrreraq matiankehe úwe.

Íre kaweq awánkánká abehq sérá iyanae i ehwéhne.
(*Árúka 6.43-45*)

³³Sísaga Péhrasi keyábé mó mahraréna, Peh morá kaweq awánkánká kaweq sérá iyéhre. Íre kaweq awánkánká abehq sérá iyéhre. Wehukeníká awanká sera tagéna mi awánká ahtebehre. ³⁴Itewe wehene animári móe. Itene irupipeq kéh náneq itene íwéhga irarerahire. Itene irupipeq íre kaweq iwíáh kéh púaq kaweq ehwéh íre irarerahowe. ³⁵Kaweq ánimé wene arupipeq kaweq iwíáh kéh púana kaweq sansánire. Ahbabáq ánimé wene arupipeq ahbabáq iwíáh kéh púana ahbabáq sansanire. ³⁶Teiníboq írátíáhro. Ehweh aitahna tanáhráq Manikánka wehukene ehweh iwíáhue tagéna moke sene abehq éhwéhnsábé saraqmarankéhe. ³⁷Kaweq ehwéh irare irareóna aníno, Kaweq aní móne atankéhe. Ahbabáq ehweh irare irareóna aníno, Ahbabáq ani móne atankéhe úwe.

Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.
(*Máhka 8.11-12; Árúka 11.29-32*)

³⁸Táhmaro Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqka Sísansabé, Íwáhnoraníno, itega Manikáne arambehri miraóna aní taganehboq arega ótaq sansánúno uwe. ³⁹Uwana Sísaga sensabé, Amahnága oga míáh kégá Manikánsabe íre iuwahbehraq ahbabáq ke míáhwe. Ótaq sansánúno ewo? Írakaumo. Wehukení wenáwíq Sónaga sóreq wanípípeq tupekútaq Manikánka

ótaq sansá miraúwe. Peh morá mi sansá teienaq iwíáhue tagagehe. ⁴⁰Sóna apahtáro wéhékáh anotah pahné arupipeq mionserah íné wehukení úku aní apahtároráq marakóipeq míanie. ⁴¹Níníbe suwahpeqte kégá ahabáruwana Sónaga ehweh koreriutaq wene ehweh irera sene ahabáq sansa suera kaweqtaq míówe. Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq Níníbe suwahpeqte kégá iriwe méra ite amahnága oga miáh káyábé, Íre kawerowe éra ehweh aitagéhe. Amahnága iteba míó ánimé Sóna kiotaiku aní múge. Níníbe suwahpeqte kégá Sónane ehweh írónserah árahinsabé néne ehwehme íre iraho? ⁴²Sórómóniga Ísara ke wahnahnútaq wáhnaupéqté kéné wahnah inínká wene ahtebia éhwéh iranieéna íre wahtopeqte weba súwe. Teiníboq írátíáthro. Amahnága iteba míó ánimé Sórómóni kiotaiku aní múge. Mi inínká Sórómónine ahtebia éhwéh ironserahme árahinsabé néne ehweh íre iraho? Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi inínká iriwe ména itensabé ehweh aitankéhe úwe.

Owainawanka kouwekinsabé éhwéhne.

(Árúka 11.24-26)

⁴³Sísaga Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqsabé mó mahraréna, Owainawanka wehukení auwena pokítaq wání íre kéhrabeq nogena ahrenahrahirabeq kabarire. Kabarirana írakauninsabé iwíáhéna, ⁴⁴Ínéga síú náhtápéq seuwekinauge éna áúwátái wéhúkénipá kouwekire. Kouwekéna wene nah tagehrana aiq kabantáhwe kaweraréhre. ⁴⁵Kawerarena mó abapete téhraníté áhnte ahabábáq ówáínáwámárí koweriréhre. Moke mi owáínáwámárí mi anípá kowíáhwe. Téhwé peh morá ówáínáwánká mi anípá míéhtáq íre kawerire. Anehemé áhnte owáínáwámárinká weba miáhnsabé anotahtaq íre kawerire. Mi aní íre kaweraginserah amahnága ite oga miáh áhbábáro ke íre kaweqtaq míaneheqmóe úwe.

Sísane anowaréh ábákawaréhwe inseréhbo i ehwéhne.

(Máhka 3.31-35; Árúka 8.19-21)

⁴⁶Sísaga nahupeq ména ehweh teriutaq wenanoreq wenábáqmarinseq máhpeq iriwe méra Sísareq ehwehnéyabe suwahbówe. ⁴⁷[Suwahbówana mó anínká Sísansabé, Arenanoreq arenábáqmarinseq máhpeq iriwe méra arensabé áhrabowe úwe.] ⁴⁸Úwana Sísaga míó keyabé mahraréna, Náinowé insebo? Náníbáqsome inseréhbo éna ⁴⁹ite we kérahwána ke ayahnáwíqme mahraréna, Mah kewé náinoreq náníbáqmarinseq móe. ⁵⁰Íopeqté Náníbó awahbeh arámbéhrí sehgió kéwé náníbáqmari móe. Náinahnoreh wóe. Náinoréh wóe úwe.

Ayu suitabéyabe pabeqme ehwéhne.

(Máhka 4.1-9; Árúka 8.4-8)

13 ¹Mi wehekáh Sísaga nahtapeqté tueyokéna káwehu ayehráq tunse mitaq tútuue míowe. ²Tútuue míowara íregáritaq weba

sáhatió púana Sísaga wánípipeq ko sipíipéq kibekue tútuue míowara moke míó kega arahwéraq iriwe míówe. ³Míówana Sísaga áhnte pabeqme ehwéh síwáhnorúwe. Wega mahraréna, Ayu suitabeh anínká wene sotápéq ayu suitabanieéna pokire. ⁴Suitabehtaq mó ayú ahta megirana kabaranka sésiq nehre. ⁵Mó ayú kiruraq megirana pehgáriq marákó kéhnsábé mi ayú apubúue kiapoue kíréhre. ⁶Anotah patáhitag tamurupague íre ánúq piéh púana ehyatagire. ⁷Mó ayú náwerarúitáq megirana náwe kirena kárígariirana sera íre íyéhre. ⁸Mó ayú kaweq marákóráq megirana kiapoue kirena áhnte será iratanire. Mó ayú 100 será íyéhrana mó ayú 60 será íyéhrana mó ayú 30 será íyéhre. ⁹Íre parosa áhréákáq kéo, kawerue íráhro úwe.

Sísaga moke pabeqme ehwéh teriunsabe irarú ehwehne.

(Máhka 4.10-12; Árúka 8.9-10)

¹⁰Síwáhnorúwaq ite we kérahwána kegá Sísaba séq wensabé, Mó ke síwáhnorónaraq aneqsábé pabeqme ehwéh terieno ewane. ¹¹Ewanana Sísaga itensabé, Manikánka íópeq wahnah wahnahnirabeqte éhwéhmé menah wehukega íre írátíahrahuruwe. Amahnága Manikánka mi ehwéh ite sokigi aíre. Peh mó ke íre sokigi aríre. ¹²Manikánka wene ehweh kawerue írénh ání mó sokigi awinana áhnte ahtebanae. Wene ehwehnsabé anetaníbo i aní mó íre sokigi awinana we pehgáriq ahtebeh naneq abitaginae. ¹³Minayabe wehuke pabeqme ehwéh teríúge. Sene siuranka tagéra íre tagaríáhwe. Sene siahrega irera íre írátíáh púana pabeqme ehwéh teríúge. *(Lo 29.4)*

¹⁴Minayabe Manikánka iwíáh atowana Ásáfaga sehiranú ehwehnká aiq pútaragire. Mi ehwéhmé Manikánka irarú ehweh wega sehiranue mahraréna,

Itega ehweh ireq itene irupipeq íre írátíáhwe. Itega tagéq itene irupipeq íre tagaríáhwe. ¹⁵Mi kené sirupipeq íre ahtebahrahowe. Seyene siahre aiq parokire. Seyene siura aiq mútúgire. Segá íre miraotaq tahirímé sene siuranka tagéra sene siahrega irera sene sirupipeq ahtebéra sene ahababáq suera íné níáhrabo irino. Sene ahababáq suera íné níáhrabotaq tahirímé kawerarító irino úwe. *(Aisaia 6.9-10)*

¹⁶Sísaga ite we kérahwána keyábé mó mahraréna, Itene iuranka áhntetaq tagahnsabe itene iahrega áhntetaq íráhnsábé iwíáh iwíághoro. ¹⁷Teiníboq írátíáhro. Áhnte Manikáne ehweh iraru kereq kaweqtaq mía míaú kereqka itega tagah naneq tagéyabe suwahbówara íre tagowe. Itega íráh éhwéhnsábé sega ireyabe suwahbówara íre írówe úwe.

Sísaga ayunsabe éhwéh áwahe pahsuo ehwéhne.

(Máhka 4.13-20; Árúka 8.11-15)

¹⁸Sísaga itensabé, Ayu suitabé pabeqme ehwéh áwahe ahtebagehboq írátíáhro. ¹⁹Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh siahrega irera íre

ahtebah kewé ahtapeq megi ayú tahnsane. Owainawanka sirupipeqté mi ehwéh apubúue seaebóire. ²⁰Kiruraq megi ayúme kiapoinserah wehukenínká Manikáne ehweh irena arupipeq eyoyóena apubúue kowe atéhre. ²¹Manikáne ehwehinka arupipeq íre ánú píéhnsábé pehgáriq tanáhráq sehگیر. Mi ehwéh sehگیرnsábé mó kegá áwíoqnahwana íre kaweq sunúq sire. Mi tanáhráq wega túbáh agéna Maniká áuwéhre. ²²Náwe tarúítáq megi ayúme wehukenínká Manikáne ehweh irena sehginie íwíáhéna mah marákó marákóipéqté náneqsabé iwíáh íwíáhéna ménsámehnsánkakaq móneakáqsabé arutaboire. Náwe soaginserah minawarinká saiqnaríéh púana wega Manikáne arambehri íre miraire. ²³Kaweq marákóráq megi ayúme wehukenínká Manikáne ehweh irena arupipeq tábúsoqme iwíáhire. Kaweq marákóráq kaweq será íyéhnserah wega mi ehwéh sehginia Manikáne arambehri kawerue miraire. Kawerue miraéna mó anínká 100 tahnsá áhnte kaweq arámbéhrírana mó anínká 60 tahnsá kaweq arámbéhrírana mó anínká 30 tahnsá árámbéhríre úwe.

Náweyabé pabeqme ehwéhne.

²⁴Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Manikánka íopeqté wahnah wahnahnime wehukenínká wene sotápéq kaweq ayú uqmatainserahne. ²⁵Inokáhpq wehuke sugé tanáhráq wene naruo anínká sure kaweq ayú uqmataitaq náwe uqmarena pokuraire. ²⁶Kaweq ayú kirena iyanauraitaq náweakáq kítáire. ²⁷So abone arambehri anímárináká sure wensabé, Arene sotápéq peh kaweq ayú uqmatonawe mah nawé eheqte kirehro urowe.

²⁸Urowana sene wahnahnka sensabé, itene naruo anínká mi nawé uqmataire urairara sega wensabé, Náwe soranéhnkono urowana, ²⁹Ahqáho. Náwe soréhrataq kaweq naneqkakáq pagorúéhboq moráráq kirankéhe. ³⁰Moráráq kirahnana nera kahnaraq ínega arambehri keyábé, Téhwe mi nawé saue airíwe ira paríáhro. Anehe kaweq será isíwe néne ménsámehnsá kéh náhúpéq sáharáhro aritanie uraire úwe.

Pehgáriq ayúnsábé pabeqme ehwéhne.

(Máhka 4.30-32; Árúka 13.18-19)

³¹Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime pehgáriq ayú tahnsane. Mi ayúme íre mó sotápéqté ayú tahnsane. Írakaumo. Mi ayúme pehgáriq ayúne. ³²Wehukenínká mi pehgáriq ayú wene sotápéq uqmatairana kirena anotah awánká úkéna moke mó mensáméhnsá kiotaikire. Anotah awánkánirana kabaramarínká séra ayahnaweraq sene nah píáhwe úwe.

Muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 13.20-21)

³³Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Tírí ínínká muoráhi naneq páráwahipéq maqme ayahnrana moke múire. Manikánka íopeq wahnah wahnahnime mina páréti muoráhi naneq tahnsáne úwe.

Sísaga peh pabeqme ehwéh teriu ehwéhne.

(Máhka 4.33-34)

³⁴Sísaga weba sáhurió ke ehweh teriena sensabé íre pahsuqme teriasa peh pabeqme ehwéhmarí teriuwe. ³⁵Manikáne ehweh irarú aniné ehweh aiq pútaraginkeheéna Sísaga peh pabeqme ehwéh teriuwe. Mi pukúípéqté éhwéhniká mahraréna,

Ehweh teriénaraq peh pabeqme ehwéh teriníe. Mah marákó marákó miraútaqkakák menahnkákák epéqté éhwéh káráirana amahnága teriníe ire. *(Buk Song 78.2)*

Sísaga náweyabé áwahe pahsuo ehwehne.

³⁶Sísaga weba sáhurió ke suena nahupeq kibekúwaq ite we kérahwána kegá weba séq wensabé, Mi pabéqmé éhwéh náwe uqmatai ehwéhme pahsuqme teio ewane.

³⁷Ewanana Sísaga itensabé pahsuqme teiena, Kaweq ayú uqmatai anímé íné wehukení úku aníne. ³⁸Somé mah marákó marákóe. Kaweq ayúmé Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráho ke wóe. Náwewe owainawane anímá míe. ³⁹Náwe uqmatai anímé owainawa mire. Nera kahna tanáhráqmé mah tanáhráq parabagínana Manikánka sainsuahna tanáhráq míre. Sera ísíra kewé íópeqté ké wóe. ⁴⁰Náwe sauwe ira paríahnserah mah tanáhráq parabagínana Manikánka sainsuahna tanáhráq sinawire. ⁴¹Mi tanáhráq íné wehukení úku anínká íópeqté ké eqmaq suahnara Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhira ke míéhrataq moke ínéhgíó kéreq mó ahbábák kéreq sorupagehe. ⁴²Sorupéra anotah iráfpéq kaqsuehrara mitaq ibiséra uwo uwo oneherawoe. ⁴³Mi tanáhráq Manikáne animá míe Sensiboga wahnah wahnahnirabeq kaweqtaq méra patahi serahnigehe. Íre parosa áhréákák kéó, kawerue íráhro úwe.

Móne antéhyá sotápéq kopéq suo ehwéhne.

⁴⁴Sísaga mó mahraréna, Manikánka íópeq wahnah wahnahnime wehukeníká móne antéhyá wene sotápéq ubuqme kopéq suonserahne. Mó anínká mi antéhyá ábóraq marena áhnte moné mipipéq kéhnsabé mitaq mó akariaréhre. Wene arupipeq eyoyóirana móne paiqmianieéna moke wene ménsámehnsá paiqmarena mi moné mewena móne antéhyá kék só kobaiqmárehre úwe.

Pásésuqsabé pabeqme ehwéhne.

⁴⁵Sísaga mó mahraréna, Manikánka íópeq wahnah wahnahnime ménsámehnsá paiqmaq paiqmari anínká kaweq pásésúq paiqmaranieéna kabari serahnire. ⁴⁶Wega peh morá pásésúq áhnte kaweq pásésúq tagéna

moke wene ménsámehnsá paiqmarena mi moné mewena mi pasésúq kobaiqmárehre úwe.

Pah siqmíáhnsábé pabeqme ehwéhne.

⁴⁷Sísaga mó mahraréna, Manikánka íopeq wahnah wahnahnime kahweraté uwe taga tagao serahnire. Wehukega káwehupípeq anotah kahwératé uwe taga tagaéra áhnte mó naneq ka mó naneq kanue maqmíáhwe. ⁴⁸Maqmíáhtáq kahweipéq áhnte kéhrara arahwéraq tútuue méra pah siqmíáhwe. Siqmarera kaweq ka pah antéhyápípeq sáharera íre kaweq ka súáhwe. ⁴⁹Mina onserah mah tanáhráq parabagínaraq íopeqté kégá sure kaweq ke míéhrarabeqte áhbábáq ké aiqme meriqmera ⁵⁰anotah iráípeq tuparuehrara mitaq ibiséra uwo uwo oneherawoe úwe.

⁵¹Sísaga ite we kérahwána keyábé, Teiú éhwéh moke aiq iraho úwaq itega wensabé, Ai q irone ewane. ⁵²Ewanana Mósísiga sehgióro ú ehweh íráh kégá íné wahnah wahnahnu ehwéh aiq ahtebahwe. Mi kégá anotah nah matíéh ánínká mira inserahnowe. Anotah nah matíéh ánínká peh morá paqnáhípeq áhnte mensáméhnsá matíéhre. Wega mi paqnáhípeqté o mensáméhnsánkákáq nahonáh ménsáméhnsánkákáq mewé máhpeq tueyokire úwe.ⁱ

Néhsara suwahpeqte kégá Sísansabé suwahrío ehwehne.

(Máhka 6.1-6; Árúka 4.16-30)

⁵³Sísaga mi pabéqmé éhwéh teiena mitaq suena ⁵⁴wenawahperurá pokúwe. Mitaq momiwí nahtápéq kibekéna síwáhnorúwara író kega, We árahue ahtebia ání úkurairo éra, Wega ótaq sánsá árahue mirairo éra áhtenuwe. ⁵⁵Áhtená, We peh nah piéh áníné ahninkáwá wíre. Wenanowé Máhría wire. Sémísiwe, Sósépawe, Sáímóniwe, Súrásawe, wenábáqmari móe. ⁵⁶Wenanahnoreh mahtaqté ánímári móe. Minayabe we árahue ahtebia ání úkurairo éra ⁵⁷wensabé abiahnsa atówe. Abiahnsa atówana Sísaga sensabé, Manikáne ehweh irari anínsábé mó ke suwahpeqte kégá iwíáh íwíáh atáhwe. Peh morá wenawahpeqte kéreq wenawahrahreqka wensabé íre iwíáh íwíáh atáhwe úwe. ⁵⁸Úwana sega wensabé íre aiq pútare ató púana mitaq áhnte otáq sánsá íre miraúwe.

Sóni wání meri merinú aní pukú ehwehne.

(Máhka 6.14-29; Árúka 3.19-20, 9.7-9)

14 ¹Sísa éhweh mitaq teri mahtaq terinuwana mi tanáhráq anotah wahnáh ání Érótiga irowe. ²Irena wene arambehri keyábé

ⁱ 13.52 Anotah nah matíéh ání éhwehme áwahe mahraue kéhre. Mósísiga sehgióro ú ehweh ahtebéra Sípane ehweh ahtebah kégá Mósísine naho éhwéhnkákáq Sípane o éhwéhnkákáq síwáhnororahowe. Manikánka íopeqté wahnah wahnahnirabeqte sánsá ahtebéra síwáhnororahowe.

mahraréna, Mah anímé Sóni wání meri merini aní míre. We pukéna mó oga úkurai puana amahnága págege otáq sánsánire úwe.

³⁻⁴Sóni oga míotaq wega Érótingsabé ehweh atena mahraréna, Arenábáqne ahre meronawe Mósísiga sehgióro ú ehweh aiq anterutone úwe. Wenábáq Pírípine ahre Éróríása meyonsabe Sóniga ehweh atowana meyo inínká mi ehwéhnsábé ayehitónsabe Sóni abiahnsa atowe. Abiahnsa atowana Érótiga, Sóni táhtoqme karábúsiipéq móátáhiro úwara táhtoqme karábúsiipéq móátówe. ⁵Móátówana Érótiga, Sóni subiq suaníe íwíáhéna túbáh agúwe. Wehukega, Sóniwe Manikáne ehweh irari aní míre íwíáhunsabé sensabé áhreéna túbáh agúwe.

⁶Érótine anowagá we maqmio ahreraq ko tanáhráq sútaq wereq máhoro ú kereqka táhutahuruwana Éróríásane ayahunkawagá mitaq ména ábáhrúwe. Ábáhrúwana Érótiga iwíáh íwíáhéna wensabé, ⁷Arega nánio ina naneq náwiníe éna, Pópoqnahga tagaríéhtáq awinauge úwe. ⁸Mi ahráriné anowagá Sóninsabé abiahnsa atena weniyahu pagu pagunúwana wega Érótingsabé, Íné Sóni wání meri merini aníné ayahqno kiraqsuq maqme kunubaipéq maqme ménio úwe.

⁹Úwana Érótiga mi ehwéh irotaq wene arupipeq umeh agúwe. Pópoqnahga tagaríéhtáq awinauge ú púana wene arupipeq iwíáh kikiruwe. Ínéreq táhutahuro kegá néne ehweh íráh púana niyehitéhneho éna, We awahbeh naneq náwéro úwe. ¹⁰We awahbeh naneq náwéro úwana Érótiga eqmaq auwo aninká karábúsiipéq tunse Sónine ayahqno kiraqsuena kunubaipéq maqme mewe séna ¹¹mi ahrárí awuwana wenano móawuwe. ¹²Sóni kéro kega we subiq súo ehweh irera sure wene anonka sesehgiwera mómaisarera Sísá koreawúwe.

Sísaga 5 táhúséni (5,000) weh kiraboú ehwehne.

(Máhka 6.31-44; Áruká 9.10-17; Sóni 6.1-13)

¹³Sóni subiq sutowana Sísaga irena mitaq suena sípi kéwewena kure abatapi pokinaúwe. Áhnte kegá, We seberaebéq pokire u irera sensuwahpeq suera peh marakóipeq pehbeheráh kure Sísá kinaúrabeq kuwe. ¹⁴Sísaga mitaq kure sípiipéqté arahwéraq tuegútaq áhnte wehekéq tagéna sensabé arutaboairaritena awahre ke kaweraritowe.

¹⁵Íó tupekinaútaq ite we kérahwána kegá Sísaba séq wensabé, Amahnága penkinaire. Mahtaq peh abatapi púah mah kegá mó ke suwahpeq sene táhutahuq kobaiqmaragéhboq eqmaq suo ewane. ¹⁶Ewanana Sísaga itensabé, Se aneqsabé pokigehbo? Itega táhutahuq kirabooro úwe. ¹⁷Úwaq, Ite íre áhnte tahutáhúq peh moberíáh párétíákák téhtaré páhnikákák matione ewanana ¹⁸Sísaga itensabé, Mina mewe sero úwe. ¹⁹Mewe sero éna mío keyabé, Náweraq tútuue míáhro éna mi parétíákák páhnikákák mewena íópeq tagéna Manikánsabe, Kaweróne atowe. Kaweróne atena páréti keqme ite we kérahwána ke náiuwaq

itega mío ke náriewáne. ²⁰Náriewánara ómiga nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahqmé airápété téhtaré páhsíketí úsawe obenkíq márówe. ²¹Mi tahutáhúq no wehwé íregáritaq 5 táhúséni (5,000) weh wóe. Ani ahre áhnte mío púra íre sáhsásáhuwe.

Sísaga wání káwehu abobóráhtaba nogu ehwéhne.

(Máhka 6.45-52; Sóni 6.16-21)

²²Sísaga ite we kérahwána keyábé, Sípiipéq kiasagoro seberaebéq ite nonótáh pokoro éna eqmaq iuwowe. Ite we kérahwána ke eqmaq iuwena anehe mó ke sensuwahpeq eqmaq suowe. ²³Eqmaq suena púrerinieéna sáwéhrapeq kiuwe. Penkútaq Sísaga webataq ména ²⁴púrerúwaq ite we kérahwána ke sípiipéq káwehu ákáhpi míahwane. Anotah soírírúwana wánínka nonaburóróúwana mi sipí íre peheráh korahúwe. ²⁵Ahyahbinkeroaq Sísaga wání abobóráhtaba iteba súwaq ²⁶we tagéq anotah ahrééq, Wahnsa wíre íwíáhéq áhreéq kareowanae. ²⁷Kareowanana Sísaga apubúue mahraréna, Pehitaq míáhro. Íné úge. Íre áhreoro úwe.

²⁸Úwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, aiq pútaq are inaraqmé ínénsabe, Wání abobóráhtaba noge ínéba súno ainto úwe. ²⁹Ínéba súno ainto úwana Sísaga wensabé, Máho úwana Pítaga sípiipéqté tuegue wánítaba Sísaba áhníbórá kúwe. ³⁰Áhníbórá kéna sóiriq tagéna áhreéna wánípipeq tupekinaútaq Sísansabé, Néne Wahnahno, íné séhréh ainto éna áwíahraq súwe.

³¹Áwíahraq súwana Sísaga apubúue tubanantáwena wensabé, Arega ínénsabe íre kawerue aiq pútare aintahne. Aneqsabé árahinabomo íwíáhono úwe. ³²Sega sípiipéq kiasaguyana sóiriq táqnáigúwe. ³³Ite sípiipéq míahwana kegá Sísansabé iwíáh íwíáh ateq, Are aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wóne atahwáne.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

(Máhka 6.53-56)

³⁴Itega sípiipéq seberaebéq kure Kénésáréti marákórápéq kowanara ³⁵mitaq mío kega Sísaga tagéra, we Sísae uwe. Sísae éra, Awahre ke mitaq meriq mahtaq merirue sero uwara moke awahre ke meriqmera Sísaba mórítówe. ³⁶Awahre kegá Sísansabé, Arene ambanta ayehrápéq táhtoranéhnkono éra wene ambanta táhtoro ke ómi kaweragúwe.

Manikáne ehwehnka iteinahbúréhne sansá kiotaikire i ehwéhne.

(Máhka 7.1-13)

15 ¹Péhrasi kereq Mósisine ehweh síwáhnoro kereqka Sarúsarama suwahpeqte Sísaga sure wensabé, ²Are kéréh kegá iteinahbúréhne sansámé aneqsabé anteruaho? Sene siyahnkara íre pabeq paberia peh náwíqkakaq síyáhnkárátáté táhutahuq nahwe uwe.

³Uwana Sísaga sensabé, Itewe aneqsabé peh iteitene sánsá sehgióneheéq Manikánka sehgióro ú ehweh anetaníbo éq anteruaho?

⁴Manikáne ehwehnka mahraréna,

Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhro ire.

Mi ehwéhniká mó mahraréna,

Wenanoibonsabé íre kaweq ehwéh arítéh ání subiq súáhro ire.

(Kisim Bek 20.12, 21.17)

⁵Manikáne púkuga miraue irariraq itega síwáhnoréq, Wehukéninká wenanoibo séhréh aritahráhi monébópoq mó naneqpopoq matawéna wenanoibonsabé mahraréna, Mahnawé Maniká íre áwátáutaq tahirímé náfú irino ire. ⁶Wehukéninká miraue irariraq itega, Mi anínká wenanoibonsabé anetaníbo ime aiq kawerire ewe. Wega se íre séhréh arítéhmé aiq kawerire ewe. Minayabe iteitene ehweh sehgiónsabé Manikánka sehgióro ú ehweh anterúáhwe. ⁷Itewe peh kopéráhpéro ahabábáq ke woe. Itega miraonsabé Manikáne ehweh irarú ani Áísáíaga naho sehiranú ehwehnká aiq pútaragire. Mi ehwéhme Manikánka irarú ehweh Áísáíaga sehiranue mahraréna,

⁸Mah kegá ínénsabe síwéhrate iwíáh íwíáhéra peh sirupipeq ínénsabe íre suwahbehre. ⁹Sega peh wehukene sánsá síwáhnoréra, Mahnawé Manikáne sansá míre ewe. Minayabe sega ínénsabe péhepehe iwíáh íwíáh aintáhwe úwe. *(Aisaia 29.13)*

Sísaga, Wehukéniné arupipeqté iwíáhgá ahabáratáhráhire ú ehwehne.

(Máhka 7.14-23)

¹⁰Sísaga míó keyabé, Ínéba sewíáhro. Néne ehweh ireq iwíáhue tagahro. ¹¹Wehukéninká táhutahurinka íre ahabáratéhre. Írakaumo. Peh morá wehukéniné áwéhipeqté éhwéhniká ahabáratéhre úwe.

¹²Ite Sísá kérahwána kegá weba séq wensabé, Arega iraréna ehwéhniká Péhrasi ke siyehitehme aiq tagahno ewanana ¹³Sísaga itensabé, Íópeqté Náníbógá íre uqmaréh náneqme pagoruankéhe. ¹⁴Péhrasi kewé pehgararítáhro. Segá iwíáhéra, Ite siyahnkahrúna ke úne ewe. Írakaumo. Se peh aura pira ké míáhwe. Aura pira anínká mó aurá pira ání ahnkahrínaraq mataipéq moráráq inahnsuoyeherawoye úwe.

¹⁵Úwana Pítaga Sísansabé, Mah pabéqmé éhwéh pahsuqme teio úwana ¹⁶wega sensabé, Wehukéninká táhutahurinka íre ahabáratanae uge. Mi ehwéhnume ite moq íre írátíaho? ¹⁷Táhutahuqka wehukéniné iwíáhipeq íre túíre. Peh ahmbiupipeq tunse tueagire. Minawé íre iraho? ¹⁸Wehukéniné áwéhipeqté éhwéhme wene arupipeqté áhwárehre. Wene arupipeqté iwíáhgá ahabáratanae. ¹⁹Wehukéniné arupipeqté ahabábáq iwíáh áhwárehre. Mó aní subiq suewé, mó aniné ahre weh abariéwé, aebówé, péhe éhwéhme éhruruéwé, ²⁰mahnawarinká

wehukení ahabáratéhre. Peh náwíqkakaq áyáhtáté nehnka wehukení íre ahabáratéhre úwe.

Nahnso inínká Sísansabé kawerue aiq pútare ato ehwéhne.
(Máhka 7.24-30)

²¹Sísaga mitaq suena Táíya suwahpeqte kéreq Sáíróna suwahpeqte kéreqne marakórapeq pokúwe. ²²Mibeqté Kénáni marakórápéqté ínímé íre Asiu anínká Sísaba séna wensabé, Tébitine anahwao, anotah aní móne. Owainawanka nániyahu subiqmaq subiqmarinsabé arutaboirainto úwe. ²³Arutaboirainto úwana Sísaga peh ehiya míowaq ite we kérahwána kegá Sísansabé, Mi inínká inehe séna áhnte ehwéhinsabé kaqsuo éq pagu pagunowane.

²⁴Pagu pagunowanana Sísaga mahraréna, Manikánka peh morá Ísara kebá eqmaq núwátáire. Ísara kewé tabanagi sipísípíq tahnsa kee úwana ²⁵mi inínká Sísaba séna áhtónsabe wene aigárápí arehunseraráq ména, Anotah aníno, séhréh ainto úwe. ²⁶Séhréh ainto úwana Sísaga wensabé, Animáríné táhutahuq mewe iamárípá tuparuwé íre kaweq sansáne úwe.^j ²⁷Úwana wega Sísansabé, Anotah aníno, arega irarénawe aiq pútaróne. Iamárínká sibowáné tahbe tehnopeqte megí apípí mewe nahtaq sibowágá íre kaqsúéhre. Mina inserah séhréh ainto úwana ²⁸Sísaga wensabé, Arega ínénsabe anotahtaq aiq pútare aintahna iní móne. Are awahbeh naneq mirainauge úwana mi tanáhráq wene ayahunkawa apubúue kaweragúwe.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

²⁹Sísaga mitaq suena Kehrari kawéhú ayehráq kure sáwéhrapeq kiena mitaq tútuue míowe. ³⁰Tútuue míowara áhnte kegá aigará soriqnah kereq aura pira kéreq sawenkahnia áiyáyáhnkákákq kéreq íre ehwehnorahu kereq áhnte mó awahre kereq meriqmera Sísaba suwana wega moke mi awáhré ké kaweraritowe. ³¹Ehweh íre irarerahu kegá ehweh iraruwara sawenkahnia áiyáyáhnkákákq kegá awaho ke úkuwara soriqnah kega ah nogúwara aura pira kegá siura ebíúwara tago kegá áhtenuwe. Áhtenéra ite Ísara kené Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe.

Sísaga 4 táhúséni (4,000) weh kirabou ehwehne.
(Máhka 8.1-10)

³²Sísaga ite we kérahwána ke íáhrabéna itensabé, Mahtaq míáh kegá ínéba apahtáro wéhékáh méra amahnága se táhutahuq íre kéhnsabé

^j 15.26 Sísaga mi inínsabé íre ehweh atena peh pabeqme ehwéh teawuwe. Nahnso kewé mi iamári tahnsanowara Asiu kewé mi animári tahnsa móe. Minayabe wene ehwehme áwahewé mahraréna, Nahnso ke séhréh aitanieéna Asiu ke suotaq tahirímé íre kaweru irino úwe. We tagaríomé mi inínká wensabé aiq pútare atowana we séhréh atowe.

sensabé nirutaboiruge. Íre kirabo aritasa pehipi eqmaq súáhnaraq ahtapeq siunúnkaq surahiyeho. Pehipi íre eqmaq suaníe úwe. ³³Úwaq ite we kérahwána kegá wensabé, Mahtaq peh abatapinirara míáh ké peh íregáritaq míáhwe. Se awehraq tahutáhúq nagehboq árahue áhnte tahutáhúq meyhárhuno ewane. ³⁴Ewanana Sísaga itensabé, Árahue parétí kehro úwaq itega wensabé, Abapete téhtaré páretíákákq táhmaro pehgáriq pahnkákákq kéhre ewane.

³⁵Sísaga weba sáhurió keyabé, Marakóraq tútuoro éna ³⁶mi abápété téhtaré páretíákákq pahnkákákq mewena Manikánsabe, Kaweróne atena ite we kérahwána ke keqme iuwaq itega moke mó ke náriewáne. ³⁷Náriewánara ómiga nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahqmé abapete téhtaré páhsikétí úsawe obenkíq márówe. ³⁸Mi tahutáhúq no wehwé 4 táhúséni (4,000) weh wóe. Ani ahrewe peh áhnte míó púara íre sáhnsáhúwe. ³⁹Siyahbankirowana Sísaga mi ke eqmaq suena sípiipéq kiasague Mágára marákórápéq pokúwe.

Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.

(Máhka 8.11-13; Áruka 12.54-56)

16 ¹Péhrasi kereq Sáyúsi kereqka Sísaba séra wega ahabárinkeheéra wensabé, Manikánka are séhréh atahna taganehboq íópeqté ótaq sansánúno uwe. Ótaq sansánúno éra áhwárawe tagowe. ²[Áhwárawe tagowana wega sensabé, Íó tupekitaq penehriraq tagéq íre ibonsinawire ewe. ³Ahbiahipeq ibo muqmuriraq tagéq iboramé ibonsinawire ewe. Íópeq tagéq ibone sánsá ahtebahwe. Mina aiq ahtebéq peh ínégá amahnága mirau arámbéhrí tagéq íre ahtebahwe.] ⁴Amahnága oga míáh kegá Manikánsabe íre iuwahbehraq ahabábq ke míáhwe. Ótaq sansá sokigi aio ewo? Írakaumo. Sóna sóreq wanípépéq míotaq Manikánka ótaq sansá miraúwe.^k Peh morá mi sansá iahreraq itahnaq iwíáhue tagagehe. Mó otáq sánsá íre sokigi ainíe éna se suena pokúwe.

Páréti muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.

(Máhka 8.14-21)

⁵Ite Sísá kérahwána kegá káwehu seberaebéq pokowanaraq páréti ibitagúwaq íre meyháwáne. ⁶Sísaga itensabé, Tagariáhro. Péhrasi kereq Sáyúsi kereqne páréti muoráhi naneq pehragahro úwe. ⁷Úwaq itega iteite náhenéq, Itega páréti ibitaginsabé mi ehwéh teíre ewane. ⁸Ewanana Sísaga itene ehweh ahtebéna itensabé, Ite páréti íre kéh éhwéhmé aneqsabé sío síoo? Itega ínénsabe pehgáritaq aiq pútare aintáhwe. ⁹Amahnága teiú éhwéh íre iraho? Ínéga 5 táhúséni (5,000) weh moberíáh

^k **16.4** Wehukení wenáwíq Sónansabé éhwéhmé píku anehepeqte séhíramé Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne ue kéhrabeq tagáhno.

páréti keqme kirabourautaq arahqmé áhnte matome íre iahreraq kehro? ¹⁰Abapete téhtaré páréti keqme 4 táhúséni (4,000) weh kirabourautaq arahq áhnte matome íre iahreraq kehro? ¹¹Íné íre párétiyabé iraruge. Minayabe árahinsabé íre iahtebaho? Péhrasi kereq Sáyúsi kereqne páréti muoráhi naneq pehragahro úwe.

¹²Úwaq ite we kérahwána kegá iwíáhéq, Íre páréti muoráhi naneqsabé peh Péhrasi kereq Sáyúsi kereqka síwáhnoro ehwhénsabé irarire éq iahtebahwane.

Pítaga Sísansabé, Are Manikáne ahninkáwá wóne ú ehwehne.

(Máhka 8.27-30; Áruká 9.18-21)

¹³Sísaga Sésaría Pírípái suwahpeq wahtotaq kútaq ite we kérahwána keyábé kasenána, Mó kegá íné wehukení úku anínsabé inse aintaho úwe. ¹⁴Inse aintaho úwaq, Arensabé mó kegá, Sóni wání meri merini aní míre ewe. Mó kegá, Are Éráisa wire ewara mó kegá, Are Manikáne ehweh irarú aní wenáwíq Sérémáia wire ewe. Mó kegá, Are peh Manikáne ehweh irari aní míre ewe ewane. ¹⁵Ewanana Sísaga itensabé, Itega ínénsabe inse aintaho úwana ¹⁶Sáimóni Pítaga wensabé, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna omaq ato aní móne. Maniká mía máia anínirah are wenahni móne úwe. ¹⁷Úwana Sísaga Pítansabé, Sónine ahninkáwá Sáimónio, arega irarénayabé iwíáh íwíáhúno. Arega irarénawe peh wehukega íre iwíáh atáhwah iraréne. Peh morá íópeqté Náníbógá iwíáh atéhre. ¹⁸Teiníboq írátíáhhro. Arenáwíq Pítai.¹ Wehukega ebahtaq pearáh náh íre míu míuia peh págegeue kagainserah íné tagaríáh kéwé séhréh aitahtaq págegeue mía máigehe. Íné tagaríáh kéwé pukirataq iraipéq íre pokigehe. ¹⁹Íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeqte ónsáráté kí áwúge. Arega mah marákóipéq ahqáho atehna naneq Manikánka mi naneqsabé moq íópeq ahqáho atanae. Arega mah marákóipéq kowe atehna naneq Manikánka mi naneqsabé moq íópeq kowe atanae. ²⁰Kowe atanae éna ite we kérahwána keyábé, Ínéwé Manikánka omaq ato aní míre mó ke teríyeho úwe

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.

(Máhka 8.31–9.1; Áruká 9.22-27)

²¹Mi tanáhráq Sísaga ite we kérahwána keyábé Sarúsarama suwahpeq pukinaú ehweh pahsuowe. Wegá itensabé, Sarúsarama suwahpeq pokinauge. Mitaq mibeqté Asiu kené aboawah wehreq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka níwíoqnéra nubi q suaneherawoe. Nubi q suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq iriwe oga úkinauge úwe.

¹ 16.18 Káríki kené ehweh Pítai úmé ebahne.

²²Úwana Pítaga Sísá meqmena móbeq móatena wensabé ehweh atena, Néne Wahnahno, arega iraréna ehwéhmé aiq pútaragínehboq Manikánsabe ahqáho ato inauge úwe. ²³Úwana Sísaga pabeqme Pítansabé, Owainawano, móbeq míahno atena, Arega iraréna ehwéhmé Manikánka íre iwíáh atéhre. Minawé peh wehukeníne iwíáh púah íné pokona ah parosúéhneho úwe.

²⁴Sísaga ite we kérahwana keyábé mahraréna, Íné sénireyabe awahbeh aníno, arerene awahbeh iwíáh suo. Manikáne arambehri mira aruqarurunsabé sega íné awankátaq táhparagéhe. Ínéga miraunserah miraue séniro. ²⁵Wewensabé arutaboirena peh wewene awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri anímé oga mérapeq awaq miankéhe. ²⁶Wehukenínká moke mah marákóipéqté ménsáméhnsá matiéhtáq tahirímé oga mérapeq íre awaq miahnaraqmé mi ménsáméhnsánká árahue séhréh atéh iripo? Oga mérapeq awaq meyabe aneqtaté paiqmarankéhbo? Ahqáho. Íre paiqmaráhráhire. ²⁷Nánibone patahga tahnsa téhreh naneqkakák íné wehukení úku anínseq íopeqté kéreqka túónagake moke mah kehiná kéhínané arambehri iwíáhue tagéna sainsuanauge. ²⁸Teiníboq írátíáhro. Táhmáro iriwe mióna ke pehipi íre pukigehe. Ebeqme íné wehukení úku aní Wahnah aní míahnaq tagéq anehe pukigehe úwe.

Sísane auranabiah mó kugú agú ehwehne.

(Máhka 9.2-13; Áruká 9.28-36)

17 ¹Sísaga síwáhnorúwana abapete morá wéhékáh parabagúwana wega Sémísireq Sónireq mi abárahre mó aní Pítarerue meriqmena anotah sawéhrápéq kiuwe. ²Kiuwara sega tagotaq Sísane auranabiah mó kugú kaweq kugú agúwe. Wene auranabiah patahga tahnsa agúwana wene korósi anotah tabérábé téhreh tahnsá úkúwe. ³Téhreh tahnsá úkúwara Mósísireq Éráisareqka íopeqté tunse ábóraragéra Sísareq ehwehnuwe. ⁴Ehwehnuwana Pítaga Sísansabé, Itene Wahnahno, ite mahtaq mionayabé aiq kawerire. Are awahbáhnaraqmé ínéga apahtáro úqná pearaníe. Arene morá Mósísine morá Éráisane moráue pearaníe úwe.

⁵Pearaníe útaq anotah tabérábé írábúyánká seubítíowana mipéqté éhwéhnká mahraréna,

Mah anímé niruní nénáhní míre. Íné wensabé anotah nuwahbehre. Wene ehweh íráhro úwe.

⁶Úwara Sísá kéro anítógá anotah ahréera sirehunseraraq méra siuranabiah marakóiperatíowana ⁷Sísaga seba séna se táhtotawéna sensabé, Íre áhreoro. Irigoro úwara ⁸sega awahnkanéra mó ke íre tagéra peh morá Sísá webataq tagowe.

⁹Sáwéhrapeqté tuegutaq Sísaga sensabé, Iteiyuwanka tageh naneq amahnága mó ke teríyeho. Íné wehukení úku aní pukéna iriwe oga úkonaraq terigéhe úwe.

¹⁰Úwara we kéro anítógá Sísansabé kasenéra, Mósísine ehweh síwáhnoro kegá, Éráísa ebeq sínaraq anehe Manikánka omaq ato aní anehe sinae eme aneqsabé irareo uwe.

¹¹Uwana Sísaga sensabé, Éráísa moke náneq kaweratanieéna suraire. ¹²Ínéga teiníboq írátíáhro. Éráísawe aiq suraire. Wega suraitaq we tagaro kegá, We Éráísa wire íre iwíáhia peh seye suwahbarai sansánurowe. Seye suwahbarai sansánéra we íre kaweratarówe. Segá we áwíoqnaronserah íné wehukení úku aní moq níwíoqnagehe ¹³úwara we kéro anítógá ahtebéra, Sísaga irarime Sóni wání meri merini anínsábé irarire uwe.

Sísaga owainawa kaqauwena animai kawerato ehwehne.

(Máhka 9.14-29; Áruká 9.37-42)

¹⁴Segá áhnte ke míópi tueguwana mó anínká Sísaba séna we áhtónsabe arehunserarác ména wensabé, ¹⁵Anotah aníno, nénahninsábé arutaboirate séhréh ato. We uwoyansanéna iraipéq tabiqme tabiqmeéna anotah erirana wánípipeq aguaguire. ¹⁶Meqmena are kéráh kébá móátóge. Móátógarawe segá íre kaweratahráhowe úwe.

¹⁷Íre kaweratahráhowe úwana Sísaga míó keyabé, Ite íre aiq pútare ainteq saiyo ke wóe. Iteba mía míaume ahkake awehraq kanabo? Itega miraonsabé nirupipeq umehime ahkake parabaginabo? Ahkake parabaginabo éna abowansabé, Arenahni ínéba meqme súno úwana meqmena súwana ¹⁸Sísaga owainawansabé, We auwe pokúno atowana auwena pokútaq mi aní kaweragúwe.

¹⁹Ite we kérahwána kegá itebataq Sísaba séq wensabé, Itewe árahinsabé owainawa íre kaqsuahráhuo kasenowane.

²⁰Kasenowanana itensabé, Itega pehgárita q aiq pútare aintáh púa q íre kaqsuahráhowe. Teiníboq írátíáhro. Manikánka séhréh aitahnaga miraorahúne iwíáhirataq wega séhréh aitéhniká miraorahowe. Téhwé mi iwíáh pehgáriq awánká ayu tahnsá kahnaraq itega sáwéhýabe, Móberagúno atéhrataq mirainawire. Mira iwíáhirataq áhnte pagégé sánsá miraorahowe. ²¹[Ínéga kaqauwó ówáínáwá wehukega pehipi íre kaqsuahráhowe. Táhutahuq awehriéq púrerareq mina tahnsa owáínáwámári kaqsuahráhowe úwe.]

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge mónkakác irarú ehwehne.

(Máhka 9.30-32; Áruká 9.43-45)

²²Sísareq ite we kérahwána kereqka Kehrari marákórápéq nowánaraq wega itensabé, Segá íné wehukení úku aní móintehrara nubiq suaneherawoe. ²³Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtác iriwe oga úkinauge úwaq ite we kérahwána kené irupipeq umehagúwe.

Sísaga, Táhkísi moné awo ú ehwehne.

²⁴Sísareq itereqka kure Kápénéáma suwahpeq kowanaraq Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáhnká Pítaba séna wensabé, Ite íwáhnori anínká momiwí nahtápéq táhkísi moné awinkéhbo úwana ²⁵kowe úwe. Kowe éna nahupeq kibekúwana Sísaga wensabé ebeq kasenána, Sáimónio, mah marákóipéqté wáhnáh kégá inseréhne táhkísi moné meياهو? Sensuwahrahne móné meياهو? Mó kahnáhné móné meياهو? Inseréhne meياهو íwíáhono úwana ²⁶Pítaga wensabé, Mó kahnáhné móné meياهو úwana Sísaga wensabé, Minayabe ite Maniká kannah míoya puata wene momiwí nahtápéq kawerinkeheéta táhkísi moné íre náwéyataq tahirí aiq kaweri irino. ²⁷Sega itensabé abiahnsa aitéhboq pehipi aweyéhe. Mi tahkísi móné meyankéhboq arega wání káwehutapeq pokue úku wánípipeq tuparuqme tagehnana téh pariahna pahné áwéhípeq tagé mipéq ebah moné tagankehe. Minawé arereq ínéreqne táhkísi moné awehraq kanae. Mina mewe táhkísi moné meyéh ání móawo úwe.

Manikánka wannah wahnahnirabeqte anotah anímé insebo i ehwéhne.
(*Máhka 9.33-37; Áruká 9.46-48*)

18 ¹Mi tanáhráq ite we kérahwána kegá Sísaba séq wensabé, Íopeq Manikánka wannah wahnahnirabeq kiotaiki anímé insebo ewane.

²Ewanana Sísaga káriq aní áhrabéna ite ákáhpi atena ³itensabé, Teiníboq írátíáhro. Itene píribahri sansá sueq káriq aní tahnsa úkirataq Manikánka wannah wahnahnirabeq kioráhowe. ⁴Wewensabé íre iwíáh íwíáhi aní peh mah káriq aní tahnsa ména íopeq Manikánka wannah wahnahnirabeq mó ke kiotaikire. ⁵Ínénsabe arutaboiraíntena mahna tahnsa káriq aní séhréh atéh anínká íné moq séhréh aintéhre.

Ahbabáq sansanká aiq pútare atona sansá saiqnaruahráhi ehwéhne.
(*Máhka 9.42-48; Áruká 17.1-2*)

⁶Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká ínénsabe aiq pútare aintéh ání ahbabáq sansa áugi ínaraqmé anotahtaq íre kawerire. Áugii anínká káriq aní áugi ínaraqmé wene anuopi anotah ebáh táhru táhruue púrúruía káwéhúpípeq tuparuahnana wánípipeq tupekitaq tahirímé aiq kaweri irino úwe.

⁷Síúgio kewé anotah ahbábárowe. Mah marákó márákóipéq ahbábárorahi sansá peh kagaire. Áugi anímé ahbabáq áhwáreh puana Manikánka anotahtaq kamah awinawire. ⁸Arene aiayahnkakaq oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Moke aiayahnkakaq ahriahri teh iráipéq

kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire. ⁹Arene auranka are ahabáratana ínaraq mina piruqme suo. Peh morá áúránkákák oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Téhtaré áúránkákák ahriahri teh iráipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire úwe.

¹⁰⁻¹¹Sísaga mó mahraréna, Káriq animárínsábé abehq náneq mire íwiáhiyehboq kawerurero. Teiníboq írátíáhro. Se wahnahno íopeqté kégá íopeq Nánibo miéhrabeq ahriahri mía míaoowe. [Íné wehukení úku anínká tabanago ke kaweriritanieéna suge úwe.]

Sipísípiq tabanaginsabé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 15.3-7)

¹²Sísaga mó mahraréna, Sipísípiq wahnahni anínká áhnte sipísípiq 100 sipísípiq matiéhtáq peh morá ká tabanagínaraq wega anerinkehbo? Aneq iwíáhoo? Wega íre tabanago kamárí 99 sipísípiqmári uwaruntú sahtaqme nahrabeq sitena tabanagi ka kogabarinkehe. ¹³Mi ka ábóraq marahnaraq iwíáh iwíáhinawire. Íre tabanagi kamárínsábé ákáhtaq iwíáh iwíáhéna ábóraq maréh kánsábé anotahtaq iwíáh iwíáhinawire. ¹⁴Sipísípiq wahnáhnká wene tabanagi kansábé arutaboirinserah íopeqté Ítérfóbógá wene animárí tabanague iraipéq pokiyeho éna arutaboirire úwe.

Are ahabáratéh ání kawerate sansa ehwéhne.

¹⁵Sísaga mó mahraréna, Íné tagariéh ánínká are ahabáratahnaraq mó ke íre miéhrataq wene ahabábáqsabe koreawo. Wega arene ehweh irahnah aiq insahwé atankéhe. ¹⁶Arene ehweh íre irahnaraqmé peh morá ánípópoq téhranítébópoq meriqme weba kúno. Itene ehweh irankéhboq se meriqme kúno. ¹⁷Wega arereq sereqne ehweh íre irahnaraqmé momiwíorabeq Maniká tagariáh ké korerio. Wega moke sene ehweh íre irahnaraqmé we auwe nahnso aní, ahabábáq ani tahnsa peh áwé tagahro úwe.

¹⁸Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Itega mah marákóipéq ahqáho atéhra naneq íopeq Manikánka mi naneq moq ahqáho atanae. Itega mah marákóipéq kowe atéhra naneq íopeq Manikánka mi naneq kowe atanae. ¹⁹Mó teiníboq írátíáhro. Ite téhranítégá mah marákóipéq mó naneqsabé moráénue púrerirataq íopeq Maniká Iteriboga irena mirainawire. ²⁰Ite téhranítégábópoq apahránítógábópoq ínénsabe iwíáhoneheéq momiwíirataq íné itereq míanauge úwe.

Mó kené ahabábáq íre ahreraq matiahno ú ehwehne.

²¹Pítaga Sísaba séna wensabé, Néne Wahnahno, are tagariéh ánínká íné mótaq mótarue ahabáraitahnaraq árahue tanáhráq wene ahabábáq íre niahreraq matianinkono? Abapete téhtaréráq wene ahabábáq íre niahreraq matianinkono úwana, ²²Ahqáho. Abapete téhtaréráq íre

awehraq kéhre. Arega íre sáhnshoráhóna tanáhráq wene ahbabáqsabe iwíáhineho. Wene ahbabáqmari íre ahrreraq matiahno úwe.

²³Wene ahbabáqmari íre ahrreraq matiahno éna, Teiníboq írátíáhiro. Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsámé mah marákóipéqté wáhnáhnká wene arambehrio ke miraurainserah sansáne. ²⁴Mi wahnáhnká wene arambehrio kené sítáriarai moné kaweraritankehéna síáhraburaire. Anotah moné 10,000,000 Kína tahnsá átáriarai aní weba móátáráirana ²⁵mi aníné átáriarai moné áhnte taqnobaguraire. Minayabe wene wahnahnka átáriarai moné meanieéna mahraréna, Moke we matíéh ménsáméhnzá paiqmareq mi moné náníéro. Mi anínseq wene ahrreraq wene animárínseq paiqmareq mi moné náníéro urairana ²⁶mi anínká weba séna áhreéna arehunseraráq ména, Ínénsabe arutaboiraite pehwehrué ainto. Arega íntáriáhna moné moke awinauge urairana ²⁷wene wahnahnka arutaboiratena mahraréna, Mi monéyábé anetaníbo éna, Pehipi soraq súáhiro uraire. ²⁸Urairana mi anínká pokue áwáhu arámbéhrí ání wene móne táhmaro Kiná 10 Kína tahnsá átáriarai aní tagéna wene anuopi táhtotawéna wensabé, Ínéga átáriarau moné nánio uraire. ²⁹Nánio urairana wega arehunseraráq ména, Ínénsabe arutaboiraite pehwehrué ainto. Arega íntáriáhna moné mókake awinauge urairana ³⁰mi ehwéh íre irasa karábúsiipéq móátárire. Móatena, Moke nánínagake pugeq auwaníe uraire. ³¹Urairara mó arámbéhrí kégá mina tagéra sirupipeq págege agurairara sega sene wahnah moke koreawátówe.

³²Koreawátówana sene wahnahnka wene arambehri anínsábé áhraburairana surairana wensabé, Arewé íre kaweq arámbéhrí ání móne. Arega ínénsabe arutaboiraite énana néne móneyabé anetaníbo éna íre ahrreraq matióge. ³³Ínéga arensabé nirutaboiraite arewé árahinsabé áwáhu arámbéhrí anínsábé íre arutaboiraite éna anotah abíáhnsánuraire. ³⁴Abiahnsanéna mi aní meqmena karábúsiipéq móátárire. Néne móne moke nánínagake pugeq auwaníe uraire úwe. ³⁵Sísaga mah pabéqmé éhwéh parabaruenta anehe Pítarehyabe, Íné tagariéh anínká ite ahbabáraitahnaraq itene irupipeq wene ahbabáq íre ahrreraq matiáhiro. Ahrreraq matiéhrrataq teawú wáhnáhnká miraurainserah íopeqte Náníbógá mina tahnsaninkehe úwe.

Sísaga wehga wene ahre kaqsueyabe irarú ehwehne.

(Máhka 10.1-12; Áruká 16.18)

19 ¹Sísaga mi ehwéh parabaruenta Kehrari marákórápéq suena Sorana aroipéq seberaebéq Súría marákórápéq pokúwe.

²Pokúwara áhnte kegá we kérówara mitaqté áwáhré ké kawerarítowe.

³Péhrasi kegá Sísaba séra wega ahbabáq ehweh irarinkeheéra áhwárawe tagéra kasenéra, Weh wewega iwíáhue wene ahre suewé mirao naneq sansápo uwe.

- ⁴Uwana Sísaga sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka mah marákó marákó mirarotaq wega wehakaq ahreakáq mirarowe ire.
- ⁵Wene ehwehnka mó mahraréna, Minayabe o menáhwénká wenanoibone nahtapeq suena wene ahrrereq moráráq mía míagehe. Peh morá áníné áú tahnsa úkigehe ire. *(Stat 1.27, 2.24, Malakai 2.15)*
- ⁶Itega mi sehirámé íre sáhnshawe tagaroo? Se peh morá ání tahnsa úkóyansabé se íre mó aní mó aní tahnsa méra peh morá ání tahnsa míagehe. Manikánka, Wehakaq ahreakáq moráráq mía míao tao aritonsabe wehga wene ahre súéhneho úwe.
- ⁷Wene ahre súéhneho úwara Péhrasi kegá wensabé, Mósísine ehwehnka mahraréna, Wehga wene ahre kaqsuaníe ínaraqmé pépahqtaq sehiranue móawena kaqsuankéhe ire. *(Lo 24.1-4)*
- Mósísiga mah ehwéh aneqsabé irarúwo uwe.
- ⁸Uwana Sísaga sensabé, Itereq itene igaqnaréhreq saiyo ke míona puana Mósísiga mah ehwéh irarúwe. Manikánka téh wehuke mirarotaq mira íwíáh íre úwe. ⁹Teiníboq írátíáhro. Wene ahre íre ahbabáq ini míahnaraq awehkawagá pehipi kaqsuena mó ahre meyéhme wega aiq ahbabárire úwe.
- ¹⁰Ite we kérahwána kegá Sísansabé, Wehreq wene ahrrereqsabé teienawe mahbiga ahre íre mera ahriahri peh míahnaraq aiq kawerire ewane.
- ¹¹Ewanana Sísaga itensabé, Itega irare ehwéh moke mahbigaunká íre sehgoráhowe. Peh morá Manikánka omaq sitahna kegá sehgoráhowe.
- ¹²Mó mahbígáúnká ahre meyahráhowara mó mahbígáúnká ahre íre meyahráhowe. Móme sinowaréhga maqmíotaq sene sinonka íre kaweraguraire. Minayabe mi mahbígáúnká ahre íre meyahráhowe. Móme wehukega síwáhnta pirúáhwara ahre íre meyahráhowe. Mó mahbígáúnká iwíáhéra, Manikánka wannah wannahnirabeqte árámbehri kawerue sehgiunayabé amahnága ahre íre meyaneheqmúne ewe. Mah ehwéh sehgoráhi anínká irankéhe úwe.

Sísaga, Káriq anímárinká ínéba sewíagehboq ahqáho aritého ú ehwehne.
(Máhka 10.13-16; Áruká 18.15-17)

- ¹³Wene ayahnkaratáté táhtoqme púreraritankeheéra mó kegá káriq anímári meriqmera Sísaba mórítówe. Mórítówaq ite we kérahwána kegá mórító keyabé suwehgu ariteq ahqáho aritahwánana ¹⁴mi káriq anímári ínéba sewíagehboq ahqáho aritého. Káriq anímárinká ínénsabe aiq pútare aintáh serahno kegá Manikánka wannah wannahnirabeq awaq

miagéhe úwe. ¹⁵Awaq miagéhe éna Sísaga wene ayahnkaratáté mi kariq ánimári táhtotawéna mitaq suena pokúwe.

Áhnte mensáméhnsánkákáq ánínsábé árahue oga mérapeq awaq mianabo i ehwéhne.

(Máhka 10.17-31; Áruká 18.18-30)

¹⁶Peh morá wéhgá Sísaba séna wensabé, Íwáhnoraníno, oga mérapeq awaq mianíboq aneq kawéq árámbéhrí ininkono kasenúwe.

¹⁷Kasenúwana Sísaga wensabé, Aneqsabé ínénsabe kaweq sansánsábé kasenono? Peh morá ánínká webataq kaweqtaq mía míaire. Oga mía míainkehboq Manikánka sehgióro ú ehweh sehgio úwe.

¹⁸Úwana wega Sísansabé, Aneq sehgióro ú ehweh sehginínkono úwana Sísaga wensabé, Mó aní subiq súéhneho. Mó aniné ahre abariineho. Mó anínsábé péhe éhwéh atéhneho. ¹⁹Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhro. Arerensabé arutaboironanserah arene iyahnabo anínsábé moq arutaboírúno úwe.

(Kisim Bek 20.12-16)

²⁰Úwana mi anínká Sísansabé, Moke mi ehwéh kawerue sehgiúge. Móme aneq arámbéhrí ininkono úwana ²¹Sísaga wensabé, Are kaweqtaq míankehboq pokue moke matiahna mensáméhnsá paiqmaqme móne mewe tabonah ke nário. Mirainaraqmé íópeq kaweq naneqmarí matiankehe. Tabonah ke moke nárie íné séniro úwana ²²mi anínká irena áhnte mensáméhnsá ko púana wene arupipeq umeh agúwana pokúwe.

²³Sísaga ite we kérahwána keyábé mahraréna, Áhnte mensáméhnsá matiáh kégá íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kieyabe anotah pagégéue mirao naneq mire. ²⁴Teiníboq írátíáhro. Kéhma anotah kane. Mi kanká wai abahrabahpipéq kéaginayabé págegeue mirai naneq mire. Mina inserah áhnte mensáméhnsá matiéh ánínká íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kinayabé anotah pagégéue mirai naneq mire úwe.

²⁵Úwaq itega mi ehwéhnsábé anotah ahténéq Sísansabé, Minayabe insega oga mérapeq awaq miahráhiro ue kasenowane.

²⁶Kasenowanana Sísaga ite ebitáwéna itensabé, Wehukega íre miraorahowe. Peh morá Manikánka moke miraorahire úwe.

²⁷Úwana Pítaga wensabé, Itega moke mationa naneq sueq are kérone. Minayabe itega aneq awaq mianéhnkono úwana

²⁸Sísaga itensabé, Teiníboq írátíáhro. Mókake moke kéh náneq o naneq úkínaraq íné wehukení úku anínká págegeue anotah wahnáhnnonarabeq tútuue ména wahnahninie. Mi tanáhráq itega wahnahnirarabeq tútuue méq airápété téhtaré Ísara ke káhnáhnnsábé ehweh ariteq sainsuagéhe.

²⁹Ínénsabe sirutaboírera néne arambehri miraoneheéra sene nahme sene marakówé súáhmé amahnága áhnte mó nahmé marakówé awaq miagéhe. Mókake oga mérapeqkákáq awaq miagéhe. Néne arambehri

miraoneheéra sinahnowarehwé siwahwarehwé sensibáqmarimé sensinoibowe sene animárimé súáhmé amahnága áhnte mó kegá sensuwahrah úkigehe. Mókake oga mérapeq moq awaq miagéhe. ³⁰Amahnága áhnte ebeq se kegá mi tanáhráq sinehe kigehe. Sinehe se kegá ebeq kigehe úwe.

Arambehrio ke monseráh ápéq náriu pabéqmé éhwéhne.

20 ¹Sísaga mó mahraréna, So wahnahnurai aní éhweh teiníe. Wega wahnahnurainserah Manikánka íópeq wahnah wahnahnire. So wahnahnurai anínká wene sotáq arambehrira ke ahbiahipeq kogabaréna ²ábóraq marena sensabé, Néne sotápéq koarambehriirataq penahnaraq morá Kíná morá Kíná tahnsanue^m náiníe urairara kowe urowana wene sotápéq eqmaq súátáire. ³Pópoqnah ákáhtaq kiraitaq paiqnanátapeq kurairara táhmaro mó kegá mitaq peh míarowe. ⁴Peh míarowana wega sensabé, Néne sotápéq koarambehriirataq penahnaraq awehraq apéq náiníe urairara ⁵kowe éra koarambehriuowe.

⁶Wéhékáhnabubunkakáq tunsoreráitaqkákáq wega mó ke ábóraq marena wene sotápéq eqmaq súátáire. ⁷Íó tupekinauraitaq wega paiqnanátapeq kouwekurairara táhmaro ke mitaq peh míarowe. Peh míarowana wega sensabé, Aneqsabé moke wéhékáh peh míaho urairara, Mó anínká arambehri íre ínsábé peh míone urowana, Aiq míre. Néne sotápéq koarambehrioro arítáráire úwe.

⁸Koarambehrioro aritena petairabeq so aboga sotáq arambehrio kené wahnah anínsábé áhrabéna wensabé, Moke arambehrio ke síáhrabue ápeq nário. Arambehrirapéq sinehe se ke ebeq nárie ebeq se ke anehe nário uraire. ⁹Sinehe suro ke morá Kíná morá Kínáue síátáire. ¹⁰Síátáirara ebeq suro kegá iwíáhéra, Wega métáq se ke morá Kíná morá Kínáue sínsábé ite anotah apéq meyanehqúmúne íwíáhuowe. Anotah apéq meyanehqúmúne íwíáhuowana se moq morá Kíná morá Kínáue síátáirara mewera ¹¹so abonsabé abiahnsa atárówe. ¹²Abiahnsa atera wensabé, Amahnága se kewé pehgáriq arámbéhríowe. Itewe moke wéhékáh arambehriúnana anotah patáhgá kamah aíre. Minayabe aneqsabé monseráh monseráhnue ápeq nário uowe.

¹³Úrowana so aboga sene ehweh irena peh morá anínsábé, Néne iyahnabo aníno, arensabé íre ahbabáratóge. Ahbiahipeq, Néne sotápéq arambehri éwahnaraq morá Kíná awiníe uгах kowe aintahna wino. ¹⁴Minayabe arene móne mewe pokúno. Are áwúnserahnue inehse se ke moq náriúge. ¹⁵Nénéne móne nárie sansá néne arambehri wire. Anehepeqte ké áhnte nariúnsábé ínénsabe abiahnsa aintahna mino uraire úwe.

^m 20.2 Asiu kené móne áwíq íre Kínae. Írakaumo. Sene móne mó awíq kowe.

¹⁶Sísaga mó mahraréna, Pabeqme ehwéh teiúnserah sinehe se kegá ebeq kirarawe ebeq se kegá sinehe kigehe úwe.

Náhmbáh 3 tanáhráq Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.
(*Máhka 10.32-34; Árúka 18.31-33*)

¹⁷Sísaga Sarúsarama suwahpeqte áhtápéq kútaq ite we airápété téhtaré kérahwána ke itebataqsabé mahraréna, ¹⁸Teiníboq írátíáhro. Ite pokue Sarúsarama suwahpeq míáhnaraq peh morá ánínká íné wehukení úku aní Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqpa mónuankéhe. Mónuahnara sega íné, Subiq súáhiro aritehrara ¹⁹nubiq suageheéra nahnso kebá mónuagéhe. Nahnso kegá niwiréh aintera sehikarankákáq áréti sahtáté nubiqmarera awankátaq táhparagéhe. Awankátaq táhparéhraqmé íné pukonana apahtáro wéhékáhtáq iriwe oganúq intankéhe úwe.

Sémísireq Sónireqka anotah anité úkéyabe suwahbó ehwehne.
(*Máhka 10.35-45*)

²⁰Sébérine ahrega sene ahninkáwáraré meriqmena Sísaba séna arehunseraráq ména wensabé, Ínéga teawéna ehwéh miraúno úwe. ²¹Úwana Sísaga wensabé, Aneq ehwéh kehro úwana wega wensabé, Arega wahnah wahnahnónarabeq míéhnaraq nénahnité mó anímé arene ayah púpeq mó anímé arene ayahnaperue tútuue míagehe arito úwe.

²²Úwana Sísaga mi abáráhréyábé, Itega mah ehwéhmé íre iwíáhóye. Íre iwíáhóye éna pabeqme ehwéh mahraréna, Ínéga no kahpúipéqté náneq itega moq nahrahoyo úwara sega, Aiq nahahúye uye. ²³Uyana Sísaga sensabé, Ínéga no kahpúipéqté náneq itega moq nayehetawoye. Peh néne niyah púpeqkákáq niyahnapeqkákáq tútuue míéhra ke omaq sitewé íre néne arambehri wire. Nániboga omaq sitéh ánitégá mitaq tútuue míayeherawoye úwe.

²⁴Úwaq ite we kérahwána inayáhnkú kéga mah ehwéh ireq mi abáráhréyábé suwehgu aritahwáne. ²⁵Suwehgu aritahwánana Sísaga moke ite we kérahwána keyábé, Ínéba sewíáhro éna itensabé, Mah marákóipéqté sánsámé mó kegá sene ehweh sehgigeheéra wahnah kegá wahnahnarítáhwe. Sene anotah wehwárínká, Itene ehweh ireq séhgíóro éra págegeue wahnahnarítáhwe. Mi sansá aiq tagaríáhwe. ²⁶Itewe mi sansá íre oro. Ahqáho. Íné anotah aní míanie íwíáhi anínká wereq míáh ké séhréh aritankéhe. ²⁷Néne iyahnabone wahnah míanie íwíáhi anínká sene arambehriaraq séhréh aritankéhe. ²⁸Íné wehukení úku anímé mó kegá íné séhréh aintageheéna tutaugo? Írakaumo. Ínéga mó ke séhréh aritanieéna tutauga. Áhnte ke oga míagehboq se merirena kaweraritanieéna pukinie úwe.

Sísaga aura pira ánité kawerarito ehwéhne.

(Máhka 10.46-52; Árúka 18.35-43)

²⁹Itega Séríko suwahpeq suahwánara áhnte kegá Sísá kéréwe.
³⁰Kerówara aura pira ánitégá ahnayehráq tútuue méra Sísá kótaikire u irera anotah ehwéhne mahraréra, Tébitine anahwao, arutaboiraite uye. ³¹Uyara míó kega suwehgu aritera ehiya miáhtao arítówara sega íre túbáh agia peh mónkakák anotahta q iraréra, Tébitine anahwao, arutaboiraite uye.

³²Uyana Sísaga iriwe ména sensabé síáhrabéna, Aneraitanínkono úwara ³³sega wensabé, Anotah aníno, iura kawerairito uyana ³⁴Sísaga sensabé arutaboiraite sene siura táhtorowara sega apubúue tagéra Sísá kéréwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kú ehwehne.

(Máhka 11.1-11; Árúka 19.28-40; Sóni 12.12-19)

21 ¹Itega Sarúsarama suwahpeq wahtotaq konehe owanaraq itega Óríwi sawéhrápéq kiowáne. Mi sawéhwé Páitápási suwahpeq wahtotaq kéhre. Mitaq kiowánaraq Sísaga we kéréya anité eqmaq suanaútaq ²sensabé, Isebeq wahtotaq ke suwahpeq pokotao. Mitaq kirataq iyaráh kátaré, tónkiakák wene áráhqkakaq tagéta pugeqme meqme setao. ³Pugeréhataq mó anínká itensabé, Aneqsabé pugerehyo ínaraqmé, Itene Wahnah áhkókóue kinkeheéta meroye teawétao. Teawírataq wega apubúue, Meqme pokotao inkéhe éna eqmaq suowe.

⁴Manikáne ehweh aiq pútaraginkeheéna Sísaga tónki kowerahta éna eqmaq suowe. Manikáne ehweh irarú anínká naho sehiranue mahraréna,

⁵Moke Sáíónaⁿ suwahpeqte ké korerieq mahrarero. Amahnága itene Wahnahka iteba sire. We uwaresa ání miéhra tónkiga áhkókóuena sire. We tónki áráhqne abobiahtaq tútuue miéhra meqme sire koreriéro úwe. *(Sekaraia 9.9)*

⁶Mi anité eqmaq suowara pokue Sísaga teriunserah ⁷mi kataré meriqme séra sene korósi mi kané abobiahtaq uwiq máróyana Sísaga mi tonkíné abobiahtaq kierútu agúwe. ⁸Áhnte kegá Sísansabé iwíáh iwíáh ató púara sene korósi ahtapeq uwiqme abaeue móarówara mó kegá awanká ayahnawe apiwe ahtapeq awahrirarówe. ⁹Awahrirarówara Sísareq morárq ebeq ku kereq anehe ku kereqka anotah ehwéhne mahraréra, Tébitine anahwansabé iwíáh iwíáh atone. Itene Wahnah áwírue si anínsabé iwíáh iwíáh atone. Maniká íopeq miéhraq wensabé iwíáh iwíáh atone uwe.

¹⁰Sísaga Sarúsarama suwahpeq kútaq ómi mibeqté kegá kurináhnéra áhnte ehwéhnéra, Mi anímé insebo uwara ¹¹Sísareq su kegá, Mah anímé

ⁿ 21.5 Sáíónawe Sarúsarama suwahpeqsabé mó awíre.

Manikáne ehweh irari aní wenáwíq Sísae. We Néhsara suwahpeqte Kehrari marákórápéqté áníne uwe.

Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté paiqnanánu ke máhpeq kaqsuo ehwéhne.

(Máhka 11.15-19; Áruká 19.45-48; Sóni 2.13-22)

¹²Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wíráípéq kibekéna mitaq paiqnanánu ke máhpeq kaqsuowe. Kaqsuena móne paiqnanánu kené wéhuwehu tahbéwári pioruena kiboki paiqnanánu kené síahwarí paentárara aruowe.

¹³Paentáruena sensabé, Manikáne ehwehna mahraréna,

Néne nahme púreré nahne ue áwíratagéhe ire. *(Aisaia 56.7)*

Itega miraonka mah nahmé aebó kégá mehwatíahnserah nah úkire úwe.

¹⁴Aura pira kéreq soriqnah kereqka Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq kibekéra Sísaba suwana kaweraritowe. ¹⁵Kaweraritowara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sísaga kawerarito arámbéhrí tagowe. Tagowara mibeqté káriq anímárínká mahraréra, Tébtítine anahwansábé iwíáh íwíáh atone uwara irera mi kegá Sísansabé abiahnsa atówe. ¹⁶Abiahnsa atera wensabé, Sega irare ehwéhme aiq irahno uwara Sísaga sensabé, Ai q íróge. Manikáne ehwehna mahraréna,

Káriq anímárínseq inahunahnímárínseqka arensabé iwíáh íwíáh atáhwe ire. *(Buk Song 8.2)*

Itega mi ehwéhme íre sáhnsahoo éna ¹⁷se suena Sarúsarama suwahpeq suena Pétáni suwahpeq kogauwe.

Sísaga irarúnka awanká apubúue ehyatagú ehwehne.

(Máhka 11.12-14,20-24)

¹⁸Ahbiahipeq Sísaga Sarúsarama suwahpeq kouwekinaútaq ahtapeq ména arupibiúwana ¹⁹awanká tagówana awankánara sabátáhq koragówana íre serankakáq peh ánáh kowe. Awankánara írakaunúnsabe Sísaga mi awánkánsabé, Mókake sera íre iyaniewóne úwana mi awánká apubúue ehyatagúwe.

²⁰Apubúue ehyatagúwaq ite we kérahwána kegá tagéq kurináhnéq wensabé, Árahue apubúue ehyatagirowa ²¹Sísaga itensabé, Teiníboq írátíáhro. Itega árahinabomo íwíáh íre iwíáhia peh Manikánka mirainawire iwíáhirataq ínéga unserahnoneheqmóe. Íre peh morá mahna tahnsanigehe. Itega mi sawéhyábé teaweq, Saweho, arega mitaq sue anotah kawéhúpipéq kogahno teawírataqmé mirainawire. ²²Itega, Manikánka mirainawire íwíáhéq púrerirataq itega teawíra ehwéh irena mirainawire úwe.

Sísansabé, Insega miraúno ataráiro u ehwéhne.

(Máhka 11.27-33; Áruká 20.1-8)

²³Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wíráípéq kibekéna síwáhnorúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené

aboawah wehreqka weba séra kasenéra, Arega miraóna naneq árahinie miraono? Insega miraúno atáráiro? Teio uwe. Teio uwana Sísaga sensabé, Ínéga itensabé moq kaseninie. ²⁴Ínéga kasenona ehwéh teníratqmé ínénsabe miraúno aintárái aní teinie úwe. ²⁵Teinie éna kasenéna, Sóniga wání meri merininkeheéna insega eqmaq áúwátáiro? Manikánka eqmaq áúwátáiro? Peh wehukega eqmaq áúwátóo? Teniéro úwe.

Teníéro éna, Teníratqmé ínénsabe miraúno aintárái aní teinie úwara sega epéq sío síoéra, Anere teawenéhknono? Manikánka Sóni eqmaq áúwátáire ue teawénaraqmé wega itensabé, Aneqsabé wene ehwehnsabé íre aiq pútare ataróo inae éra, ²⁶Itega wensabé, Wehukega Sóni eqmaq áúwátówe ue teawénaraqmé mahtaq sáhuriáh kégá, Sóniwe Manikáne ehweh irarurai aní míre íwíáh puaa iubíyeho éra sío síouwe. ²⁷Sío síoéra Sísansabé, Sóniwe insega eqmaq áúwátáiramo. Itega íre tagarione uwana Sísaga sensabé, Itega íné íre teniéwe. Minayabe ínéga moq ínénsabe miraúno aintárái aní íre teinie úwe.

Se ábárahreyábé pabeqme ehwéhne.

²⁸Sísaga sensabé mó mahraréna, Ínéga teiéna ehwéh iwíáhue tagahro. Se ábárahreyábé teinie. Sibowágá awahwánsabé, Iboramé néne sotápéq koarambehriúno atáráirana, ²⁹Ahqáho. Nuwahriehre éna anehe mó iwíáhéna wenabone sotápéq koarambehriuraire. ³⁰Sibowágá ábáqkawansabé monseráh éhwéh teawátáirana, Koarambehriuraire éna anehe íre koarambehriuraire. ³¹Mi abárahregá sibowá awahbarai iwíáh insega sehgirairo úwara sega wensabé, Awahwágáe uwe.

Uwana Sísaga sensabé, Teiníboq írátíáhro. Aebó kéreq ahababáq ininsónseqka Maniká awahbeh sansá sehgiara wega wahnah wahnahnirabeq ebeq kiraq ite sinehe kigehe. ³²Sóni wání meri merini anínká iteba séna kaweqtaq mía míaorahi sansá sokigi aiátáiraq wensabé íre aiq pútare atarówe. Aebó kéreq ahababáq ininsónseqka wene ehweh irera wensabé aiq pútare atera sene ahababáq sansa sutowe. Sutowaq tagéq iteitene ahababáq sansa íre susa mó iwíáh íre owe. Wensabé íre aiq pútare atarówe úwe.

Sotáq wahnahnuro ahababáq keyábé pabeqme ehwéhne.

(Máhka 12.1-12; Áruka 20.9-19)

³³Sísaga sensabé mó mahraréna, Mó pabeqme ehwéh teiníboq írátíáhro éna, Anotah wehgá sonsoqme náhniáq sera ayu uqmarena wira arena wahnahnína uqná peataire. Pearena náhniáq sera ano kunubaipéq sarerankeheéna mata ubuqmarena mó keyábé, Néne sotáq wahnahnue náwe soqintewáhro aritena mitaq suena íre wahto wáhnaupéqté ké suwahqpeq pokuraire. ³⁴Náhniáq sera irái tanáhráq wene arambhri keyábé, Ákáhtaq koweyáhro éna se sotáq wahnahnuro kebá eqmaq

súátáire. ³⁵Eqmaq súátáirara sotáq wahnahnuro kegá se táhtoqme mó aní subiqmarera mó aní subiq suera mó aní ebahnsa subiqme kaqsutowe. ³⁶Kaqsutowana so aboga áhnte mó ke eqmaq sutairara sotáq wahnahnuro kegá téh eqmaq sutai ke íre kawerarítáro serahnuowe.

³⁷Anehe so aboga wenahni eqmataire. Eqmarena iwíáhéna, Nénahni púara sotáq wahnahnuro kegá wensabé áhtená wene ehweh iragéhe éna eqmataire. ³⁸Eqmatairana wahto kuraitaq sotáq wahnahnuro kegá we tagéra seye náhenéra, So abone ahninkáwá aiq sire. Mah so awaq mianéhboq we subiq suanéhe iwíáhéra ³⁹we táhtoqme máhpeq móatera subiq sutowe. ⁴⁰Subiq sutonsabé so aboga sínaraq wene sotáq wahnahnuro ke anere aritankéhbo kasenúwe.

⁴¹Kasenúwara sega Sísansabé, So aboga kouwekínaraq mi ahbábáq ké kamah ariena subiq suanawire. Sera putáhnaraq wega kawerue náwíra ke wene sotáq wahnahnigeheéna eqsitankéhe uwe.

⁴²Uwana Sísaga sensabé, Manikáne ehwehnka ínénsabe mahraréna, Nah piáh kéga suto wahqká moke nahwiahnsanse kiotaikire.

Itene Wahnahnka mirainsabé itega, Kaweq sansáne iwíáhúne ire.^o

(Buk Song 118.22-23, Aisaia 28.16)

Ite Asiu kewé mi sehirá íre sáhnsahoo? ⁴³Teiníboq írátáhro. Manikánka wahnah wahnahnirabeq itewe íre awaq mianeheqmóe. Wehukega so kawerue wahnahnéra kaweq tahutáhúq ísíwe sene wahnah áwíranserahnira kegá awaq miagéhe. ⁴⁴[Mi wahqtáq inahnsubíra kené siyahnsamé piteginae. Mi wahqká megue wehukení subinaraq wene ayahnsamé abiro abiro aginawire úwe. *(Aisaia 8.14-15)*]

⁴⁵Sísaga mah pabéqmé éhwéh irarúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka irera, Wegá itensabé irarire uwe. ⁴⁶Uwara mitaq mío kega, Sísawe Manikáne ehweh irari aní míre iwíáhunsabé Péhrasi kereqka Sísá táhtoqme karábúsiipéq móataneheqmúne iwíáhéra mío keyabé áhreu puara túbáh aguwe.

Táhutahuronehboq mahbeq sero únsabe pabeqme ehwéhne.

(Árúka 14.16-24)

22 ¹Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, ²Íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq pokira sansámé anotah wahnáhnká miraurainserahne. Mi wahnáhné ahninkáwágá ahre meanauraitaq wenaboga wehekeq kiraboiniééna áhnte tahutáhúq kawerataire. ³Táhutahuq kawerarena wene arambehri keyábé, Ínéga máhoro urau keyábé, Táhutahuq aiq téhre. Mahbeq sero koreriéro urairara koreriátówara sega íre suowe. ⁴Íre suro puana wahnah anínká mó

^o 21.42 Asiu kegá sene nahmarí ebahtaté pearówe. Minayabe Kárfki ehwéhme wahq éhwehme íre kéhre. Peh ebahne kéhre.

arámbéhrí keyábé, Mi ke mónkakáq koreriéro. Sensabé mahrarue korerieq, Káhoakáq áráhqqakáq subiqmarena tirúgana aiq téhre. Moke táhutahuq amahnága aiq kawerunsabé peheráh sero ue koreriéro éna eqmaq sutaire.

⁵Eqmaq sutairara koreriátówara sega mi ehwéhnsábé anetaníbo éra seyene ahwiminurowe. Mó anínká wene sotápéq pokurairana mó anínká wene paiqnaná nahtápéq pokurairara ⁶mó kegá wahnahne arambehrio ke táhtoqme íre kaweraritera subiq sutowe. ⁷Subiq sutowana wahnah anínká anotah abíáhnsánéna wene sóntía ke eqmataire. Eqmatairara sóntía kegá subiq suto ke subiq suera sene nahmarí kekirutowe.

⁸Kekirutowana wahnah anínká mó arámbéhrío ke síáhrabéna sensabé, Nénahni ahre meyéhnsábé táhutahuq kawerarena síáhrabu kegá abehq sánsánonsabé ahqáho arítóge. ⁹Minayabe wahba áhtápéq pokue moke tagehra keyábé, Táhutahuq kowe nagehboq máhoro arítáthro urairara ¹⁰wahba áhtápéq pokue moke tagaro ke meriqmera surowe. Kaweq kereq ahbabáq kereq meriqmera surowana wahnahne nah kígfúraire.

¹¹Kígfúairana wahnah anínká meriro ke koragéna pahouwiuro awahriq ambántá íre awahriria surai aní tagówe. ¹²Tagéna wensabé, Árahinsabé awahriq ambántá íre aneranerue suria pehipi seno uraire. Urairana mi anínká íre ehwehnorahurairana ¹³wahnah anínká wene arambehri keyábé, Mah aniné aiayah táhru táhruue máhpeq sunkíkírirabeq tuparúáthro. Mitaq sunkíkírirabeq moke míáh kégá anotah íbiséra uwo uwo urowe úwe.

¹⁴Sísaga mó mahraréna, Mah pabéqmé éhwéh áwahe íráthro. Manikánka íregáritaq keyábé, Máhoro irara áhnte kegá, Iuwahriehre e puana wega peh táhmaro omaq sitéhre úwe.

Sega Sísansabé, Táhkísi moné awenéhnkono u ehwéhne.

(Máhka 12.13-17; Áruká 20.20-26)

¹⁵Úwara Péhrasi kegá móbeq pokue sío síoéra, Sísaga ahbabáq ehweh irarinkehboq áhwárawe tagéq aneq pagégé éhwéh kasenonehnkono éra iwíáhuwe. ¹⁶Iwíáhéra táhmaro se kéro kereq Éróti kahnáh kéreq Sísaba eqmaq suowara kure Sísansabé, Anotah aníno, ite tagarionawe arewe aiq pútaq ehwéh iraréna aní móné. Arega anotah kereq pehgáriq kereqsabé peh monseráh iwíáhóne. Arega wehuke íre ehnenia peh Manikáne sansá ahriahri tábúsoqme pahsuqme íwáhnoróne. ¹⁷Minayabe ite iahtebanehboq teio. Aneq iwíáhono? Itega Aroma kené wahnah aní Sísáhri táhkísi moné awenéhnkono? Árahonehnkono? Arega iwíáhóna ehwéh teio uwe.

¹⁸Teio uwana Sísaga sene sirupipeqté áhbábáq iwíáh tagéna sensabé, Itewe kopéráhpéro ke wóe. Aneqsabé áhwárawe tagéq níwíoqnaho? ¹⁹Táhkísi ira moné teniéro úwara sega peh morá ébáh móné ábóraq

márówe. ²⁰Ábóraq márówana Sísaga sensabé, Mah monéráq píkísahakáq áwíqkakaq insene kehro úwara sega wensabé, ²¹Aroma kené wahnah aní Sísáhrinee uwe. Uwana Sísaga sensabé, Aroma kené wahnahne náneq wewe náwéro. Manikáne naneq wewe Maniká náwéro úwe.

²²Péhrasi kega wene ehweh írótaq áhtenéra we auwera pokuwe.

Sísaga, Pusa ké oganúq sitankéhe ú ehwehne.

(Máhka 12.18-27; Árúka 20.27-40)

²³Sáyúsi kewé pusa ké íre iriwe oganúq sitankéhe íwíáhu kee. Mi wehekáh táhmaro mi kegá Sísaba séra wensabé, ²⁴Íwáhnoraníno, Mósísine sehiranka maharéna,

Íre aninkákáq wéh pukínaraq wenábáqka kéweiní meyankehe. Mi inínká maqmarahna anímáří wenawahne animáří míageheéna meyankehe ire. *(Lo 25.5)*

²⁵Minayabe abapete téhraníté se ábárahnahnah iteba míarowe.

Sensuwahga ahre mewena íre aninkákáq uraitaq pukuraire.

²⁶Pukurairana náhmbáh 2 abaqkávágá awahwáné kéweiní mewena íre aninkákáq uraitaq pukurairana náhmbáh 3 abaqkávága moq monseráhnuraire. Moke mi abáráhnáhnahnka mi iní mótaq mótarue mewera íre aninkákáq urotaq orah animáří pukurowana ²⁷sinehemé mi iní moq pukuraire. ²⁸Moke mi abáráhnáhnahnka mi iní meronsabé iriwe oganúq sitahnaraq insene ahre míanabo kasenuwe.

²⁹Kasenuwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíránkákáq wega págegeue miraorahi sansánkákáq íre ahtebah puag áhwára áhwára ahababáq iwiáhowe. ³⁰Manikánka pusa ké iriwe oganúq sitahnaraq se peh íópeqté ké tahnsa mía míagehe. Mi tanáhráq wehga ahre íre meyagehe. Ahrega íre wehkigehe.

³¹Pusa ké iriwe oganúq sitahnayabé Manikáne púkuipéqté séhírámé íre sáhnshoo? ³²Wene ehwehnka ite teiena,

Íné Ébáráhmane Maniká múge. Íné Áhísáhkine Maniká múge. Íné Sékópane Maniká múge ire. *(Kisim Bek 3.6)*

Manikámé íre pusa kéné Manikáne. Írakaumo. We peh oga míáh kéné Maniká míre^p úwara ³³mitaq sáhurío kega mi ehwéh irera áhtenuwe.

Sísaga Manikáne kiotaiki ehwehnsabé irarú ehwehne.

(Máhka 12.28-31; Árúka 10.25-28)

³⁴Sísaga irarúnka Sáyúsi kegá ehiyansá aguwara Péhrasi kegá irera momiwíera Sísaba suwe. ³⁵Suwana peh morá Péhrasi aní, Mósísine

^p 16.32 Ébáráhmareh naho pukuwara maisarówana áhnte opéq parabagútaq Manikánka mah ehwéh irarúwe. Wega, Íné mi kené Maniká múge irarú ehweh áwahewé se íre airaiq pukia peh amahnága oga míáhwe úwe.

ehweh síwáhnoru anínká Sísaga ahababáq ehweh irarinkeheéna áhwárawe tagéna kasenúwe. ³⁶Kasenéna, Íwáhnoraníno, sehgióro ú ehwehmé aneq ehwéhnká mó ehwéh kiotaikiro úwana ³⁷Sísaga wensabé, Kiotaiki ehwéh teaweníboq iro.

Maniká itene Wahnahnsabé arutaboírúno. Moke arene arupipeqkákáq moke arenawankakákáq moke arene iwíáhónaipéqkákáq Maniká itene Wahnahnsabé arutaboírúno. ³⁸Mah ehwéhnká moke mó sehgióro ú ehweh aiq kiotaikire. ³⁹Mó kiotaiki ehwéh iro. Arerensabé arutaboírónanserah mó anínsábé moq arutaboírúno ire.

⁴⁰Mah ehwéhtaré áwahe wíre. Moke Mósísine ehwehnikákáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikákáqmé ábogehrapeqté éhwéh míre úwe.

(Lo 6.5, Wok Pris 19.18)

**Manikánka omaq ato aní éhweh Péhrasi keyábé
Sísaga kasenú ehwehne.**

(Máhka 12.35-37; Áruká 20.41-44)

⁴¹Péhrasi kegá momiwíuwana Sísaga sensabé, ⁴²Ite meirena kaweraintankeheéna Manikánka omaq ato anínsábé aneq iwíáhoo? We insene anahwa míanabo úwara, We Tébtítine anahwa míanae uwe.

⁴³Uwana Sísaga sensabé kasenéna, Manikáne Awanka iwíáh atowana Tébtítiga mi anínsábé, Néne Wahnahne atowe. Wega aneqsabé irarúwo? Manikáne Awanka Tébtíti iwíáh atowana igonkó pukúípéq sehiranúwana mi ehwéhnká mahraréna,

⁴⁴Maniká itene Wahnahnka néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq tútuue míéhnaq arene naruo saiqnariankehe atóge úwe ire.

(Buk Song 110.1)

⁴⁵Írátíáhro. Tébtítiga mi anínsábé, Néne Wahnahne ato puana we árahue wene anahwa míanabo kasenúwe. ⁴⁶Kasenúwara Péhrasi kegá Sísansabé mó ehwéh íre kasenuwe. Wensabé áhtenára mó tanáhráq mó tanáhráruwe mó ehwéh íre kasenuwe.

**Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka
ahbabárowe ú ehwehne.**

(Máhka 12.38-39; Áruká 11.43,46; 20.45-46)

23 ¹Sísaga ite we kérahwána kereq weba sáhurió kereqsabé mahraréna, ²Mósísiga naho síwáhnorúnserah wene ehweh ahtebah kereq Péhrasi kereqka wene ehweh íwáhnorowe. ³Íwáhnorue teié éhwéh moke kawerue sehgióro. Íwáhnoro ehwéh seyega íre sehgiro puaq sega mirao sansániyeho. Áhnte ehwéh iraréra seyega mi ehwéh íre sehgiro puaq mirao serahniyeho. ⁴Wehukenínká mó aní anotahtaq piahbiahratéhnserah Péhrasi kegá seyene íre sehgióro

ehwéh tei teinowe. Piahhiahratéh ánínká umehi naneq matíéh ání íre náwioréhnserah Péhrasi kegá teri terino ke íre séhréh aritasa peh áwé tagahwe. ⁵Kaweq sansá pehipi íre miraowe. Peh mó kegá tagageheéra miraowe. Manikáne ehweh pépahqtaq sehiranarera káriq pokísípép maqme mó kegá tagageheéra sene siyahnkaratáq sene siyehitaq táhpawe nogówe. Mó kegá tagéra sensabé iwíáh iwíáh aritageheéra íre wahto nahgáq sene korósiraq táhrarera aneranerue míáhwe. ⁶Sega táhutahurorabeq abowah wehwári tútuue míáhrabeq méyabe suwahbehre. Momiwí nahtápép peh kaweqtapép tútuue méyabe suwahbehre. ⁷Sega máhkétirapép nogótáq mó kegá se mehweh ariteyabe suwahbehre. Mó kegá sensabé, Íwáhnoraníno ateyabe suwahbehre.

⁸Mó kegá itensabé, Íwáhnoro ke wóe aitého. Ite ábárahannah tahnsá míáhwana ite íwáhnori anímé peh morá áníne. ⁹Marakóipeqte káyábé, Nánibo wone aritého. Iteribo peh morá ánínéna íopeq miéhre. ¹⁰Mó kegá itensabé, Itene Wannah mone aitého. Manikánka omaq into aní ínébataq itene Wannah míóge. ¹¹Ite míáhrabeqte kiotaiki anímé arene arambehri séhréh aitéh ání míankehe. ¹²Wenáwíq pankerena, Íné anotah aní múge i anímé pehgáriq aní míankehe. Wenáwíq íre pankerena peh uwaresa aní míahnaraqmé anotah aní míankehe.

Kopéráhpéro ke kamah arina ehwéhne.

(Máhka 12.40; Áruka 11.39-52, 20.47)

¹³Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Mó kegá íopeq Manikánka wannah wahnahnirabeqte áhtápép kíyehoéq parosúáhwe. Ite mibeq kiyabe íre iuwahbehre. Peh mibeq kiyabe suwahbeh ke saiqnarítáhwe. ¹⁴[Kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Itega kéweinínsónsábé péhe éhwéh terieq sene ménsámehnsánkakaq sene nahnkakaq mewe meweowe. Mó kegá ite kaweqtaq míáh ké wóe igeheéq wehuke míáhtáq íre wahtotaq púreq aruqaruowe. Mirao puana Manikánka ehweh aritahna tanáhráq ite anotahtaq kamah ainawire úwe.]

¹⁵Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Peh morá aní ite kéiréh ání míankeheéq itega íre wahto ahtápép pokue mó ke suwahpeq mó ke suwahperue pokue síwáhnoréq sóreq waní seberaebéq pokue síwáhnoruruowe. Ite kéiréh ání úkitaq itega miraonka mi aníné ahabábáq itene ahabábáq kiotaikirana áhnte ahabábáq aruqarurire. Wereq itereq moraráq iraipép pokoneheqmóe úwe.

¹⁶Sísaga mó mahraréna, Itega mó ke ah sokigi aritaneheéq aura pira ké tahnsa míáhwe. Minayabe Manikánka kamah ainawire. Itega síwáhnoréq, Wehukenínká iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh

náhnká tagaríéhtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé anetaníbo ewe. Mi anínká iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kéh mónégá tagaríéhtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé we anotah ahabábirire ewe.

¹⁷Ite múguwahguo ke méq íre ireq peh aura pira ké tahnsa móe. Mi monéwé kaweqtapéq kéhnsábé kaweq naneq úkire. Minayabe Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhnká mi moné aiq kiotaiki mino. ¹⁸Itega mó síwáhnoréq, Wehukenínká iraréna, Titiré tahbéqá tagaríéhtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé anetaníbo ewe. Mi anínká iraréna, Titiré tahbéráq Maniká awe naneqka tagaríéhtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé we anotah ahabábirire ewe.

¹⁹Ite íre ireq peh aura pira ké tahnsa móe. Titiré naneq kaweqtapéq kéhnsábé kaweq naneq úkire. Minayabe titiré tahbéqá mitaq kéh náneq aiq kiotaiki mino. ²⁰Minayabe wehukenínká iraréna, Titiré tahbéqá tagaríéhtáq aiq pútaq mirainauge ime wega íre peh morá mi tahbéyábé irarire. Wega moke tahberapeq kéh náneqsabéákáq irarire. ²¹Wehukenínká iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhnká tagaríéhtáq aiq pútaq mirainauge ime wega íre peh morá mi nahnsábé irarire. Manikánka mi nahtápéq mía míai puana wega irarime Manikánsabeákáq irarire. ²²Wehukenínká iraréna, Íonka tagaríéhtáq aiq pútaq mirainauge ime íre peh morá íonsabe irarire. Manikánka mitaq íópeq tútuue ména wahnahni puana wega irarime wahnahni anínsábéákáq irarire úwe.

²³Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púaq ite kamah ainawire. Moke itene sotápéqté ménsáméhnsá saraqme abapete itaréitaré tahnsa matawéq peh morá Manikáne arambehri mirao ke mewe síéwe. Kawerowe. Pehgáriq naneqmarí táwíomé, kímé, náwahbiame, moq saraqme síéwe. Kawerowe. Mi sansámé sehgieq íre súáhro. Peh kaweq sansámé mó keyábé irutaboirome Manikánsabe aiq pútare atáhmé mi sansámáí ite íre sehgiówe. Íre sehgiónsábé Manikánka kamah ainehboq mi sansámáínkákáq moq sehgióro. ²⁴Itega, Mó ke ah sokigi aritaneheéq aura pira ké tahnsa míáhwe. Itega múguwahgui aní tahnsa míáhwe. Abehq náneq ka múguwahgui aniné né wanípípéq kéhrana wega anotahtaq éhnehéna mi pehgáriq ká súéhre. Mi pehgáriq ká suena anotah ka wenáwíq kéhma wene né wanípípéq kéhrana mi anotah kiotaiki ka íre tagéna pehipi nehre. Itega mi aní tahnsa míáhwe úwe.^q

²⁵Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Itega káhpukáq

^q 23.24 Mi pabéqmé éhwéh áwahewé mahraue kéhre. Mi aní tahnsanéq múguwahguéq pehgáriq sansá sehgieq kiotaiki sansámáí íre sehgiówe úwe.

páretahakáq pabeq paberotaq peh ábórapeq pabeq paberéq arupipeq íre pabeq paberowana peh náwíqkakaq mitaq kéhre. Mina onserah itene inonka pabeq paberowana itene irupipeqmé aebó íwíáhwe iteite iuwehbeh iwíáhwe peh mitaq kéhre. ²⁶Péhrasi keo, ite peh aura pira ké tahnsa móe. Káhpú arupipeq kawerue pabeq paberirataq mókake ábórapeqkákáq náwíq íre kanae úwe.

²⁷Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Wehuke maisaráhtáq mó kegá kaweraráhwana kaweq matábú kéhrana peh maisia máípípeq wehukene ayahnsankakaq kambaresa náneqkákáq kéhre. Ité mina tahnsa ké míáhwe. ²⁸Mó kegá ite tagéra, Kaweqtaq míáh ké wóe íwíáhowana peh itene irupipeq kopéráhpéq iwíáhákáq ahabábáq iwíáhákáq kéhre úwe.

²⁹Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Itene igaqnarénga Manikáne ehweh iraru ke subiq súówe. Subiq suera maisarówaq itega se maisarórabeq ebah mitaq pentabaráhwe. Kaweqtaq mía míauero ke maisarórabeq itega awahriraráhwe. ³⁰Itega mahraréq, Itene igaqnarénga míótaq ite moq míahwanaraq tahirímé sega Manikáne ehweh iraru ke subiq súótaq se íre subiq suahwána irino ewe. ³¹Itega mi ehwéh irareme Manikáne ehweh iraru ke subiq súó kene animárí múne ewe. ³²Sene animárí méq itene igaqnarénga áhwáro ahabábáq itega soruparowana anotah úkire. ³³Wehene animáríno, ite moq wehemarí móe. Manikánka ehweh aitená sainsuahna tanáhráq, Iraipéqsábé iuwahriehre éq, Tabanagoneheqmúne íwíáhoo? Írakaumo. Mi tanáhráq ite íre tabanagorahowe.

³⁴Minayabe teiníboq írátíáthro. Manikáne ehweh irare kereq ahtebea kéreq íwáhnoro kereq iteba eqmaq suaníe. Eqmaq suahnara iteba sirataq itega táhmaro subiq sueq mó tahmáro awankátaq táhpareq mó tahmáro itene momiwí nahtápéq sahtáté subiqmareq kaqsueq mó ke suwahpeqte mó ke suwahpeqtenué kaqsuagéhe. ³⁵Mirairataq kaweqtaq mía míaira ke subiq súéhra puana Manikánka kamah ainawire. Naho mío wehukéní Ábéri kaweqtaq mía míauwana subiq suowana pukúwe. Pérekíane ahninkáwá Sékáráíae. Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq titiré tahbé wahtotaq korabeq Sékáráía subiq súowana pukúwe. Téhwe Ábéri subiq suowara anehe áhnte mó ke subiq súowara sinehe Sékáráía subiq súówe. Moke mi ahabábáqmé iteba kagaire. ³⁶Teiníboq írátíáthro. Moke mi ahabábáq amahnága oga míáh kébá kagai puana minayabe kamah ainawire úwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeqte keyábé arutaboírú ehwehne.

(Árúka 13.34-35, 19.41-44)

³⁷Sísaga mó mahraréna, Sarúsarama suwahpeqte kéó, itensabé nirutaboíraitóge. Itega Manikáne ehweh iraru ke subiq sueq Manikánka

iteba eqmaro ke ebahnsatate subiq súowe. Kokórega wene áráhqmari arutaboirena ahwirinserah áhnte tanáhráq ite wahnahnue séhréh aiteyabe nuwahbehraqme itega ahqáho aintáhwe. ³⁸Írátíáhiro. Itega ahqáho aintáhnásábé Manikánka ite iuwena pokire. Iuwena poki puana iteruwahpeqme susa náh tahnsa kanae. ³⁹Teiníboq írátíáhiro. Mókake itega íné pehipi íre tagagehe. Ebeqme mahraréq, Itene Wahnahne áwírue si anínsábé iwíáh iwíáh atone éq anehe íné tagagehe úwe.

(Buk Song 118.26)

**Sísaga, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh íre
kaweraginawire ú ehwehne.
(Máhka 13.1-2; Áríka 21.5-6)**

24 ¹Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtáqté wíráipéqté tueyokúwaq ite we kérahwána kegá weba séq wensabé, Mah kawéq náhmárí tagáhno ewane. ²Ewanana wega itensabé, Amahnága itega moke mah kawéq náhmárimé aiq tahgahoo? Teiníboq írátíáhiro. Mi peréhnéhnia ébáhmárí miraue moráráq íre kagainae. Peh moke paentárara aruaneherawoe úwe.

**Sísaga, Anehe tanahráq íre kaweq sunúq sínawire ú ehwehne.
(Máhka 13.3-13; Áríka 21.7-19)**

³Óríwi sawéhrápéq Sísá tútuue míowaq ite we kérahwána kegá itebataq weba séq wensabé, Arega metaq irarénawe ahkake miraoneherabo? Mi tanáhráq itega ahtebanehboq mah marákó márákó parabagina inaraq arega kiwekinie inaraqmé aneq ábóraraginabo kasenowane.

⁴Kasenowanana Sísaga itensabé, Mi tanáhráqsábé mó kené péhe éhwéhnásábé aiq pútare aritéhboq auráq matawéq tagaríáhiro. ⁵Mi tanáhráq áhnte kegá mótaq mótarue néníwírue séra mahraréra, Manikánka wehuke merirena kaweritankeheéna peh morá ání omaq atena eqmaq auwankéhe. Ínéwé mi aní múge irarirataq áhnte kegá sene péhe éhwéhnásábé aiq pútare aritagéhe. ⁶Mi tanáhráq ebeho ehwéh ireq mó ebéhowe sóiriq ehwéh iragéhe. Íréhrataq íre áhreoro. Téhwe teiú náneq uméh ebeq sínana anehe tanahráqmé íre apubúue sinae. ⁷Mó kehinánseq mó kehinánseqka ebhoneherawoe. Mó wahnáhné awahrahreq mó wahnáhné awahrahreue ebhoneherawoe. Mitaq mahtaq ehwehranae. Máriinae. ⁸Moke minawarinká uwo uwoira tanáhráq áhwáranáe úwe.

⁹Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq mó kegá ite táhtoqme mó kegá subiq suageheéra meiqmera móitagéhe. Itega néne sánsá sehgió púara mah kehiná kéhínánká itensabé íre suwahbanáe. ¹⁰Mi tanáhráq áhnte kegá néne sánsá sinehepeq suera wensabé wensabé íre suwahbáhnaraq sene naruoba móruagéhe. ¹¹Mi tanáhráq áhnte kegá, Íné Manikáne

ehweh iraru aní múge éra péhenigehe. Péhe éhwéh irarirara áhnte kegá sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritagéhe. ¹²Miraue ahababáq sansanká anotah ukína puara áhnte kegá sirutaboire sansa suagéhe. ¹³Ite néne sánsá íre susa anehe tanahráqkákáq kawerue sehگیراتاқ Manikánka ite meirena oga mérapeq móitankéhe. ¹⁴Ebeqme Manikánka wahnah wahnahnirabeqte kaweq ehweh mah kehiná kéhínánká irageheéra síwáhnorirana anehemé anehe tanahráq sinkehe úwe.

Íre kaweq sunúq sínaraqsábé éhwéhne.
(*Máhka 13.14-23; Áruká 21.20-24*)

¹⁵Sísaga mó mahraréna, Naho Manikáne ehweh irarú ani Táníériga anotah íre kaweq naneq ábóraraginae teiuwe. (Daniel 11.31)

Anehe tanahráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhrabeq mi naneq ábóraraginaq tagagehe. Mah sehirá sáhnahwe tagah keo, iwíáhue tagahro. ¹⁶Mi tanáhráq Súría marákórápéq míéhrrataq sáwéhrapeq pehbeheráh pokoro. ¹⁷Mi tanáhráq máhpeq míéhrrataq itene ménsámehnsá kiweyaneheéq nahupeq kibekiyehboq pehbeheráh pokoro. ¹⁸Sotápéq míéhrrataq itene korósi koweyaneheéq itene nahtapeq kowekiyehboq pehbeheráh pokoro. ¹⁹Mi tanáhráq kía míéhra inínsónseq inahunah inínsónseqka íre pehbeheráh pokorahi puaq sensabé irutaboiroro. ²⁰Ahrena ahrena wehekáhtáqkákáq ah kariehínagakeakáq mi iré káwéq sunúq sínehboq púreroro. ²¹Mi tanáhráq anotah íre kaweq sunúq sinawire. Manikánka mah marákó marákó mirarotaqkákáq amahnágaákáq mína tahnsa sunúq íre kéhre. Mókake mó mína tahnsa sunúq íre sinae. ²²Íre sinae éna, Manikánka aiq iwíáhéna, Íné túbáh agonaraq mi sunúqká ómi mah kehiná kéhíná subiq suahráhire. Ómi subipáhraruehneho éna mi tanáhráq wahtonaraníe iwíáhúwe. Mira iwíáhúnsabe wega omaq sitéh kényábé arutaboiri puana mi tanáhráq wahtonaruankéhe úwe.

²³Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq mó kegá itensabé, Tagahro. Ite meirena kaweraintankeheéna Manikánka omaq ato anímé mahtaq míéhre irara mó kegá itensabé, Isebeq míéhre igehe. Sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritého. ²⁴Péhe éhwéh irare kegá séra mahraréra, Íné Manikánka omaq intárái aní múge ue seneherawoe. Mó péhe éhwéh irare kegá, Íné Manikáne ehweh iraru aní múge ue seneherawoe. Sirataq ótaq sansánkákáq anotah pagégé sánsánkákáq miraoneherawoe. Áhnte kegá sene ótaq sansá tagéra sensabé aiq pútare aritageheéra mi sansá miraigehe. Manikánka omaq sitéh kégá moq sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritageheéra miraigehe.

²⁵Moke teiú náneq mókake ábóraragínawire. ²⁶Ábóraragína puara mó kegá itensabé íné éhweh teiera, Abatapi míéhre irataq mitaq íre koragahro. Sega itensabé, Nahupeq míéhre irataq mi ehwehnsábé íre

aiq pútare arítáhiro. ²⁷Sokaesúéhtáq apubúue mibeqté téhragu mahbeqté téhraguinserah íné wehukení úku anínká apubúue tuinauge.

²⁸Pusa káné anonka kéhrabeq kúqnumarinká ínsínsíowe úwe.

Anehe íné wehukení úku anínká tuinauge ú ehwehne.

(Máhka 13.24-27; Áruká 21.25-28)

²⁹Sísaga mó mahraréna, Íre kaweq sunúq sótaikínaraq pópoqnah íre patahinae. Inokáhpeq íre íónitanae. Wehyoqmarí íópeqté meginae. Íópeqté págege naneqmarí moke kúrugúruinae. *(Aisaia 13.10, 34.4)*

³⁰Mi tanáhráq íné wehukení úku anínká tuinie onaraq íópeqté náneq ábóraragínara mah kehiná kéhínánká tagéra uwo uwo oneherawoe. Íné íópeqté piribirioyahnkakaq téhreh naneqkákáq págegeue írábúyápipeqté tuonara tagagehe. ³¹Túónagake pembíáhnka anotah ehwéhnínaraq Manikánka wene íópeqté ké eqmaq suankéhe. Eqmaq suahnaraq wega omaq sitéh ké moke mah marákó márákóípeqté mitaqté kéweriqme mahtaqté kéweriqme ue ue sigehe úwe.

Sísane ehweh íre parabagia peh ahriahri kagainawire i ehwéhne.

(Máhka 13.28-31; Áruká 21.29-33)

³²Sísaga mó mahraréna, Awankánsabe iwíáhue tagéq ahtebahro. Awanká ayahnawe anonkakaq kahnana ánáh aunínaraq itega iwíáhéq, Ópeq áhníborá sire aiq ahtebóne ewe. ³³Mina onserah moke teiú náneq ábóraragínaq tagéq íné túóna tanáhráq aiq wahtotarire. Íné onsaraq míéhre igehe. ³⁴Teiníboq írátíáhiro. Amahnága oga miáh kégá ómi pehipi íre pukigehe. Ebeqme moke teiú náneq ábóraragínaraq anehe pukigehe. ³⁵Íópeqkákáq mah marákó márákóákáq parabagínana néne ehwehmé íre parabagia peh ahriahri kagainawire úwe.

Sísa tuina tanáhráqmé ómiga íre iahtebóna ehwéhne.

(Máhka 13.32-37; Áruká 17.26-30,34-36)

³⁶Sísaga mó mahraréna, Íné túóna wehekáhnkákáq áhwahakáq ómiga íre ahtebahwe. Íópeqté kégá íre ahtebahwe. Íné Manikáne ahninkáwágá moq íre ahteboge. Peh morá Maniká Iteriboga webataq tagaríéhre. ³⁷Naho naho Nóah mío tanahráq wehukega ahbabárera miraunserah íné wehukení úku anínká tuinie onaraq mi tanáhráq oga míéhra kégá miraigehe. ³⁸Anotah waní pianáú tanahráq wehukega ahbabárera ahriahri miraunserahnéra táhutahuréra ábáhréra pahuiruwana Nóahga wene sípiipéq kibekúwana anotah ibónsúwana wání piowe. ³⁹Sega mi tanáhráqsábé íre ahtebowana wání pewe subipáhraruowara pukuwe. Sega mi tanáhráq íre ahtebonserah íné wehukení úku anínká túónagake míéhra kégá monseráhnigehe. ⁴⁰Mi tanáhráq téhraníté sotápéq arambehirataq mó aní tumerena mó aní auwankéhe. ⁴¹Téh initégá tópah karo karoirataq mó iní tumerena mó iní auwankéhe.

⁴²Íné itene Wahnah túóna tanáhráq íre tagaríáh púaq níwénunéq kawerue auráq matíáhro. ⁴³Anotah wehgá aebó ánínká sína tanáhráq ahtebehtaq tahirímé wega áwénunue wahnahnurawéna aebó ánínká kibekina ínaraq tagéna kaqsúéh irino. ⁴⁴Minayabe iwíáhue tagahro. Íné wehukení úku anínká ite íre iwíáhira tanáhráq kouwekinauge. Minayabe íwéh panantágínaq níwénunoro úwe.

**Kaweq arámbéhrí ánínseq íre kaweq arámbéhrí
ánínseqsábé pabeqme ehwéhne.
(Árúka 12.42-46)**

⁴⁵Sísaga mó mahraréna, Ahtebia ání tábúsoqme arámbéhrí anímé insebo? Wene wahnahnka mi anínsábé, Mó arámbéhrío ke wahnahnarito atena táhutahuq tanáhráq tópah nário atéhre. ⁴⁶Wene wahnahnka kouwekéna teawátái arámbéhrí tábúsoqme mirainsabé tagéna wene arambehri anínsábé, Kaweróne atankéhe. Kaweróne atéhnsábé arambehri aniné aru eyoyóinkehe. ⁴⁷Teiníboq írátíáhro. Wene arambehri anínká tábúsoqme arámbéhrí puana wene wahnahnka, Moke néne ménsámehnsátaq wahnahnúno atanae. ⁴⁸Ahbabáq arámbéhrí ánínká iwíáhéna, Néne wahnahnka íre apubúue kouwekinae iwíáhíre. ⁴⁹Mira iwíáhínsabé áwáhu arámbéhrío ke subiqmarena múguwahgu kereq táhutahuq néna píah naruq narurire. ⁵⁰Wega íre iwíáhue áwénunína tanáhráq wene wahnahnka séna mina tagéna ⁵¹anotahtaq kamah awena ahbabáq kopéráhpéro keba móatanae. Mitaqte kégá íbiséra uwo uwo oneherawoe úwe.

Inayáhnkú áhraríyábé pabeqme ehwéhne.

25 ¹Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq íopeq Manikánka wahnah wahnahnirabeqme teiú áhrarígáú tahnsane. Inayáhnkú áhrarígáúnká o menáhwé taganeheéra sene áráhmuwarí mewera pokurowe. ²Moberíáh áhrarígáúmé múguwahgu uowara mó mobériáh áhrarígáúmé peh ahtebia áhrarí míarowe. ³Múguwahgu áhrarígáúnká peh sene áráhmu mewera káráhsíniakáq íre merowe. ⁴Ahtebia áhrarígáúnká obenkisa káráhsíni ántéhíyánkákákáq áráhmuakáq mewera pokurowe. ⁵Pokurowana o menáhwé íre apubúue surainsabé mi áhrarígáú múkúqmahkuréra sugarowe. ⁶Inokáhnabubu mó anínká sawai sawaiéna, O menáhwénká áhnbórá sire. Seragahro uraire. ⁷Seragahro urairara moke mi áhrarígáúnká irigéra sene áráhmu keqmarówe. ⁸Múguwahgu áhrarígáúnká ahtebia áhrarígáúnsábé, Itene áráhmu puinkinaire. ⁹Káráhsíni náíéro uowara, Ahqáho. Itene káráhsíni íre awehraq kéhre. Káráhsíni paiqmaráh kébá kobaiqmáráhro urowe.

¹⁰Kobaiqmáráhro uowara múguwahgu áhrarígáúnká káráhsíni kobaiqmaraneheéra pokurowana o menáhwé aiq suraire. Wereq ahtebia áhrarígáúnsaq táhutahuroneheéra nahupeq kibekéra onsa paiqmatowe.

¹¹Onsa paiqmatowara anehe mó ahrárigáúnká sure o menáhwénsábé, Onsa siito urowana ¹²o menáhwénká sensabé, Ahqáho éna, Ite íre tagaríoge uraire. ¹³Mina uronserahniyehboq íné túóna wehekáhnkákáq áhwahakáq itega íre tagaríáh púaq kawerue níwénunoro úwe.

Móne átárirainsabé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 19.11-27)

¹⁴Sísaga mó mahraréna, Íné túónawe teiú wéhgá miraurainserahne. We anotah wahnáh ánínéna mó ke suwahpeq pokina uraitaq wene arambehri ke síáhrabéna móne átárigehééna síátáire. ¹⁵Sene sánsánsábé iwíáhue tagéna síátáire. Mó aní 5 táhúséni (5,000) Kína awena mó aní 2 táhúséni (2,000) Kína awena mó aní 1 táhúséni (1,000) Kína awena se suena pokuraire.

¹⁶Pokurairana 5 táhúséni Kína átárirai anínká apubúue mi monératé paiqmaq paiqmarurainsabé mó 5 táhúséni Kína meraire. ¹⁷Mira urainserah 2 táhúséni Kína átárirai anínká mi monératé paiqmaq paiqmarurainsabé mó 2 táhúséni Kína meraire. ¹⁸Merairana 1 táhúséni Kína átárirai anínká wene wahnahne móne mewena marakó ubuqme mi moné maisawe kopéq sutaire.

¹⁹Íre wahto tanahráq parabagurairana sene wahnahnka kouwekéna sega átáriaro moné kaweraranieéna síáhraburaire. ²⁰Síáhraburairana 5 táhúséni Kína merai anínká átárirai monéákákq mó 5 táhúséni Kínaakákq mewena sure wene wahnahnsabé, Arene 5 táhúséni Kína átáriómé mi monératé paiqmaq paiqmaruraunsabé mó 5 táhúséni Kína matíoge urairana ²¹wene wahnahnka wensabé, Kaweróne. Arewe kawerue tábúsoqme arámbéhríóna aní móne. Arega pehgáriq naneq tábúsoq marahnayabé, Áhntetaq wahnahnúno ataníe. Arereq ínéreq moráráq iwíáh iwíáhoyehe uraire.

²²Urairana 2 táhúséni Kína merai anínká átárirai monéákákq mó 2 táhúséni Kínaakákq mewena sure wene wahnahnsabé, Arene 2 táhúséni Kína átáriómé mi monératé paiqmaq paiqmaruraunsabé mó 2 táhúséni Kína matíoge urairana ²³wene wahnahnka wensabé, Kaweróne. Arewe kawerue tábúsoqme arambehrióna aní móne. Arega pehgáriq naneq tábúsoq marahnayabé áhntetaq wahnahnúno ataníe. Arereq ínéreq moráráq iwíáh iwíáhoyehe uraire.

²⁴Urairana 1 táhúséni (1,000) Kína merai anínká sinehe sure wene wahnahnsabé, Arewe págege wahnáh ání móne. Íre arega uqmarahna naneq mewe meweóne. Íre arega suitabarahna naneq mewe meweóne. ²⁵Arene sánsá tagaríó púana arene mónewe marakó ubuqme maisawe kopéq sutaage. Umah. Arega níátóna moné meyo uraire.

²⁶Meyo urairana wene wahnahnka wensabé, Íre kaweróne. Arewe taoraho íre kaweq arámbéhríóna aní móne. Arega ínénsabe, Íre arega

uqmarahna naneq mewe meweóne. Íre arega suitabarahna naneq mewe meweóne eno? ²⁷Néne sánsá tagariahna puah aneqsabé néne íntárlarona moné pénkiipéq íre matono? Mirauronaraq tahirímé kouwekutaq mi monéákáq pénkíraq wahnahno kegá áwíra monéákáq náiena irino uraire.

²⁸Mi wahnáhnká wene arambehri keyábé, 1 táhúséni (1,000) Kína matíéh áníné móne moke mewe 10 táhúséni (10,000) Kína matíéh ání náwéro. ²⁹Áhnite matíéh ání mónkakáq awenana íregárita q matiankehe. Tabonah aniné matíéh náneq meyaníe. ³⁰Mah taoráhó árámbehrí ánímé táhtoqme máhpeq sunkíkírirabeq átáhro. Mitaq moke míáh kegá íbiséra uwo uwo oneherawoe úwe.

Wehukení úku anínká mókake wehuke sainsue ehwehne.

³¹Sísaga mó mahraréna, Ínéga wehukení úku anínká téhreh naneqkákáq íópeqté kéreq túónaraq wahnahnérapeq tútuue págegeue wahnahninie. ³²Tútuue wahnahnónaraq moke mah kehiná kéhíná niuranabiahtapeq seiriwe míagehe. Iriwe míéhrrataq sainsuqme téhtaré túfíná araníe. Ménkámehnkáne abowágá wene ka saraqme sipisípiq mó tuiná arena mémewe mó tuiná áréhnserah mah kehiná kéhíná mina tahnsanue saraqmaraníe. ³³Sipisípiq wene ayah púpeq mó tuiná arena mémewe ayahnapeq mó tuiná áréhnserah mah kehiná kéhíná mina tahnsanue saraqmaraníe. ³⁴Saraqmarena íné anotah Wahnáh anínká niyah púpeq míéhra keyábé, Nániboga kawerowe aitéh kéó, wega wahnah wahnahnirabeq kaweq matábúrápéq sewíáhro. Mah marákó marákó íre mirarotaq ite míageheéna mah matábú kawerarowe. ³⁵Íné nirupibiuraitaq itega kirabo aintárówe. Íné tahbobóuraitaq itega wání náníátówe. Íné wáhnaupéqté ání míarautaq itene nahtapeq mehweh aintárówe. ³⁶Íné ninerineré naneq íre káráitaq itega náníátówe. Íné nuwahreuraudaq itega soberurowe. Íné karábúsiipéq míarautaq itega íné seragarowe teiníe.

³⁷Mina kaweqtaq míéhra kegá ínénsabe, Itene Wahnahno, are arupibiuraitaq árahtaq kirabourauo? Are tahbobóuraitaq árahtaq wání náwátáuno? ³⁸Are wáhnaupéqté ání míaronaraq itene nahtapeq árahtaq mehweh atáráuno? Are aneraneré naneq íre káráitaq árahtaq náwátáuno? ³⁹Are awahreuronaraq itega árahtaq soberurauno? Are karábúsiipéq míaronaraq itega árahtaq koragarauno éq kasenigehe.

⁴⁰Kasenirakake íné anotah Wahnáh anínká mahrarinie. Teiníboq írátíáhro. Itega nánuwahrah aní pehgáriq aní mina tahnsa atárótaq itega íné moq mina tahnsa aintárówe inie úwe.

⁴¹Sísaga mó mahraréna, Anehe tanahráq ínéga niyahnapeq míéhra keyábé, Nániboga íre kawerowe aitéh kéó, íné nueq ahriahri teh íráipéq kowíáhro. Owainawanseq we kéráh íópeqté kéreq mitaq míageheéna Manikánka mi irá parearowe. Mitaq kowíáhro. ⁴²Íné nirupibiuraitaq

itega íre kirabo aintárowe. Íné tahbobóuraitaq itega wání íre náníátówe. ⁴³Íné wáhnaupéqté ání míarautaq itene nahtapeq íre mehweh aintárowe. Íné inerineré náneq íre káráitaaq itega íre náníátówe. Íné nuwahreurautaq itega íre soberurowe. Íné karábúsiipéq míarautaq itega íné íre seragarowe inie. ⁴⁴Sega ínénsabe, Itene Wahnahno, are arupibiuraitaqmé tahbobóuraitaqmé wáhnaupéqté ání míaronaraqmé aneraneré naneq tabonahuronaraqmé awahreuronaraqmé karábúsiipéq míaronaraqmé itega are tagéq árahtaq íre séhréh atáráuno éra kasenigehe. ⁴⁵Kasenirakake íné Wahnah anínká mahrarinie. Teiníboq írátíáhiro. Itega nánuwahrah aní pehgáriq anínsábé ahqáho atárotaq itega íné moq ahqáho aintárowe terinie. ⁴⁶Terienara mi kegá ahriahri teh iráipéq pokirara kaweqtaq miáh kegá oga mérapeq awaq miagéhe úwe.

Wahnah kegá Sísá subiq suaneheéra moráenu ehwéhne.

(Máhka 14.1-2; Áruká 22.1-2; Sóni 11.45-53)

26 ¹Sísaga moke mah ehwéh síwáhnoraruena ite we kérahwána keyábé, ²Téhtaré wéhékáh sótaikúwana apahtároráq sótaikú iahreráq ko tánáhráq^r sine. Minayabe ahtebahwe. Mi tanáhráq íné wehukení úku aní awankátaq táhparageheéra móintagéhe úwe.

³Mi tanáhráq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka wahnah aní wenáwíq Káiyápásane nahtapeq momiwúwe. Káiyápásawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne. ⁴Mi kegá sío síoéra, Sísawe árahue epéq táhtoqme mósubiq suanéhnkono íwíáhuwe. ⁵Mira íwíáhéra, Áhnte wehekéqká táhutahurirataq ehwehéra tobehiehboq Sísá pehraganehe uwe.

Peh morá ínínká Sísane ayahqnopeq wéri abaq ato ehwéhne.

(Máhka 14.3-9; Sóni 12.1-8)

⁶Pétáni suwahpeqte ání Sáimóniwe anotah nao wagú anine. Minayabe mó kegá, Náonkakaq Sáimónie ue wéhuwehu áwirátówe. Sísaga Pétáni suwahpeq ména mi aníné nahtapeq ⁷táhutahurúwana peh morá ínínká áhnte moné tahnsa wéri ano antéhyá mewe sure Sísane ayahqnotaq antiatowe. ⁸Antiatowara ite Sísá kérahwána kegá mina tagéq abiahsanéq iteite náhenéq, Aneqsabé pehipi antiatehro? ⁹Íre pehipi antiatéhtáq tahirímé mi werí paiqme áhnte moné mewena tabonah ke nárí irino ewane.

¹⁰Ewanana Sísaga itene ehweh irena itensabé, Aneqsabé mi inínsábé awehgu ataho? Wegá mira aintéh sánsámé kaweq sansáne. ¹¹Tabonah kewe ahriahri iteba mía míowe. Ínéwé ahriahri iteba íre mía míainie.

^r 26.2 Sótaikú siahreráq ko tanáhráqsábé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé “Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne” ue kéhrabeq tagáhnno.

¹²Íné maisarageheéna mi inínká ninonkataq wéri anti aintena kaweraintéhre. ¹³Teiníboq írátíáhiro. Kaweq ehwéh mah marákó marákó teri terinirataq wega amahnága mirai naneq ehwehnikákáq terigéhe. Terírataq íréhra kegá wéri abaq intéh íninsábé iwíáhigehé úwe.

Súrásaga wahnah keyábé, Ite meiqmena Sísaba móitaníe ú ehwehne.
(*Máhka 14.10-11; Áruká 22.3-6*)

¹⁴Ite Sísá kérahwána ke airápété téhraníté míahwane. Itebaté ání wenáwíqtare Súrása Ísikáriótie. Wega Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritáh kébá pokue ¹⁵sensabé, Sísá iteba méáúwáhnaraqmé aneq nánianéhbo úwara wega mirainkeheéra sega 30 ebáh móné we náuúwe.^s ¹⁶Náuúwana wega se Sísaba móríte tanahráqsábé iwíáhue kabarúwe.

Sísareq we kéro kereqka moráráq táhutahuru ehwéhne.
(*Máhka 14.12-21; Áruká 22.7-14, 21-23; Sóni 13.21-30*)

¹⁷Íre múi páréti né tanahráq súwe. Mi tanahráq ebeqte wéhékáh ite we kérahwána kegá Sísaba séq wensabé, Sótaikú tanahráq iahreraq kéh táhútáhúq nankehboq eheq kogaweratanéhnkono ue kasenowane. ¹⁸Kasenowanana wega peh morá áninsábé iwíáhéna itensabé, Sarúsarama suwahpeq teiátáu anípá pokue wensabé, Íwáhnori anínká mahraréna, Íné tanahráq aiq sire. Ínéreq íné séniráh kéreqka arene nahtapeq sótaikú tanahráq iahreraq kéh táhútáhúq nanehe ire koreawéro úwe. ¹⁹Koreawéro úwaq itega mi ehwéh sehgieq mitaq sótaikú tanahráq iahreraq ko tahutáhúq kawerarahwáne.

²⁰Íó tupekútaq Sísareq ite airápété téhraníté we kérahwána kereqka tútuue táhutahurowane. ²¹Táhutahurowanaraq Sísaga itensabé, Teiníboq írátíáhiro. Ite míáhrabeqte ánínká néne naruo kowerirankéhe úwaq ²²ite we kérahwána kegá ireq irupipeq umeh agúwe. Umeh agúwaq ite morání moránínkáue Sísansabé, Néne Wahnahno, arega ínénsabe irareno ue kasenowane. ²³Kasenowanana Sísaga itensabé, Ínéreq moráráq páréti wahba parétáhípeq pámbáhúya anínká néne naruo kowerirankéhe. ²⁴Kowerirahnararaq Manikáne ehwehna aiq irarinserah íné wehukení úku aní pukinie. Néne naruo kowerirahna aní anotahtaq kamah awinawire. Wenanoga we íre maqmiotaq tahirímé aiq kaweri irino úwana ²⁵Súrása Sísane naruo koweriranaú anínká wensabé, Íwáhnoraníno, arega ínénsabe irareno úwana Sísaga wensabé, Arerega aiq iraréne úwe.

Sísaga párétiakáq sera ano ko kahpúákáq náriu ehwéhne.
(*Máhka 14.22-26; Áruká 22.15-20, 1 Kórína 11.23-25*)

²⁶Itega táhutahurowanaraq Sísaga páréti mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme ite we kérahwána ke náiena itensabé, Mahnawé

^s 26.15 Mi 30 ebáh mónéwé árahue monébómo. Itega íre tagarione. Wehukega iwíáhéra ákáhtaq áhnte monéé íwíáhowe.

niwaq mire. Nahro úwaq nahwane. ²⁷Nahwanana náhníaq sera ano ko kahpú mewena Manikánsabe kaweróne atena náiena itensabé, Itega ómiga moke nahro. ²⁸Néne korahq mire. Néne korahq tuinaga itereq áhnte mó kereq Manikánka insahwé aitena itene ahababáq kaweraitankéhe. ²⁹Teiníboq írátíáhro. Náhníaq sera ano mahtaq mó íre nanie. Mókake Nániboga wahnah wahnahnirabeq itereq o será ano nanehe úwe.

³⁰Itega Manikánsabe iwíáh íwíáh igonkónéq máhpeq tueyokéq Óríwi sawéhrápéq pokowane.

Sísaga Pítansabé, Íné nuwaniewóne ú ehwehne.
(*Máhka 14.27-31; Áruka 22.31-34; Sóni 13.36-38*)

³¹Sísaga itensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna,

Ínéga sipisípiq Wahnáh subiq súáhnaraqmé moke sipisípiqmarínká
kobeq séberigehe. (*Sekaraia 13.7*)

Mi ehwéhnká irarinserah ibora ínókáhpéq ite ómiga íné nueq kobeq séberigehe. ³²Manikánka íné oganúq intahnaraq Kehrari marákórápéq ebeq konaq inehe sigewe úwe. ³³Úwana Pítaga Sísansabé, Ómiga are áúwéhraqmé ínéga íre auwanauge úwana ³⁴Sísaga wensabé, Teawiníboq írátíahno. Ibora ínókáhpéq kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríoge apahtárórác irariniewóne úwe. ³⁵Úwana Pítaga wensabé, Mó kegá arereq ínereq iubi q íúwéhraqmé ínéga, Are aiq tagaríoge atanauge úwaq moke ite Sísá kérahwána kegá Pítaga irarú serahnowane.

Sísaga Késémáni matábúráq kobúrerú ehwehne.
(*Máhka 14.32-42; Áruka 22.39-46*)

³⁶Sísareq ite we kérahwána kereqka mitaq sueq Késémáni matábúráq pokowane. Sísaga itensabé, Ite mahtaq tútuue míehrana íné móbeq kobúrerono éna ³⁷Pítareq Sébérine ahninkáwárárereq móbeq mórítowe. Mórítene wene arupipeq anotah uméhue págege agúwana ³⁸wega sensabé, Nirupipeq anotah uméhinka pukorahuge. Mahtaq tótuqméq tagaríáhro éna ³⁹se suena wahtotaq móbeq pokéna marakóraq káuqmunue ména púrerúwe. Púrerue mahraréna, Nániboo, are awahbáhnaraqmé nirupipeq umehi naneq menuwahráhone. Íre íné nuwahbeh sansá peh are awahbeh sansánúno ue púrerúwe.

⁴⁰Púreraruena we kéro anitóbá kouwekúwara sugówana tagówe. Wega Pítarehyabe, Pehgáriq tanáhrác árahinsabé íre tótuqméq tagariaho?

⁴¹Iteiyuwanka kaweq sansánsabé suwahbehre. Peh itene inonka mareqmareréq íre miraorahowe. Owainawanka ahababáq aitehnehboq tótuqméq púreroro úwe.

⁴²Púreroro éna mónkakác se suena kobúrerúwe. Púreréna mahraréna, Nániboo, nirupipeq umehi naneq íre menuwahnayabé are awahbeh sansá sehginie úwe.

⁴³We kéro anitóbá mó kouwekúwara anotah mukúq máhkúru puara se peh sugówe. Sugówana tagéna ⁴⁴Sísaga mónkakáq suena pokue apahtároráq monseráhnue púrerúwe.

⁴⁵Púreraruena seba kouwekúwara sensabé, Ite peh ahrenaneheéq sugaho? Írátíáhiro. Íné wehukení úku anípá ahbabáq ke kowerire tanahráq aiq sire.

⁴⁶Pokonehboq irigoro. Tagahro. Néne naruo koweriréh ánínká aiq sire úwe.

Súrásaga Sísane naruo koweriro ehwéhne.

(Máhka 14.43-50; Árúka 22.47-53; Sóni 18.3-12)

⁴⁷Sísaga ehwehnútaq Súrása we kéro anínká súwe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka áhnte mó ke eqmaq súowara sega pokamarinkákáq sahmárinkákáq Súrásareq moráráq suwe. ⁴⁸Seneherautaq koweriro anínká su ke teriena, Ínéga nánkóqnahna anímé Sísá wire. We táhtoráhiro úwe.

⁴⁹Minayabe Súrásaga Sísaba apubúue séna wensabé, Íwáhnoraníno, aiq míahno éna nánkóqnowe. ⁵⁰Nánkóqnowana Sísaga wensabé, Néne iyahnabo aníno, arega mirainie íwíáhóna naneq apubúue miraúno úwara werek su kegá Sísá ambubue táhtotíówe.

⁵¹Táhtotíówana Sísareq mío anínká wene poka mewena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh áníné arambehri aní apiwe wene ahre kiraq auwowe. ⁵²Kiraq auwowana Sísaga wensabé, Arene poka sabiruo. Itega ebeho naneq mewe ebehirataq mó kegá mi naneqtaté iubiq suagéhe.

⁵³Nánibonsabé, Séhréh ainto teawútáq tahirímé séhréh aintanieéna áhnte íopeqté ké ínéba eqmaq súéh irino. Minayabe íre ahtebaho?

⁵⁴Ínéga mina tahnsanutaq tahirímé íné pukonayabé Manikáne ehwehnka árahue aiq pútaragi iripo úwe.

⁵⁵Sísaga weba su keyábé mahraréna, Aneqsabé aebó aní táhtoráhnserah pokankakaq sahnkákáq íné meniraneheéq seo? Mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq tútuue íwáhnorurautaq mi tanáhráq itega íné íre táhtotiarowe.

⁵⁶Manikáne ehweh iraru kegá sehiranu ehwéh aiq pútaraginkeheéq miraowe úwaq ite we kérahwána kegá Sísá auweq pehbeheráh pokowane.

Wahnah kegá Sísá ehweh ató ehwehne.

(Máhka 14.53-65; Árúka 22.54-55,63-71; Sóni 18.13-14,19-24)

⁵⁷Mi tanáhráq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahme wenáwíq Káiyápásae. Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka Káiyápásane nahtapeq momiwúwe míówe. Momiwúwe míówara Sísá táhtoró kega we meqmera Káiyápásane nahtapeq móátówe.

⁵⁸Se mótaq we mótarue Pítaga sinehe kaqme kure nahnoerápéqté mátábúráq párísiwarí máhpeq tútuue míórabeq kéna sega Sísá aneronehrabomo éna taganieéna tútuue míowe.

⁵⁹Sísa subiq suaneheéra Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq moke mó kaunsírí kéreqka Sísansabé péhe éhwéh atéhra keyábé kabaruwe. ⁶⁰Kabaruwara áhnte kegá iriwe méra péhe éhwéh teríuwe. Segá teríu ahbábáq Sísa íre subiq suahráhu ahbábáre. Sinehe mó anítégá iriwe méra mahraréra, ⁶¹Mah anímé aiq mahraréna, Ínéga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh sokoruqme apahtáro wéhékáh mó pearahráhuge uraire uye.

⁶²Uyana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka iriwe ména Sísansabé, Mi anítégá iraréya ehwéhmé arega íre terieráhono? Sene ehweh aiq pútaq ehwéhpó úwana ⁶³Sísaga íre iraria peh ehiya míowe. Peh ehiya míowana wega Sísansabé, Maniká oga mía míai anínká tagaríéhtáq pahsuqme teio. Manikánka ite Asiu ke meirena kaweraitankeheéna peh morá ání omaq atowe. Arewe mi anípo? Arewe Manikáne ahninkáwábo? Pahsuqme teio úwana ⁶⁴Sísaga wensabé, Arega aiq iraréne. Teiníboq írátíáhro. Íné wehukení úku aní Manikáne ayah púpeq tútuue ména íopeq írábúyápipeqté tuonaq tagagehe úwe. ⁶⁵Úwana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka mi ehwéh irotaq abiahnsanú púana wene korósi subansuena mahraréna, Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhre. Minayabe mó keyábé móme íre kasenoro. Ahqáho. Wegá Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhraq íráhwe. ⁶⁶Minayabe aneratanéhnkono úwara sega wensabé, Wegá ahbabáq ehweh aiq irari puaq subiq suo atanéhe uwe. ⁶⁷Táhmáro kegá Sísané auranabiah tehqni atera siyahtate subiqmárówe. Táhmáro míó kega we siyahpóra subera wensabé, ⁶⁸Are Manikánka omaq ato aníninaraqmé are subiqmaréh aní insebo? Teio uwe.

Pítaga, Sísa íre tagaríóge ú ehwehne.

(Máhka 14.66-72; Áruká 22.56-62; Sóni 18.15-18,25-27)

⁶⁹Pítawe máhpeq mátaburapeq tútuue míowana arambehri ahrárigá weba séna wensabé, Are Kehrari marákórápéqté aní Sísareq miarone úwe. ⁷⁰Sísareq miarone úwana ómiga írátítótaq Pítaga ahqáho atena mi ahráryábé, Arega iraréna ehwéhmé íre ahteboge éna ⁷¹mitaq suena ogesáh ogesáhraq kowíowe.

Kowíowana mó arámbéhrí áhrárigá we tagéna wereq míó keyabé, Mah anímé Sísa Néhsara suwahpeqte anínseq miaraire úwe. ⁷²Úwana Pítaga mó ahqáho atena, Pópoqnahga tagaríéhtáq aiq pútariahnsanuge éna, Arega iraréna anímé íre tagaríóge úwe.

⁷³Mótaq tahnsa mitaq míó kega Pítaba séra wensabé, Arereq wereqne ehweh peh morá éhwéh púah are wenawahrah aní móne uwana ⁷⁴Pítaga ehbonéna mahraréna, Pópoqnahga tagaríéhtáq itega irare anímé íné íre tagaríóge. Ínéga péhe éhwéh teawénaraqmé Manikánka íné nubiq suankéhe úwana kokórega ehwehnúwe.

⁷⁵Kokórega ehwehnúwana Sísaga teawu ehwéh Píta ahrreraq konsabe iwíáhúwe. Mi ehwehnúmé, Kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríoge apahtárórátq irariniewóne úwe. Kokórega ehwehnútaq Pítaga mi ehwéh iwíáhéna máhpeq tueagéna anotahtaq ibisówe.

Sísa meqmera Páhirátiba móátó ehwehne.
(*Máhka 15.1; Áríka 23.1-2; Sóni 18.28-32*)

27 ¹Ahbiahipeq moke Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené abowah wehreqka Sísa subiq súéhra ehwéh sío síóera ²wene ayahnkaratátq nágáqtate táhru táhrue meqmera anotah wahnáh áni Páhirátiba móátówe.

Súrása párikirio ehwéhne.
(*Eqmaro 1.18-19*)

³Súrása Sísave naruo koweriro anínká mina tagéna, Íre kaweruraige iwíáhéna wega meyo moné, 30 ebáh móné mewena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq abowah wehreqpa sure sensabé, ⁴Kaweqtaq mía míai aní ahbabáratewóge úwe. Úwara sega wensabé, Íre itereq wehgaq míre. Arerene wíre uwana ⁵Súrásaga mi moné Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq móruparuena tueyokue wewe móbárikiriowe.

⁶Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá mi moné mewera mahraréra, Mah monéwé wehukení subiq sueyabe móné púaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté mónéákáq moraráq íre maranéhe uwe. ⁷Sega sío síóera wáhnaupéqté ké maisaraneheéra téh marakóráté párétah mirao marákó mi monéráté paiqmarówe. ⁸Sega paiqmárónsabe wehukega mi marákóyábé Korahq Marákóe ue áwirarówe. Amahnágaákáq mi awíq peh kéhre. ⁹Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Sérémáíaga naho mahraréna,

Ísara kegá wehukení paiqmaraneheéra 30 ebáh móné omaq matowe. ¹⁰Maniká néne Wahnahnka tenínserah sega mi monéráté téh marakóráté párétah mirao marákó paiqmárahwe úwe
(*Jeremaia 11.12-13*)

Páhirátiga Sísansabé kasenú ehwehne.
(*Máhka 15.2-5; Áríka 23.3-5; Sóni 18.33-38*)

¹¹Sega Sísa anotah wahnáh áni Páhirátiba móátówana wega wensabé kasenéna, Arewe Asiu kené Wahnahpo úwe. Úwana Sísaga wensabé, Arega aiq iraréne úwe. ¹²Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené abowah wehreqka Sísa ehweh atówana sene ehweh íre ayahqmarena peh ehiya míowe. ¹³Peh ehiya míowana Páhirátiga wensabé, Sega ehweh atáh éhwéhmé íre irahno úwana ¹⁴Sísaga Páhirátine ehweh moq íre ayahqme teawuwe. Íre ayahqme teawunsabe Páhirátiga áhtenéna iwíáh kikirúwe.

Páhirátiga, Sísá awankátaq táhparáthro ú ehwehne.

(Máhka 15.6-15; Árúka 23.13-25; Sóni 18.38–19.16)

¹⁵ Anotah tahutáhúro tanáhráq mó opéq mó opérué karábúsiipéqté ání Asiu kegá pugeqio teawú ani Páhirátiga pugesuaq pugesarúwe. ¹⁶ Mi tanáhráq ahabábq ani wenáwíq Párehba karábúsiipéq míowe. ¹⁷ Áhnte Asiu kegá Páhirátiba suwana wega sensabé, Párehba pugeq auwanínkono? Sísá Manikánka omaq atena eqmaréhre e aní pugeq auwanínkono? Inse pugeq auwanínkono kasenúwe. ¹⁸ Kasenána iwíáhéna, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá, Sísaga ite kiotaikíneho éra abiahnsa atáh púara ínéba meqme sewe íwíáhúwe. Mira íwíáhú púana wega sensabé, Inse pugeq auwanínkono úwe.

¹⁹ Páhirátiga kotiorabeq wahnahnúwana wene ahrega ehweh eqmarena mahraréna, Asiu kegá ehweh atáh ánínsábé inokáhpeq áónáhéna nirupipeq áhnte uméhirana tagoge. Minayabe mina kaweqtaq mía míai aní pehragato úwe.

²⁰ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené abowah wehreqka mío keyabé pagu pagunéra, Mah ehwéh Páhiráti koreawéro. Wensabé teaweq, Párehba pugeq auwe Sísá subiq suo ue koreawéro éra pagu pagunuwara mío kega, Párehba pugeq auwo uwe. ²¹ Uwana Páhirátiga mónkakáq sensabé, Mah anité inse pugeq auwanínkono úwara ómiga, Párehba pugeqio uwana ²² Páhirátiga sensabé, Sísá Manikánka eqmaréhre e anímé aneratanínkono úwe. Aneratanínkono úwara sega wensabé, Awankátaq táhpawe subiq suo uwana ²³ Páhirátiga sensabé, Aneqsabébo? We aneq ahabáriro úwara sega ehweh kikiréra, Awankátaq táhpawe subiq suo uwe.

²⁴ Uwana Páhirátiga iwíáhéna, Mahtaq míáh kégá néne ehweh íre irah púana anotah tobéhiyehboq túbáh aginie. Túbáh aginie éna wehukega tagaríótaq wání antehya mewe wene ayahnkara pabeq paberúwe. Pabeq paberaruena sensabé, Tagaríáthro. Mah aní subiq sue íwíáh íre néne peh iteitene iwíáh wíre úwe. ²⁵ Úwara moke mío kega mahraréra, We subiq súéhranka itereq itene animárínseq kamah ainawire uwe. ²⁶ Minayabe Páhirátiga Párehba pugeq auwena Sísá áréti sahtáté subóro aritena sóntía kegá awankátaq táhpawe subiq suagehéna siuwe.

Sóntía kegá Sísansabé awiréh ató ehwehne.

(Máhka 15.16-20; Sóni 19.2-3)

²⁷ Páhirátine sóntía kegá Sísá meqmera wahnah anínká ehwehúrabeq kibekue móatera ómi mó sóntía ké síáhrabuware Sísaba momiwíuríowe. ²⁸ Momiwíéra moke wene korósi ugurú auwera peh morá tautáug korósi abaq atera ²⁹ ógaratáté keborarera wene ayahqnotaq suki atówe. Suki atera wiahnókara wene ayah púpeq atera wene auranabiahtapeq

sirehunseraraq méra wensabé péhepehe iwíáh iwíáh atera awiréh atówe. Awiréh atera wensabé, Aiq miahno? Arewe Asiu kené Wahnah mone^t éra ³⁰tehqni atera wiahno sahtáté ayahqnotaq subiqmarera ³¹awiréh atówe. Awiréh atera abaq ató korósi akai auwera wewene korósi suki atera awankátaq táhparaneheéra meqmera pokuwe.

Sísa awankátaq níriraté táhparó ehwehne.

(Máhka 15.21-32; Áruka 23.26-43; Sóni 19.17-27)

³²Sóntía kegá Sísa meqmera awankátaq táhparanehera urabeq pokue Sáiríni marákórápéqté áni wenáwíq Sáimóni piehgiútaq saiqnatera, Sísa táhparéhra awánkámé abaqme kúno atónsabe abaq mena kúwe. ³³Sega pokue Kógóta sawéhrápéq kíuwe. Mi sawéh áwíqmé áwahewé wehukeni ayahqno tánúnsutapére. ³⁴Mitaq sega íre érorahi kítabel maráhsíni mewera náhniáq sera anopipéq sombirahue Sísa nánwúwana nawe tagéna ahqáho éna íre nówe. ³⁵Íre nówara sega we meqmera awankátaq níriraté wene ayahnkaratáq subiqmaq aigárátáq subiqmarue táhparera awanká pankeqme marakóipeq pearówe. Pearera, Wene korósi insega meyanabomo éra saraq mianeheéra káhsie saraqme meyówe. ³⁶Saraqme mewera tútuue méra Sísa awahnkanuwe. ³⁷Ehweh átó ehweh kanehraq sehiranúwara wene ayahqno abobórahpeq awankátaq táhparówe. Mi sehiránká mahraréna,

Mah anímé Sísa Asiu kené Wahnahne úwe.

³⁸Sísa awankátaq táhparóabeq aebó ánité moq awankátareráq níri pewe táhparéra pankeqme ayehré ayehré pearówe. ³⁹Pearówara mitaq sótaiku kegá Sísa tagéra awiréh atera sinuo kóbiq kóbiréra wensabé íre kaweq ehwéh atówe. ⁴⁰Íre kaweq ehwéh atera mahraréra, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh sokoruqme apahtáróraraq mó pearahráhóna aníno, arere séhréhúno. Oga míankehboq marakóipeq tueagúno. Arewe aiq pútaq Manikáne ahninkáwá inaraqmé maraipéq tueagúno éra awiréh atówe. ⁴¹Awiréh atówara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka Sísansabé moq awiréh atówe. ⁴²Awiréh atera mahraréra, Wega mó ke kaweraritena peh wewe íre kawerorahire. Wega, Íné Asiu kené Wahnah muge iwíáhíre. Wega marakóipeq tueagínaq tagéq wensabé aiq pútare atanéhe. ⁴³Wega, Íné Manikáne ahninkáwá úge éna Manikánka séhréh aintankéhe iwíáhíre. Manikánka wensabé arutaboirínaraq seséhréh atanae éra awiréh atówe. ⁴⁴Aebó ánité awankátaq táhparó anitégá moq íre kaweq ehwéhnéra Sísansabé awiréh atówe.

^t 27.29 Anotah wahnáh ánínká aneranerinserah Sísa aneraneratówe. Mi tanáhráq anotah wahnáh kegá tautáúq korósi sukiera wahnah ayáhúq sukiera sene síhraq tútuue méra wiahno kara tahnsa náneq siyah púpeq táhtotawéra wahnahnowe.

Sísa pukú ehwehne.

(Máhka 15.33-41; Áruká 23.44-49; Sóni 19.28-30)

⁴⁵Wéhékáhnabubu moke mah marákó marákó sunkíkíragúwana ío tunsorerutaqkákáq peh sunkíkíratiowe.^u ⁴⁶Tunsorerutaq Sísağa wewene ehwehtağ Wenabonsabé anotahtağ mahraréna, Írói, Írói, tahmah sabáhtahnie úwe. Mi ehwehnúmé, Nániboo, Nániboo, aneqsabé íné nuwahno úwe. ⁴⁷Úwara táhmaro iriwe mió kega irera mahraréna, Éráisansabé áhrabire uwe. ⁴⁸Mibeqté ánínká pehbeheráh sehenáh tahnsa náneq mewena kítabeh nah naneqqípéğ pámbáhue sehikaratáğ maqme pankeqme Sísağa píbirá nankeheéna awuwe. ⁴⁹Awutağ mó kegá, Peh áwé tagahro éra, Éráisaga segaweratanabiramo. Taganeheqmúne uwana wenawa kiyokúwana ⁵⁰Sísağa mónkakákáğ anotahtağ ehwehnéna wenawa Maniká awena putiowe.

⁵¹Putiotağ Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté páráhnekéğ tahnsa ónsá senahpeqté subame tunse téhtaré úkúwe. Téhtaré úkúwana márúúwana ebahmarí parebare agúwe. ⁵²Parebare agúwana maisaró oná sigúwe. Sigúwana Manikánsabe aiğ pútare atera puku weh áhréné sinonka Manikánka iriritena oganúğ sitowe. ⁵³Maisiapípéqté kie irigéra anehe Sísa oganúkútağ mi kegá Sarúsarama suwahpeğ pokuwara áhnte mó kegá tagowe.

⁵⁴Márúúwara sóntía kereğ sene kíápéténireqka minaakağ moke mó naneqmarínkákákáğ tagéra anotah ahréera mahraréna, Mah anímé aiğ pútağ Manikáne ahninkáwá wíre uwe.

⁵⁵Sísa íre putiotağ Kehrari marákórápéğ suena pokútağ áhnte mó inínsónká we séhréh ataneheéra kérowe. Sísa putiotağ mi ahrérónká móbeğ iriwe méra awahnkanuwe. ⁵⁶Mágára suwahpeqte ínı wenáwığ Máhrıae. Wenaogo Máhrıawé Sémısireğ Sósépareqne sinowae. Mi inítéreq Sébérine ahninkawárärené sinowareqka moğ iriwe méra awahnkanuwe.

Sísane anonka maisé onápípéğ maisaro ehwehne.

(Máhka 15.42-47; Áruká 23.50-55; Sóni 19.38-42)

⁵⁷Árímátéa suwahpeqte ání wenáwığ Sósépa. We áhnte monéákákáğ ánínéna Sísansabé aiğ pútare atowe. ⁵⁸Sísa pukú wehekáh ío tupekútağ Sósépağa Páhrátıba pokéna wensabé, Sísane anonka mewena mómaisaranínkono úwana kowe atena sóntía keyábé, Sísane anonka mah anı áwéro úwe. ⁵⁹Áwéro úwara sega wene anonka áwúwana Sóséparehğa Sísane anonka mewera íre wahto taberábe ambántáípéğ úbíqme ⁶⁰Sósépane o ubusa onápípéğ mómaisarówe. Maisarera anotah

^u 27.45 Wéhékáhnabubume Písini ehwéh 12 kíróku kéhre. Tunsorerutağ 3 kíróku kéhre.

ebáh paentáwe kure maisaró mehphéh paiqmarera pokuwe. ⁶¹Mágára suwahpeqte íní Máhriareq mó wenaogo Máhriareqka mitaq tútuue méra awahnkanuye.

Sóntía kegá maisarórabeq wahnahnu ehwéhne.

⁶²Sísa maisaró wehekáhmé Asiu kene ahrena ahrena wehekáhmé ménsámehnsá kawerare wehekáhne. Mi wehekáh parabagúwana mó wehekáh Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka Páhírátiba kosoruparawéra ⁶³wensabé, Anotah aníno, péhepehenurai anínká oga míaraitaq mahraréna, Íné pukéna apahatárórátq mó oganúkinauge uraire. Itega mi ehwéhnúme aiq iahreraq kéhre. ⁶⁴We kétó kegá we maisatorabeqte wene anonka segiroqmera mó kopéq suera mó keyábé, We oganúkire teríyehboq arega sóntía keyábé mi maitátq apahatárórátq kowahnahnoró arito. Arega íre mirainaraq anehete péhe éhwéhnká ebeq piah péhe éhwéh kiotaikinae uwe. ⁶⁵Uwana Páhírátiga sensabé, Sóntía ke meriqmeq we maisatorabeq pokue mitaq óna paiqme págege atawéq kawerue wahnahnarito úwe. ⁶⁶Kawerue wahnahnarito úwara sega sóntía ke meriqmera pokue méhpeh paiqmáró ébáh ónsá perahsarera mó kegá sirúého éra sóntía keyábé kawerue wahnahnoro arítówe.

Sísa oganúkú ehwehne.

(Máhka 16.1-10; Áruká 24.1-10; Sóni 20.1-18)

28 ¹Ahrena ahrena wehekáh parabagúwana o wikí kowara ebeqte wéhékáh ahbiahipeq ío kiembogútaq Mágára suwahpeqte íní Máhriareq mó wenaogo Máhriareqka maisarorabeq tagayeheéra pokuye. ²Tagayeheéra pokuyana anotah maríúwana Manikáne íópeqté ánínká tunse méhpeh paiqmáró ebáh paentáwe móbeq marena mi ebáhtátq tútuue míowe. ³Wene auranabiah sokeqsúéh tahnsa kúgú agúwana wene korósi anotah tabérábé píribíríoyáh tahnsane. ^v ⁴Mitaq wahnahnuríó sontía kegá we tagéra anotah ahréera iransánéra pusa ké tahnsa úkuwe. ⁵Íópeqté ánínká mi inítéyábé, Íre áhreato. Íné tagaríómé itega Sísa awankátaq táhpato aní seragéhye. ⁶We mahtaq íre míéhre. Wega irarurainserah oganúkire. Wene anonka matotaq seragahtao. ⁷Tagéta peheráh pokue we kétó ke koreriétao. We iriwe oganúkéna Kehrari marákórápéq ebeq kínaq we anehe kirataq Sísa mitaq tagagehe. Ai q teiúge. Koreriétao úwe.

⁸Úwara mi inítégá áhreéra peh sene sirupipeq iwíáh íwíáhéra apubúue mitaq suera pehbeheráhnue ite Sísa kérahwána ke teieyeheéra pokuye. ⁹Pokue ahtapeq kuyataq Sísareq sereq piehgiúwe. Sísaga sensabé,

^v 28.3 Tók Písini ehwéhmé piribirioyah tahnsane áwíqmé íre kéhre. “Olsem ais” kéhre.

Pehwehrué miáhtaó úwara mi inítégá weba kure wene aigará táhtoqme iwíáh iwíáh atóye. ¹⁰Iwíáh iwíáh atóyana Sísaga sensabé, Íre áhreato. Nánuwahrahyabé korerieq, Kehrari marákórápéq pokoro. Mitaq íné tagagehe. Koreriétao éna eqmarowe.

Maisarórabéq sóntía ke teríú ehwehne.

¹¹Eqmarowara mi inítégá pokuyara maisarórabéqte sóntía kégá Sarúsarama suwahpeq pokue Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritáh ké moke tago naneq teríúwe. ¹²Teríúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritáh kéreq Asiu kené abowah wehreqka momiwíue sío síoéra moráénéra sóntía kégá sene ehweh sehgigeheéra áhnte moné síúwe. ¹³Móne siera mahraréra, Mó keyábé mahraue terieq, Inokáhpeq ite sugéwonayabé we kétó kégá sure wene anonka mewera eheqpopoq morúáhwe teriéro uwe. ¹⁴Teriéro éra, Anotah wahnáh ánínká ite sugéwaro ehwéh irahnarq itega mi ehwéh tábúsoqme teawenéhe. Teawénaraq wega ite íre kamahinae uwe. ¹⁵Uwara sóntía kégá móne mewera mi pehe éhwéh sehgíúwe. Asiu kégá mi ehwéh Súría marákórápéq mitaq teri mahtaq terinuwara abae agúwe. Miraunsabé mi tanáhráqkákáq amahnágaákáq Asiu kégá mi ehwéhnsábé, Aiq pútaq ehwéhne atáhwe.

Sísaga we kéro keyabé, Néne ehweh koreriéro ú ehwehne.
(*Máhka 16.14-18; Áruka 24.36-49; Sóni 20.19-23*)

¹⁶Ite airápété morá ké Sísá kérahwána kégá pokue Kehrari marákórápéq Sísaga teiu sawéhrápéq kiowáne. ¹⁷Mitaq Sísá tagéq wensabé iwíáh iwíáh atahwáne. Peh táhmaroga sirupipeq téhtaré iwíáhuwe. ¹⁸Sísaga iteba wahtotaq séna itensabé, Maniká Nániboga íopeqkákáq mah marákó marákóákáq moke wahnahnúno aintena págege aintéhre. ¹⁹Minayabe pokue mah kehiná kéhíná íné séniráh ké úkigehboq kosíwáhnororo. Nániboreq íné wenahninseq Manikáne Awanseq íwírue wání meriéro. ²⁰Moke teiátáu ehwéh tábúsoqme sehgigéhbo kawerue síwáhnororo. Kawerue írátíáhro. Amahnágaákáq mókakeakáq mah marákó marákó parabagína tanáhráqkákáq peh itereq mía míainaугe úwe.